

**Tretje vmesno poročilo
o uvajanju, spremljanju in evalvaciji prilagojenega
izobraževalnega programa osnovne šole
z enakovrednim izobrazbenim standardom
za otroke z avtističnimi motnjami**

**Šolsko leto 20
20/21, 2021/22
(šesto in sedmo leto izvajanja programa)**

Marec 2023

Tretje vmesno poročilo o uvajanju, spremljanju in evalvaciji prilagojenega izobraževalnega programa osnovne šole z enakovrednim izobrazbenim standardom za otroke z avtističnimi motnjami

Šesto in sedmo leto izvajanja programa (6. in 7. razred) v šolskih letih 2020/21 in 2021/22

Avtorica poročila: dr. Darja Plavčak

Metodološka analiza: dr. Tomi Deutsch

Sodelavke pri spremljavi:

Petra Košnik, dr. Sandra Mršnik, dr. Nina Novak, dr. Darja Plavčak, Andreja Vouk, Vesna Vršič

Strokovno vodenje naloge: mag. Renata Zupanc Grom

Strokovni pregled: mag. Jan Žitnik

Izdajatelj: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Za izdajatelja: dr. Vinko Logaj

Ljubljana, 2023

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
1.1	Formalni okvir posodabljanja novega programa	1
1.1.1	Trajanje posodabljanja.....	2
1.1.2	Izbiranje in vključenost vzgojno-izobraževalnih institucij	2
1.2	Raziskovalno-operativni cilji.....	3
2	METODE RAZISKOVANJA	5
2.1	Metode zbiranja podatkov	5
2.2	Metodologija zbiranja in analize podatkov.....	6
3	REZULTATI IN INTERPRETACIJA REZULTATOV.....	7
3.1	Cilj 1: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji zagotavljajo ustrezno učno okolje, skladno s programom	7
3.2	Cilj 2: Ugotoviti, v kolikšni meri so pristopi in načini poučevanja, ki jih uporabljajo učitelji, skladni s programom	14
3.3	Cilj 3: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji učijo komunikacijske veščine skladno s programom	18
3.4	Cilj 4: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji učijo socialne veščine skladno s programom	23
3.5	Cilj 5: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji izvajajo podaljšano bivanje skladno s programom	28
3.6	Cilj 6: Ugotoviti, ali strokovni delavci v individualiziranem programu načrtujejo aktivnosti za uravnavanje vedenja	28
3.7	Cilj 7: Ugotoviti, v kolikšni meri učenci napredujejo na učnem področju ter na področjih socialnih in komunikacijskih veščin	31
3.8	Cilj: 8: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji uporabljajo prilagoditve pri preverjanju in ocenjevanju znanja za otroke z avtističnimi motnjami	32
3.9	Cilj 9: Ugotoviti, kakšna so mnenja in izkušnje učiteljev s programom	35
3.10	Cilj 10: Ugotoviti, kakšna so mnenja ravnateljev o programu, ki se izvaja v zavodu, ki ga vodijo, in njihove izkušnje z njim.....	41
3.11	Cilj 11: Ugotoviti, kakšna so mnenja staršev otrok o programu, v katerega so vključeni njihovi otroci, in njihove izkušnje z njim.....	45
3.12	Cilj 12: Ugotoviti, ali učenci z avtističnimi motnjami v prilagojenem programu z enakovrednim izobrazbenim standardom dosegajo primerljive standarde znanja pri nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu kot učenci v drugih prilagojenih programih z enakovrednim izobrazbenim standardom	50
4	SKLEPI IN PREDLOGI IZBOLJŠAV	52
5	KAZALO GRAFOV.....	57
6	KAZALO TABEL	57
7	PRILOGE.....	59

1 UVOD

1.1 Formalni okvir posodabljanja novega programa

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1), ki smo ga začeli uporabljati 1. 9. 2013 in opredeljuje otroke z avtističnimi motnjami kot novo skupino otrok s posebnimi potrebami, je bil podlaga za oblikovanje novih programskih dokumentov, ki opredeljujejo vzgojno-izobraževalno delo z otroki z avtističnimi motnjami.

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je 27. 3. 2014 v skladu s 25. členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS, št. 16/07-UPB, 118/06-ZUOPP-A, 36/08, 58/09, 64/09-popr., 65/09-popr. in 20/11, 40/12-ZUJF in 57/12-ZPCP-2D) sprejel **Prilagojeni izobraževalni program osnovne šole z enakovrednim izobrazbenim standardom za otroke z avtističnimi motnjami**, kot ga je predlagal Zavod RS za šolstvo. Prilagojeni izobraževalni program osnovne šole z enakovrednim izobrazbenim standardom (v nadaljevanju EIS) za otroke z avtističnimi motnjami (v nadaljevanju AM) je tako postal novi javno veljavni vzgojno-izobraževalni program v Sloveniji. Strokovni svet je predlagal spremljavo izvajanja.

Ministrica za izobraževanje, znanost in šport je 20. 2. 2015 na podlagi drugega odstavka 16. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS, št. 16/07-UPB, 36/08, 58/09, 64/09, 65/09, 20/11, 40/12-ZUJF in 57/12-ZPCP-2D) izdala sklepe o določitvi izvajalcev prilagojenega izobraževalnega programa za osnovne šole z EIS za otroke z AM. S temi sklepi je določila izvajalce: Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana, Center za komunikacijo, sluh in govor Portorož ter Center za sluh in govor Maribor.

Ministrica za izobraževanje, znanost in šport je 16. 3. 2017 na podlagi 223. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. l. RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13) po uradni dolžnosti izdala Sklep o pripravi načrta posodabljanja prilagojenega izobraževalnega programa osnovne šole z EIS za otroke z AM.

Na podlagi tega sklepa je Zavod RS za šolstvo pripravil Načrt o uvajanju, spremljanju in evalvaciji prilagojenega izobraževalnega programa osnovne šole z EIS za otroke z AM, ki ga je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje sprejel 19. 10. 2017.

V nadaljevanju predstavljamo tretje vmesno poročilo o uvajanju, spremljanju in evalvaciji prilagojenega izobraževalnega programa osnovne šole z EIS za otroke z AM **za šesto in sedmo leto izvajanja programa. Gre za šolski leti 2020/2021 in 2021/2022, ko so učenci v šestem in sedmem razredu tega programa.**

1.1.1 Trajanje posodabljanja

Po 2. členu Pravilnika o posodabljanju vzgojno-izobraževalnega dela (Ur. l. RS, št. 7/14, 27/17 in 47/19) posodabljanje vzgojno-izobraževalnega dela vključuje uvajanje, spremljanje in evalvacijo. Spremljamo izvajanje programa s prvo generacijo vpisanih otrok v vseh treh izobraževalnih zavodih, ki izvajajo ta program, od prvega do devetega razreda.

1.1.2 Izbiranje in vključenost vzgojno-izobraževalnih institucij

Tri vzgojno-izobraževalne organizacije, in sicer Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana, Center za komunikacijo, sluh in govor Portorož ter Center za sluh in govor Maribor že vrsto let izvajajo dva ločena prilagojena izobraževalna programa osnovne šole z EIS. Gre za prilagojeni izobraževalni program osnovne šole z EIS za otroke z govorno-jezikovnimi motnjami ter prilagojeni izobraževalni program osnovne šole z EIS za gluhe in naglušne otroke. Oba programa izvajajo ločeno. Veliko otrok, ki so bili v preteklosti usmerjeni v prilagojeni izobraževalni program osnovne šole z EIS za otroke z govorno-jezikovnimi motnjami, je bilo opredeljenih tudi kot otroci z AM, zato se je pokazala potreba po novem prilagojenem izobraževalnem programu osnovne šole z EIS za otroke z AM, v katerem bi se v ustreznem učnem okolju izobraževali otroci z AM. Posamezni strokovni delavci omenjenih vzgojno-izobraževalnih zavodov so pri oblikovanju novega prilagojenega programa z EIS za otroke z AM intenzivno sodelovali, saj so s svojimi izkušnjami, kako vzgajati in izobraževati otroke z AM, bistveno prispevali h kakovosti programa.

Uvajanje in spremljanje novega prilagojenega izobraževalnega programa osnovne šole z EIS za otroke z AM se je začelo v teh vzgojno-izobraževalnih zavodih skladno s sklepom ministrice za izobraževanje, znanost in šport, ki je 20. 2. 2015, na podlagi drugega odstavka 16. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS, št. 16/07-UPB5, 36/08, 58/09, 64/09, 65/09, 20/11, 40/12-ZUJF in 57/12-ZPCP-2D), izdala sklepe o določitvi izvajalcev prilagojenega izobraževalnega programa za osnovne šole z EIS za otroke z AM. S temi sklepi je določila izvajalce: Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana, Center za komunikacijo, sluh in govor Portorož ter Center za sluh in govor Maribor. Našteti izobraževalni zavodi so začeli v skladu s sklepi izvajati navedeni izobraževalni program v prvem razredu v šolskem letu 2015/16.

Posodabljanje zajema uvajanje, spremljanje in evalvacijo novega javno veljavnega vzgojno-izobraževalnega programa, ki ga je sprejel Strokovni svet RS za splošno izobraževanje dne 27. 3. 2014 v skladu s 25. členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS, št. 16/07-UPB, 118/06-ZUOPP-A, 36/08, 58/09, 64/09-popr., 65/09-popr. in 20/11, 40/12-ZUJF in 57/12-ZPCP-2D). Strokovni svet je predlagal spremljavo izvajanja. Ker gre pri posodabljanju tega programa predvsem za uvajanje in spremljanje in ne za izboljšave in evalvacijo, bomo v nadaljevanju predstavili merljive cilje spremljave in kriterije za ugotavljanje teh ciljev.

1.2 Raziskovalno-operativni cilji

Globalne cilje ter raziskovalna vprašanja spremljave iz *Načrta uvajanja, spremljanja in evalvacije programa* smo preoblikovali v dvanajst raziskovalno-operativnih ciljev:

1. Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji zagotavljajo ustrezno učno okolje skladno s programom

Kazalnika: Rezultat na opazovalni lestvici učno okolje ter analiza odgovorov v anketnem vprašalniku za učitelje.

Kriterija: Večina opazovanih elementov na lestvici učno okolje se izvaja skladno s programom. V odgovorih na anketnem vprašalniku strokovni delavci navajajo, da izvajajo dejavnosti za preprečevanje nezaželenega vedenja in za ustvarjanje varnega in predvidljivega okolja.

2. Ugotoviti, v kolikšni meri so pristopi in načini poučevanja, ki jih uporabljajo učitelji, skladni s programom

Kazalnik: Rezultat na opazovalni lestvici pristopi in načini poučevanja.

Kriterij: Večina opazovanih elementov na lestvici pristopi in načini opazovanja se izvaja skladno s programom.

3. Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji učijo komunikacijske veščine skladno s programom

Kazalnika: Rezultat na opazovalni lestvici komunikacijske veščine ter analiza odgovorov v anketnem vprašalniku za učitelje.

Kriterija: Večina opazovanih elementov na lestvici komunikacijske veščine se izvaja skladno s programom. V odgovorih na anketnem vprašalniku strokovni delavci navajajo, da v vzgojno-izobraževalni proces uvajajo elemente za spodbujanje komunikacijskih veščin učencev v skladu s programom.

4. Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji učijo socialne veščine skladno s programom

Kazalnika: Rezultat na opazovalni lestvici socialne veščine ter analiza odgovorov v anketnem vprašalniku za učitelje.

Kriterija: Večina opazovanih elementov na lestvici socialne veščine se izvaja skladno s programom. V odgovorih na anketnem vprašalniku strokovni delavci navajajo, da učijo socialne veščine učencev v skladu s programom.

5. Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji izvajajo podaljšano bivanje skladno s programom

Kazalnik: Rezultat na lestvici podaljšano bivanje.

Kriterija: Večina opazovanih elementov na lestvici podaljšano bivanje se izvaja skladno s programom. V odgovorih strokovni delavci navajajo, da v času podaljšanega bivanja za posamezne učence izvajajo dejavnosti za preprečitev nezaželenega vedenja ter za ustvarjanje varnega in predvidljivega okolja.

6. Ugotoviti, ali strokovni delavci v individualiziranem programu načrtujejo aktivnosti za uravnavanje vedenja

Kazalnik: Rezultat analize vsebine individualiziranih programov (v nadaljevanju IP).

Kriterij: V IP vsakega učenca so zapisane dejavnosti za uravnavanje vedenja pri pouku in pri podaljšanem bivanju.

7. Ugotoviti, v kolikšni meri učenci napredujejo na učnem področju ter na področjih socialnih in komunikacijskih veščin

Kazalnik: Rezultat evalvacije napredka posameznega učenca.

Kriterij: Večina učencev izkazuje napredek na učnem področju ter na področjih socialnih in komunikacijskih veščin.

8. Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji uporabljajo prilagoditve pri preverjanju in ocenjevanju znanja za otroke z AM

Kazalnik: Rezultat na vprašalniku za učitelje in v obrazcu za analizo IP učencev.

Kriterij: Učitelji v večini primerov preverjanje in ocenjevanje znanja prilagodijo učencem.

9. Ugotoviti, kakšna so mnenja in izkušnje učiteljev s programom

Kazalnik: Rezultat na vprašalniku za učitelje.

Kriterija: Večinoma pozitivna mnenja in izkušnje učiteljev. V odgovorih strokovni delavci opredelijo morebitne težave ter pomembne poudarke pri izvajanju programa.

10. Ugotoviti, kakšna so mnenja ravnateljev o programu, ki se izvaja v zavodu, ki ga vodijo, in njihove izkušnje z njim

Kazalnik: Rezultat na vprašalniku za ravnatelje.

Kriterij: Večinoma pozitivna mnenja in izkušnje ravnateljev.

11. Ugotoviti, kakšna so mnenja staršev otrok o programu, v katerega so vključeni njihovi otroci, in njihove izkušnje z njim

Kazalnik: Rezultat na vprašalniku za starše.

Kriterij: Večinoma pozitivna mnenja in izkušnje staršev.

12. Ugotoviti, ali učenci z AM v prilagojenem programu z EIS dosežajo primerljive standarde znanja pri nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu kot učenci v drugih prilagojenih programih z EIS

Kazalnik: Skupno povprečje odstotnih točk iz preverjanih predmetov pri nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu.

Kriterij: Primerljivo povprečje odstotnih točk.

2 METODE RAZISKOVANJA

2.1 Metode zbiranja podatkov

Pri raziskovanju smo kot metode zbiranja podatkov uporabili:

- 1 opazovanje (opazovalne lestvice),
- 2 spraševanje (anketni vprašalniki in obrazec za evalvacijo napredka učenca),
- 3 analiza dokumentacije učenca (obrazec za evalvacijo (analizo) IP učenca).

V nadaljevanju navajamo instrumente, ki so bili uporabljeni za preverjanje uresničevanja ciljev spremljave.

- Cilji od 1 do 5: Opazovalne lestvice (priloga 1). V šolskem letu 2020/2021 in 2021/22 sta opazovanje opravila trikrat letno dva opazovalca, ki sta po končanem opazovanju uskladila ocene. Iz opazovalnih lestvic smo tokrat izvzeli opazovalno lestvico za podaljšano bivanje, ker se v višjih razredih ne izvaja. Pri nekaterih ciljeh so področje dodatno osvetlili odgovori učiteljev na Anketnem vprašalniku za učitelje (priloga 4).
- Cilj 6: Pregled IP učencev, vključenih v spremljavo, z vidika čustvenega opismenjevanja, učenja vsakodnevnih veščin, učenja socialnih interakcij, učenja veščin sprejemljivega vedenja in odpravljanja motečega vedenja, prilagoditev za poučevanje in prilagoditev za preverjanje in ocenjevanje znanja (zadnja dva vidika analiziramo pri cilju 8). Ob vsakem obisku vzgojno-izobraževalnega zavoda so svetovalke pregledale IP učencev in svoje ugotovitve zapisale s pomočjo obrazca za evalvacijo IP (priloga 2).
- Cilj 7: Obrazec za evalvacijo napredka (priloga 3). Podatke iz obrazca za evalvacijo napredka učenca prvič pridobimo po treh, drugič po petih, tretjič po sedmih in četrtič po devetih letih izvajanja programa. V šolskem letu 2021/22 smo tretjič evalvirali napredek učencev (za obe šolski leti, tudi za 2020/21), in sicer iz področij: komunikacijske veščine, socialne veščine, učno področje, čustveno-vedenjsko področje.
- Cilja 8 in 9: Anketni vprašalnik za učitelje o mnenjih in izkušnjah pri izvajanju prilagojenega izobraževalnega programa z EIS za otroke z AM ter o izvajanju prilagoditev pri preverjanju in ocenjevanju znanja (priloga 4). Vprašalnik smo uporabili ob koncu vsakega šolskega leta. Za nekatere dodatne razjasnitve ciljev uporabimo tudi rezultate obrazca za evalvacijo IP (priloga 2).
- Cilj 10: Anketni vprašalnik za ravnatelje o mnenjih in izkušnjah pri izvajanju prilagojenega izobraževalnega programa z EIS za otroke z AM (priloga 5). Vprašalnik smo uporabili ob koncu vsakega šolskega leta.
- Cilj 11: Anketni vprašalnik za starše o mnenjih in izkušnjah pri izvajanju prilagojenega izobraževalnega programa z EIS za otroke z AM (priloga 6). Vprašalnik smo uporabili ob koncu vsakega šolskega leta.

- Cilj 12: Dosežki učencev v prilagojenih programih z EIS v 6. in 9. razredu, pridobljeni na Državnem izpitnem centru. Pridobitev podatkov smo prvič zastavili v šolskem letu 2020/21, ko so bili učenci v 6. razredu. Na Državnem izpitnem centru ne zbirajo podatkov za prilagojene programe z EIS, zato smo za te podatke zaprosili šole/zavode.

2.2 Metodologija zbiranja in analize podatkov

Pri raziskovanju smo izvedli kvantitativno analizo podatkov. Za analizo pridobljenih podatkov iz opazovalnih lestvic in vprašanj zaprtega tipa smo uporabili izračun frekvenc ter izračun aritmetičnih sredin.

Udeleženci spremljanja so bili učenci, ki so bili v šolskih letih od 2020/21 do 2021/22 usmerjeni v prilagojeni izobraževalni program z EIS za otroke z AM. Poleg otrok so bili udeleženci spremljanja tudi strokovni delavci, ki so izvajali vzgojno-izobraževalno delo v programu, vodstveni delavci in starši otrok, vključenih v program.

V šolskih letih 2020/21 in 2021/22 je potekala spremljava v skladu z načrtom spremljave. Podatke smo pridobili s pomočjo vseh predvidenih instrumentarijev spremljave (opazovalne lestvice, vprašalniki, pregled IP), ki so bili posodobljeni na način, da polstrukturirani intervjuji ob koncu spremljav niso bili potrebni. Namesto njih smo lahko strokovnim delavcem ob koncu opazovanj na posamezni šoli/zavodu podali povratno informacijo o opažanjih in predlagali izboljšave.

Opis vzorca

V šolskem letu 2020/21 smo spremljali izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa v šestem razredu ter v šolskem letu 2021/22 v sedmem razredu prilagojenega izobraževalnega programa z EIS za otroke z AM v vseh treh zavodih.

Tabela 1: Število opazovanih učencev v posameznih zavodih v šolskih letih 2020/21 in 2021/22

VIZ/šolsko leto, razred	2020/21, 6. razred	2021/22, 7. razred
Center za sluh in govor Maribor	1	1
Center za komunikacijo, sluh in govor Portorož	4	4
Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana	13	12
Skupaj učencev	18	17

V šolskem letu 2020/21 smo celokupno opazovali 18 učencev 6. razreda, v šolskem letu 2021/22 pa 17 učencev 7. razreda. Stopnja realizacije pri opazovanju učencev je v obeh šolskih letih 100,0 % (opazovali smo vse učence 6. in 7. razreda oziroma nobeden ni bil odsoten od pouka).

Poleg učencev so bili udeleženci spremljave tudi strokovni in vodstveni delavci v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki izvajajo program. V šolskem letu 2020/21 smo pridobili 26 izpolnjenih vprašalnikov za učitelje (od tega 7 razrednikov) in 2 izpolnjena vprašalnika za ravnatelje. V šolskem letu 2021/22 pa 33 izpolnjenih vprašalnikov za učitelje (od tega 10 razrednikov) in 3 izpolnjene vprašalnike za ravnatelje. Stopnja realizacije vzorca pri ravnateljih v šolskem letu 2020/21 je 66,7 %, v šolskem letu 2021/22 pa 100,0 %.

v šolskem letu 2021/22 pa 100,00 %. Realizacija vzorca učiteljev je v šolskem letu 2020/21 približno 80,00 %, v šolskem letu 2021/22 pa 94,00 %.

Udeleženci spremljanja so bili tudi starši usmerjenih otrok v program z EIS. Vprašalnik za starše smo razdelili staršem učencev od 1. do 7. razreda, da bi pridobili čim širši vpogled v njihovo mnenje. V šolskem letu 2020/21 se je na vprašalnik odzvalo 63 staršev, v šolskem letu 2021/22 pa 67 staršev. V vsakem šolskem letu se je odzvalo približno 30% vseh staršev, ki so bili povabljeni k anketiranju.

Potek spremljanja

V šolskih letih 2020/21 in 2021/22 smo v vsakem izmed treh zavodov opravili tri obiske z dvema opazovalcema. Opazovanje so izvajale svetovalke za razredni pouk in svetovalke za otroke s posebnimi potrebami Zavoda RS za šolstvo. Obiski so zajeli celodnevno opazovanje od 7.30 do 15.00, pri čemer so bili opazovani pouk (v učilnici, telovadnici, pri kuharski niši ipd.) ter odmori. Učenci v jutranje varstvo in podaljšano bivanje niso bili vključeni, saj gre že za 6. in 7. razred.

Po celodnevem opazovanju je sledil pogovor s strokovno skupino, pri čemer smo svetovalke podale povratno informacijo na opažanja in analizo IP ter svetovale možne izboljšave. Strokovna skupina je imela možnost reflektirati svoje delo s svetovalcema in zastavljati vprašanja, kako čim bolje kakovostno poučevati.

3 REZULTATI IN INTERPRETACIJA REZULTATOV

3.1 Cilj 1: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji zagotavljajo ustrezno učno okolje, skladno s programom

Realizacijo cilja 1 smo ugotavljali z dvema kazalnikoma, in sicer z rezultati na opazovalni lestvici za področje učno okolje ter z analizo odgovorov anketnega vprašalnika strokovnih delavcev na to tematiko. V nadaljevanju prikazujemo rezultate v šolskih letih 2020/21 in 2021/2022 po naslednji strukturi: (a) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev opazovalne lestvice, (b) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev anketnega vprašalnika in (c) skupne ugotovitve glede na zastavljeni cilj.

(a) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV OPAZOVALNE LESTVICE - UČNO OKOLJE

Področje učno okolje je bilo spremljano na podlagi desetih opazovanih elementov na opazovalni lestvici (razvidno iz Tabele 2). Pogostost pojavljanja posameznega opazovanega elementa pri opazovani uri se je ocenjevalo s pomočjo tri-stopenjske lestvice, pri čemer pomeni 1-ne, 2-delno, 3-da. Dodana je bila tudi kategorija »ne morem oceniti«. Ta element smo izbrali le, kadar iz objektivnih razlogov ni bilo mogoče podati vsebinske ocene (npr. pri opazovanem času ni bilo odmora, zato pri trditvi ni možno podati vsebinske ocene). V kolikor je opazovalec izbral to trditev, je razlog pojasnil v opombah.

V Tabelah 2 in 3 prikazujemo rezultate opazovanj s področja učnega okolja v šolskih letih 2020/21 in 2021/22. Število (n) v tabelah pomeni, pri koliko opaženih ur pouka in odmora so opazovalke

opazile določen opazovani element. Osenčenje vrstic predstavlja tiste elemente, ki so dosegli večinsko (več kot 50 %) zastopanost pri opazovanju.

Tabela 2: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice UČNO OKOLJE v šolskem letu 2020/21

	ne		delno		da		skupaj	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Razvidne so posamezne prilagoditve (npr. spremstvo pri športu, možnost umika od motečih dražljajev, prilagoditve vsebine).	11	14,3	17	22,1	49	63,6	77	100,0
Učitelj izvaja rutine za vzpostavitev varnega, predvidljivega okolja.	8	10,4	22	28,6	47	61,0	77	100,0
Učitelj pri pouku organizira različne dejavnosti za sprostitev učencev.	17	22,1	17	22,1	43	55,8	77	100,0
Prehodi med dejavnostmi so napovedani.	8	11,0	40	54,8	25	34,2	73	100,0
V času odmora so jasno opredeljene dejavnosti, njihov potek in vrstni red.	31	64,6	8	16,7	9	18,8	48	100,0
V času odmora učitelj preventivno izvaja dejavnosti za preprečevanje neželenega vedenja učencev.	27	56,3	8	16,7	13	27,1	48	100,0
V učilnici pri pouku je poskrbljeno za omejitev zunanjih dražljajev (pregrade, umik ...).	15	23,8	10	15,9	38	60,3	63	100,0
V učilnici je prilagojen prostor za izvajanje raznolikih dejavnosti (kotički za posamezne dejavnosti).	37	55,2	8	11,9	22	32,8	67	100,0
V učnem okolju (učilnica, telovadnica, hodniki ...) so vizualne opore za organizacijo v prostoru.	21	30,4	21	30,4	27	39,1	69	100,0
V času odmora je možnost omejitve motečih dražljajev in umika.	12	28,6	10	23,8	20	47,6	42	100,0

Iz Tabele 2 za šolsko leto 2020/21 je razvidno, da se v opazovanih urah pouka in odmorov v **večinskem deležu izvajajo** naslednji opazovani elementi:

- razvidne so posamezne prilagoditve (npr. spremstvo pri športu, možnost umika od motečih dražljajev, prilagoditve vsebine),
- učitelj izvaja rutine za vzpostavitev varnega, predvidljivega okolja,
- učitelj pri pouku organizira različne dejavnosti za sprostitev učencev,
- v učilnici pri pouku je poskrbljeno za omejitev zunanjih dražljajev (pregrade, umik ...).

V **večinskem deležu se ne izvajajo** naslednji elementi:

- v času odmora so jasno opredeljene dejavnosti, njihov potek in vrstni red,
- v času odmora učitelj preventivno izvaja dejavnosti za preprečevanje neželenega vedenja učencev,
- v učilnici je prilagojen prostor za izvajanje raznolikih dejavnosti (kotički za posamezne dejavnosti).

Opazovani element »Prehodi med dejavnostmi so napovedani« se v večini opazovanih ur **delno izvaja**.

Dva opazovana elementa nista bila prisotna pri večini opazovanih ur pouka, čeprav se temu približujeta (vizualne opore v učnem okolju so prisotne pri 39,1%, možnost umika v okolju pa pri 47,6% opazovanih ur).

Tabela 3: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice UČNO OKOLJE v šolskem letu 2021/22

	ne		delno		da		skupaj	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Razvidne so posamezne prilagoditve (npr. spremstvo pri športu, možnost umika od motečih dražljajev, prilagoditve vsebine).	18	25,7	23	32,9	29	41,4	70	100,0
Učitelj izvaja rutine za vzpostavitev varnega, predvidljivega okolja.	8	11,1	18	25,0	46	63,9	72	100,0
Učitelj pri pouku organizira različne dejavnosti za sprostitev učencev.	29	39,7	25	34,2	19	26,0	73	100,0
Prehodi med dejavnostmi so napovedani.	1	1,4	31	42,5	41	56,2	73	100,0
V času odmora so jasno opredeljene dejavnosti, njihov potek in vrstni red.	36	51,4	8	11,4	26	37,1	70	100,0
V času odmora učitelj preventivno izvaja dejavnosti za preprečevanje neželenega vedenja učencev.	38	52,8	8	11,1	26	36,1	72	100,0
V učilnici pri pouku je poskrbljeno za omejitev zunanjih dražljajev (pregrade, umik ...).	39	53,4	32	43,8	2	2,7	73	100,0
V učilnici je prilagojen prostor za izvajanje raznolikih dejavnosti (kotički za posamezne dejavnosti).	57	78,1	4	5,5	12	16,4	73	100,0
V učnem okolju (učilnica, telovadnica, hodniki ...) so vizualne opore za organizacijo v prostoru.	12	16,0	24	32,0	39	52,0	75	100,0
V času odmora je možnost omejitve motečih dražljajev in umika.	26	36,1	14	19,4	32	44,4	72	100,0

Iz Tabele 3 za šolsko leto 2021/22 je razvidno, da se v opazovanih urah pouka in odmorov v **večinskem deležu izvajajo** naslednji opazovani elementi:

- učitelj izvaja rutine za vzpostavitev varnega, predvidljivega okolja,
- prehodi med dejavnostmi so napovedani,
- v učnem okolju (učilnica, telovadnica, hodniki ...) so vizualne opore za organizacijo v prostoru.

Ravno nasprotno se naslednji opazovani elementi v **večini** opazovanih ur in odmorov **ne izvajajo**:

- v učilnici je prilagojen prostor za izvajanje raznolikih dejavnosti (kotički za posamezne dejavnosti),
- v učilnici pri pouku je poskrbljeno za omejitev zunanjih dražljajev (pregrade, umik ...),
- v času odmora učitelj preventivno izvaja dejavnosti za preprečevanje neželenega vedenja učencev,
- v času odmora so jasno opredeljene dejavnosti, njihov potek in vrstni red.

Pri tem negativno izstopa opazovani element: v učilnici je prilagojen prostor za izvajanje raznolikih dejavnosti (kotički za posamezne dejavnosti), saj večinsko neizvajanje predstavlja kar 78,1 % opazovanih ur pouka in odmorov.

Pri preostalih treh elementih opazovanja je zaskrbljujoč podatek, da je bilo **samo v četrtini** opazovanih ur pouka (26,00 %) moč opaziti, da učitelj organizira različne dejavnosti za sprostitev učencev.

(b) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA UČITELJE - UČNO OKOLJE

V šolskem letu 2020/21 je anketni vprašalnik (skupno iz vseh treh zavodov) izpolnilo 26 učiteljev, v šolskem letu 2021/22 pa 33 učiteljev.

Odgovorili so na vprašanje: Katere prilagoditve iz programa za otroke z AM za učno okolje ste lahko uvedli v vzgojno-izobraževalni proces? Iz možnih izbir, ki jih je bilo osem (razvidni so v Tabeli 4 in 5) so lahko izbrali več odgovorov.

Podatek o številu v tabelah se nanaša na število učiteljev, ki je izbralo to trditev. Senčenje vrstic predstavlja tiste spraševane elemente, ki so dosegli večinski deleže (več kot 50 %) odgovorov.

Tabela 4: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2020/21 - učno okolje

	število	odstotek od n=26
V učilnici je omogočeno zmanjšanje motečih dražljajev (npr. hrup, odmev, zvonec, močna svetloba, izrazit vonj, gneča).	18	69,2
V učilnici je zagotovljena potreba po stalnosti (stalna postavitve pohištva, stalno mesto dekoracij in drugih stenskih aplikacij, organiziranost materiala v prostoru).	23	88,5
V učilnici je prostor strukturiran (jasna struktura v učilnici tako, da so meje jasno označene in prostor razdeljen po področjih glede na funkcije).	13	50,0
Zagotovljen je prostor za umik (znotraj in/ali zunaj učilnice).	17	65,4
V učilnici je prostor, kjer otrok z AM sedi (ustrezno označen stalni prostor blizu učitelja, stran od motečih dejavnikov in/ali sošolcev, po potrebi za pregrado).	16	61,5
Jasna časovna opredeljenost (vizualni urniki za vrstni red in trajanje dejavnosti ter za potek posamezne dejavnosti, uporaba pojmov (naj)prej - potem in končano, uporaba raznih ur).	19	73,1
V učilnici so motivatorji (predmeti in aktivnosti, ki služijo kot nagrada za podkrepitev želenega vedenja).	16	61,5
V učilnici so vizualne podpore (urniki, postopkovniki, opomniki, fotografije, slike, piktogrami, računalniške predstavitve, skice, pisna navodila, miselni vzorci, videoposnetki...).	21	80,8

Iz Tabele 4 za šolsko leto 2020/21 je razvidno, da **skoraj vse spraševane elemente učitelji v večini izvajajo**, razen elementa: »V učilnici je prostor strukturiran (jasna struktura v učilnici tako, da so meje jasno označene in prostor razdeljen po področjih glede na funkcije)«, ki ga izvaja polovica učiteljev.

Tabela 5: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2021/22 - učno okolje

	število	odstotek od n=33
V učilnici je omogočeno zmanjšanje motečih dražljajev (npr. hrup, odmev, zvonec, močna svetloba, izrazit vonj, gneča).	15	45,5
V učilnici je zagotovljena potreba po stalnosti (stalna postavitve pohištva, stalno mesto dekoracij in drugih stenskih aplikacij, organiziranost materiala v prostoru).	27	81,8
V učilnici je prostor strukturiran (jasna struktura v učilnici tako, da so meje jasno označene in prostor razdeljen po področjih glede na funkcije).	12	36,4
Zagotovljen je prostor za umik (znotraj in/ali zunaj učilnice).	23	69,7
V učilnici je prostor, kjer otrok z AM sedi (ustrezno označen stalni prostor blizu učitelja, stran od motečih dejavnikov in/ali sošolcev, po potrebi za pregrado).	12	36,4
Jasna časovna opredeljenost (vizualni urniki za vrstni red in trajanje dejavnosti ter za potek posamezne dejavnosti, uporaba pojmov (naj)prej - potem in končano, uporaba raznih ur).	19	57,6
V učilnici so motivatorji (predmeti in aktivnosti, ki služijo kot nagrada za podkrepitev želenega vedenja).	9	27,3
V učilnici so vizualne podpore (urniki, postopkovniki, opomniki, fotografije, slike, piktogrami, računalniške predstavitve, skice, pisna navodila, miselni vzorci, videoposnetki...).	18	54,5

Iz Tabele 5 za šolsko leto 2021/22 je razvidno, da večina učiteljev meni, da so lahko v vzgojno izobraževalni proces uvedli naslednje elemente:

- V učilnici so vizualne podpore (urniki, postopkovniki, opomniki, fotografije, sličice, piktogrami, računalniške predstavitve, skice, pisna navodila, miselni vzorci, videoposnetki...).
- Jasna časovna opredeljenost (vizualni urniki za vrstni red in trajanje dejavnosti ter za potek posamezne dejavnosti, uporaba pojmov (naj)prej - potem in končano, uporaba raznih ur).
- Zagotovljen je prostor za umik (znotraj in/ali zunaj učilnice).
- V učilnici je zagotovljena potreba po stalnosti (stalna postavitve pohištva, stalno mesto dekoracij in drugih stenskih aplikacij, organiziranost materiala v prostoru (ta element je izbralo največ učiteljev, in sicer 81,8 % učiteljev).

V zadostni meri se še ne izvajajo naslednje prilagoditve učnega okolja:

- V učilnici so motivatorji (predmeti in aktivnosti, ki služijo kot nagrada za podkrepitev želenega vedenja).
- V učilnici je prostor, kjer otrok z AM sedi (ustrezno označen stalni prostor blizu učitelja, stran od motečih dejavnikov in/ali sošolcev, po potrebi za pregrado).
- V učilnici je prostor strukturiran (jasna struktura v učilnici tako, da so meje jasno označene in prostor razdeljen po področjih glede na funkcije).
- V učilnici je omogočeno zmanjšanje motečih dražljajev (npr. hrup, odmev, zvonec, močna svetloba, izrazit vonj, gneča).

(c) SKUPNE UGOTOVITVE GLEDE NA ZASTAVLJENI CILJ 1: UGOTOVITI, V KOLIKŠNI MERI UČITELJI ZAGOTAVLJAJO USTREZNO UČNO OKOLJE, SKLADNO S PROGRAMOM

Sintezo ugotovitev o zagotavljanju ustreznega učnega okolja prikazujemo po tematskih področjih, o katerih smo pridobivali podatke, bodisi iz opazovalne lestvice, bodisi iz vprašalnika za učitelje. To so: učiteljevo izvajanje pouka, urejenost učilnice, učno okolje na splošno in odmori. Ob ugotovitvah strnjeno prikazujemo bistvene podatke, s katerimi jih utemeljujemo.

UČITELJEVO IZVAJANJE POUKA

Ugotavljamo, da so se v *obeh šolskih letih* zelo dobro izvajale:

- šolske **rutine**
DA (opazovalna lestvica – rutine)_{2020/21}=61,00 %
DA (opazovalna lestvica – rutine)_{2021/22}=63,09 %
- prikazi za **jasno časovno opredeljenost posameznih dejavnosti**
učitelji, ki jasno opredeljujejo časovne dejavnosti_{2020/21}=73,10 %,
učitelji, ki jasno opredeljujejo časovne dejavnosti_{2021/22}=57,60 %

Nekatere dejavnosti so se v šolskem letu 2020/21 izkazale za zelo dobro izvedene, medtem ko je v šolskem letu 2021/22 prišlo do *poslabšanja rezultatov*. To so:

- izvajanje **prilagoditev** - upad rezultata je približno 23 odstotnih točk
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – prilagoditve)}_{2020/21} = 63,60 \%$
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – prilagoditve)}_{2021/22} = 41,00 \%$
- izvajanje **dejavnosti za sprostitev** - upad rezultata je približno 30 odstotnih točk
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – dejavnosti za sprostitev)}_{2020/21} = 55,80 \%$
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – dejavnosti za sprostitev)}_{2021/22} = 26,00 \%$

Primerjalno med šolskimi leti je nastopilo *izboljšanje rezultata* pri

- izvajanju **napovedanih prehodov med dejavnostmi** – porast rezultata je približno 22 odstotnih točk
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – napovedani prehodi)}_{2020/21} = 34,20 \%$
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – napovedani prehodi)}_{2020/21} = 56,00 \%$

UREJENOST UČILNICE

Rezultati kažejo, da so bile v učilnici učencem v *obeh šolskih letih* v veliki meri zagotovljene:

- **vizualne podpore**
 $učitelji, ki zagotavljajo vizualne podpore_{2020/21} = 80,80\%$
 $učitelji, ki zagotavljajo vizualne podpore_{2021/22} = 54,50 \%$
- **stalnost v prostoru (npr. stalna postavitev pohištva)**
 $učitelji, ki zagotavljajo stalnost v prostoru_{2020/21} = 88,50\%$
 $učitelji, ki zagotavljajo stalnost v prostoru_{2021/22} = 81,80 \%$

Poslabšanje rezultatov se je (v smer pod večino) v šolskem letu 2021/22 izrazilo pri:

- **ustvarjanju pogojev, da se zmanjšajo moteči dražljaji v učilnici** – na anketnem vprašalniku upad rezultata približno 24 odstotnih točk, na opazovalni lestvici pa približno 58 odstotnih točk
 $učitelji, ki v učilnici zmanjšujejo moteče dražljaje_{2020/21} = 69,20\%$
 $učitelji, ki v učilnici zmanjšujejo moteče dražljaje_{2021/22} = 45,50 \%$
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – omejitev motečih dražljajev)}_{2020/21} = 60,30 \%$
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – omejitev motečih dražljajev)}_{2021/22} = 2,70 \%$
- **zagotavljanju primerne prostora za otroka z AM** (npr. prostor, kjer otrok sedi, je označen) – upad rezultata je približno 25 odstotnih točk
 $učitelji, ki zagotavljajo primeren prostor za otroka z AM_{2020/21} = 61,50\%$
 $učitelji, ki zagotavljajo primeren prostor za otroka z AM_{2021/22} = 36,40 \%$
- **in motivatorjev v učilnici** (v učilnici so predmeti in aktivnosti, ki služijo kot nagrada za podkrepitev zelenega vedenja)
 $učitelji, ki zagotavljajo motivatorje_{2020/21} = 61,50\%$
 $učitelji, ki zagotavljajo motivatorje_{2021/22} = 27,30 \%$

Prilagajanje prostora za dejavnosti v učilnici (oziroma strukturiranje prostora) je v *obeh šolskih letih* premalo zastopano, in sicer:

- **prilagojen prostor v učilnici za izvajanje raznolikih dejavnosti** (npr. kotički za posamezne dejavnosti) - se učencem ponudi bodisi v tretjini bodisi v šestini opazovanih učnih ur
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – prilagojen prostor)}_{2020/21} = 32,80 \%$
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – prilagojen prostor)}_{2021/22} = 16,40 \%$
- **strukturiran prostor v učilnici** (prostor je označen glede na funkcije) – se učencem ponudi bodisi v polovici bodisi v malo več kot tretjini opazovanih učnih ur
 $učitelji, ki zagotavljajo strukturiran prostor_{2020/21} = 50,00 \%$
 $učitelji, ki zagotavljajo strukturiran prostor_{2021/22} = 36,40 \%$

UČNO OKOLJE NA SPLOŠNO

V tematsko področje učno okolje na splošno umeščamo zagotavljanje vizualnih opor povsod, kjer se učenec nahaja (npr. na hodniku, v telovadnici) in prostor za umik, bodisi znotraj bodisi izven učilnice.

- **Prostor za umik** se je v *obeh šolskih letih* zagotavljal v zelo veliki meri.
 $učitelji, ki zagotavljajo prostor za umik_{2020/21} = 65,40\%$
 $učitelji, ki zagotavljajo prostor za umik_{2021/22} = 69,70\%$
- **Rezultat o organizaciji vizualnih opor v prostoru** ni uravnotežen, saj v smeri šolskega leta 2021/22 prihaja do 13 odstotnih točk izboljšanja rezultata.
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – vizualne opore v prostoru)}_{2020/21} = 39,10\%$
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – vizualne opore v prostoru)}_{2021/22} = 52,00\%$

ODMOR

Rezultati kažejo, da se nobena izmed opazovanih dejavnosti odmora, v *obeh šolskih letih*, ne izvaja v zadostni meri.

- **Dejavnosti** v odmoru niso dovolj **jasno zastavljene** (njihov potek in vrstni red).
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – jasno zastavljene dejavnosti)}_{2020/21} = 18,8 \%$
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – jasno zastavljene dejavnosti)}_{2021/22} = 37,10 \%$
- **Preventivne dejavnosti za preprečevanje neželenega vedenja** se v odmoru premalo izvajajo.
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – preprečevanje nežel. vedenja)}_{2020/21} = 27,10 \%$
 $DA \text{ (opazovalna lestvica – preprečevanje nežel. vedenja)}_{2021/22} = 36,10 \%$

Dodatna razjasnitev cilja s pomočjo odprtih vprašanj

Z odprtima vprašanjema na anketnem vprašalniku za učitelje smo dobili dva nabora dejavnosti, in sicer:

- (a) NABOR DEJAVNOSTI (Priloga 15), ki jih učitelji izvajajo za spodbujanje varnega in spodbudnega učnega okolja. Predstavlja odgovore učiteljev na vprašanje: *Katere dejavnosti izvajate pri pouku zato, da bi ustvarili varno in spodbudno učno okolje?*
- (b) NABOR DEJAVNOSTI (Priloga 16), ki jih učitelji izvajajo za preprečevanje neželenega vedenja. Predstavlja odgovore učiteljev na vprašanje: *Katere dejavnosti izvajate pri pouku zato, da bi preprečili nezaželeno vedenje?*

Ugotavljamo, da učitelji za spodbujanje varnega in spodbudnega učnega okolja izvajajo dejavnosti zelo individualizirano, glede na potrebe učencev, na primer: igre (socialne, družabne ipd.), strukturiran pouk, odstranjevanje motečih dejavnikov, pogovor z učenci, napoved nove dejavnosti, vizualni urnik, rutine, odmore, natančna navodila, pomoč in podpora pri pouku.

Za preprečevanje neželenega vedenja pa načrtno vključujejo učence v skupino, z njimi vzpostavljajo dobre odnose, se z njimi pogovarjajo, preventivno odstranjujejo potencialno možne sprožiteljne agresivnega vedenja, postavljajo jasna pravila, pri sebi gradijo na mirnosti, stabilnosti, humorju in senzibilnosti do učenčevih potreb, učencem nudijo odmore ali primerne dejavnosti za sprostitev, krepijo primerno vedenje (npr. z risanko) itd.

3.2 Cilj 2: Ugotoviti, v kolikšni meri so pristopi in načini poučevanja, ki jih uporabljajo učitelji, skladni s programom

Realizacijo cilja 2 smo ugotavljali z enim kazalnikom, in sicer z rezultati na opazovalni lestvici za področje pristopov in načinov poučevanja. V nadaljevanju prikazujemo rezultate v šolskih letih 2020/21 in 2021/2022 po naslednji strukturi: (a) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev opazovalne lestvice, (b) ugotovitve glede na zastavljeni cilj.

a) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV OPAZOVALNE LESTVICE - PRISTOPI IN NAČINI POUČEVANJA

Področje »pristopi in načini poučevanja« je bilo spremljano na podlagi trinajstih opazovanih elementov na opazovalni lestvici (razvidno iz Tabele 6). Pogostost pojavljanja posameznega opazovanega elementa se je pri učni uri ocenjevala s pomočjo tri-stopenjske lestvice, pri čemer pomeni 1-ne, 2-delno, 3-da.

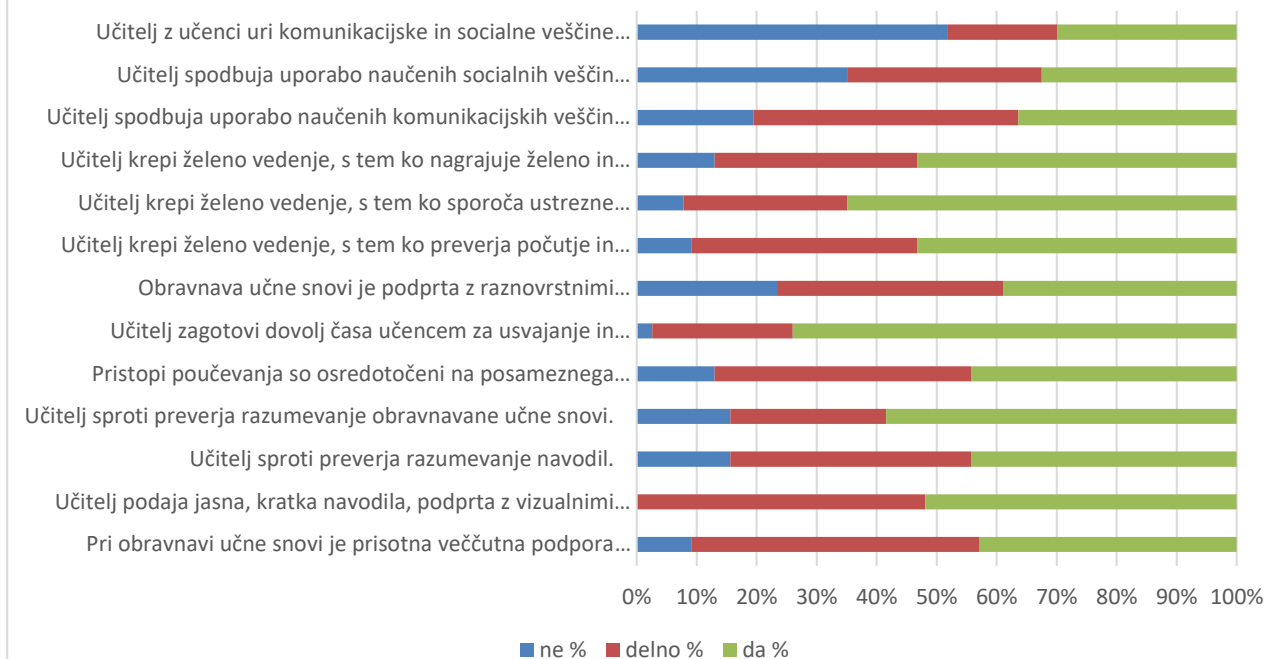
V Tabelah 6 in 7 prikazujemo rezultate opazovanj s področja »pristopi in načini poučevanja« v šolskih letih 2020/21 in 2021/22. Število (n) v tabelah pomeni, pri koliko opaženih ur pouka in odmora so opazovalke opazile določen opazovani element. Osenčenje vrstic predstavlja tiste elemente, ki so dosegli večinsko zastopanost pri opazovanih učnih urah (več kot 50 %).

Tabela 6: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice PRISTOPI IN NAČINI POUČEVANJA v šolskem letu 2020/21

	ne		delno		da		skupaj	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Pri obravnavi učne snovi je prisotna veččutna podpora (vizualna, slušna ...).	7	9,1	37	48,1	33	42,9	77	100,0
Učitelj podaja jasna, kratka navodila, podprta z vizualnimi pripomočki.	0	0,0	37	48,1	40	51,9	77	100,0
Učitelj sproti preverja razumevanje navodil.	12	15,6	31	40,3	34	44,2	77	100,0
Učitelj sproti preverja razumevanje obravnavane učne snovi.	12	15,6	20	26,0	45	58,4	77	100,0
Pristopi poučevanja so osredotočeni na posameznega učenca in na njegove individualne potrebe.	10	13,0	33	42,9	34	44,2	77	100,0
Učitelj zagotovi dovolj časa učencem za usvajanje in izkazovanje znanja.	2	2,6	18	23,4	57	74,0	77	100,0
Obravnava učne snovi je podprta z raznovrstnimi didaktičnimi pripomočki.	18	23,4	29	37,7	30	39,0	77	100,0
Učitelj krepi želeno vedenje, s tem ko preverja počutje in pomirja učence.	7	9,1	29	37,7	41	53,2	77	100,0
Učitelj krepi želeno vedenje, s tem ko sporoča ustrezne povratne informacije in preusmerja vedenje.	6	7,8	21	27,3	50	64,9	77	100,0
Učitelj krepi želeno vedenje, s tem ko nagraduje želeno in omejuje nezaželeno vedenje.	10	13,0	26	33,8	41	53,2	77	100,0
Učitelj spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	15	19,5	34	44,2	28	36,4	77	100,0
Učitelj spodbuja uporabo naučenih socialnih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	27	35,1	25	32,5	25	32,5	77	100,0
Učitelj z učenci uri komunikacijske in socialne veščine (vključevanje v skupinske dejavnosti z drugimi otroki, podpora pri vključevanju ...).	40	51,9	14	18,2	23	29,9	77	100,0

Iz Tabele 6 za šolsko leto 2020/21 je razvidno, da šest (od trinajstih) opazovanih elementov učitelji v večinski meri izvajajo. Dodajamo Graf 1, kjer so ti elementi obarvani z zeleno barvo in segajo nad 50 % (krepitev zelenega vedenja s preverjanjem počutja, nagrajevanjem, sporočanjem povratnih informacij in preusmerjanjem vedenja, preverjanje razumevanja obravnavane učne snovi, ustrezno podajanje navodil, daleč najboljše pa zagotavljanje časa za usvajanje in izkazovanje znanja (74 %)).

Pristopi in načini poučevanja (šol. leto 2020/21)

Graf 1: Pristopi in načini poučevanja (šol. leto 2020/21)

Številni opazovani elementi so v **večini primerov** bodisi prisotni (DA) bodisi delno prisotni (DELNO) pri opazovanih urah; to so: učitelj preverja razumevanje navodil, pristopi poučevanja so osredotočeni na posameznega učenca, obravnava učne snovi je podprta z raznovrstnimi didaktičnimi pripomočki, pri obravnavi učne snovi je prisotna veččutna podpora, učitelj spodbuja uporabo naučenih socialnih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji in učitelj spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.

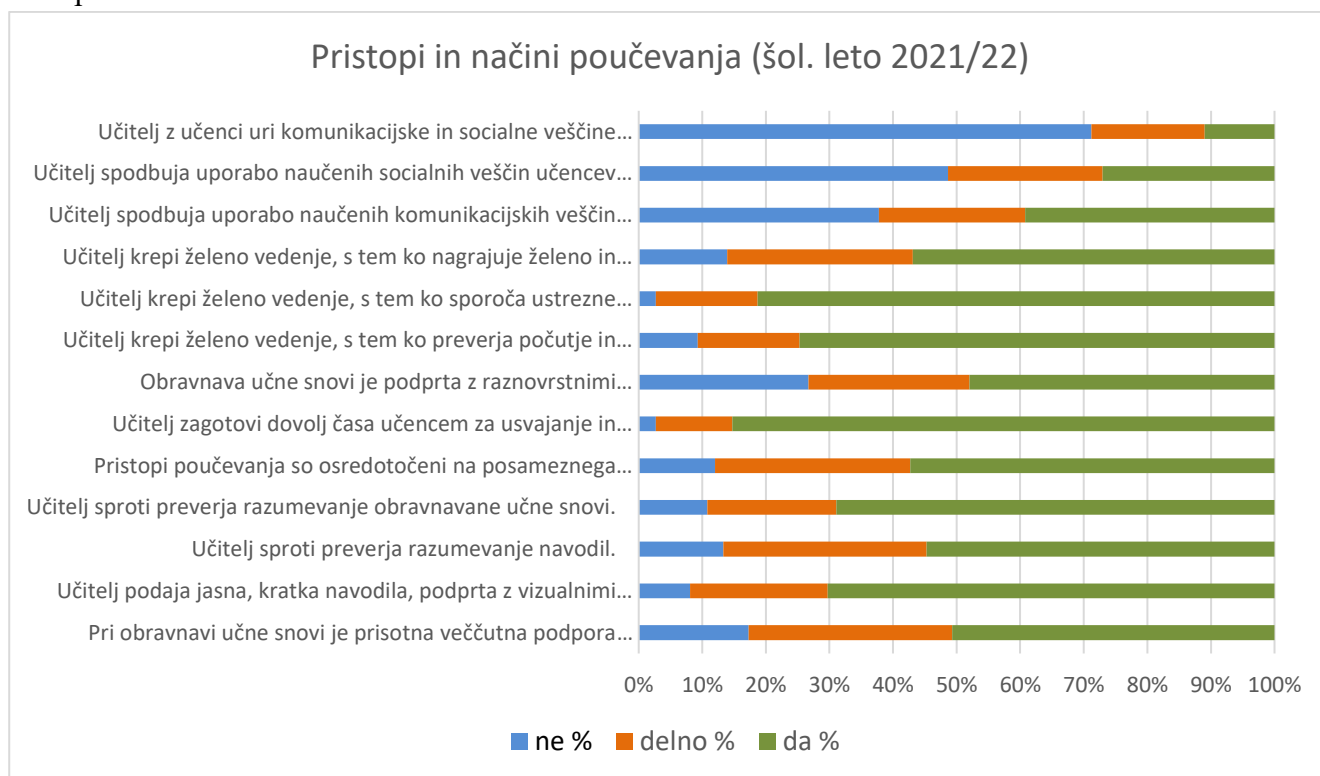
Pri večini opaženih ur (51,9%) smo zaznali, da učitelji z učenci **ne urijo komunikacijskih in socialnih veščin** (vključevanje v skupinske dejavnosti z drugimi otroki, podpora pri vključevanju ...).

Tabela 7: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice PRISTOPI IN NAČINI POUČEVANJA v šolskem letu 2021/22

	ne		delno		da		skupaj	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Pri obravnavi učne snovi je prisotna veččutna podpora (vizualna, slušna ...).	13	17,3	24	32,0	38	50,7	75	100,0
Učitelj podaja jasna, kratka navodila, podprta z vizualnimi pripomočki.	6	8,1	16	21,6	52	70,3	74	100,0
Učitelj sproti preverja razumevanje navodil.	10	13,3	24	32,0	41	54,7	75	100,0
Učitelj sproti preverja razumevanje obravnavane učne snovi.	8	10,8	15	20,3	51	68,9	74	100,0
Pristopi poučevanja so osredotočeni na posameznega učenca in na njegove individualne potrebe.	9	12,0	23	30,7	43	57,3	75	100,0
Učitelj zagotovi dovolj časa učencem za usvajanje in izkazovanje znanja.	2	2,7	9	12,0	64	85,3	75	100,0
Obravnava učne snovi je podprta z raznovrstnimi didaktičnimi pripomočki.	20	26,7	19	25,3	36	48,0	75	100,0
Učitelj krepi želeno vedenje, s tem ko preverja počutje in pomirja učence.	7	9,3	12	16,0	56	74,7	75	100,0

Učitelj krepi želeno vedenje, s tem ko sporoča ustrezne povratne informacije in preusmerja vedenje.	2	2,7	12	16,0	61	81,3	75	100,0
Učitelj krepi želeno vedenje, s tem ko nagrajuje želeno in omejuje nezaželeno vedenje.	10	13,9	21	29,2	41	56,9	72	100,0
Učitelj spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	28	37,8	17	23,0	29	39,2	74	100,0
Učitelj spodbuja uporabo naučenih socialnih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	36	48,6	18	24,3	20	27,0	74	100,0
Učitelj z učenci uri komunikacijske in socialne veščine (vključevanje v skupinske dejavnosti z drugimi otroki, podpora pri vključevanju ...).	52	71,2	13	17,8	8	11,0	73	100,0

Iz Tabele 7 za šolsko leto 2021/22 je razvidno, da **devet od trinajstih opazovanih elementov** učitelji v večinski meri izvajajo. Z Grafom 2 še dodatno ponazorimo, da je glavnina opazovalnih postavk zastopana v večinski meri.

Graf 2: Pristopi in načini poučevanja (šol. leto 21/22)

Učitelji v šol. letu 2021/22, kot se je podobno izkazalo v šolskem letu 2020/21, v večinski meri krepijo želeno vedenje, sproti preverjajo razumevanje obravnavane učne snovi, podajajo navodila na primeren način in učencem nudijo dovolj časa za usvajanje in izkazovanje znanja (tudi v tem šolskem letu ta postavka izstopa, in sicer s 85,3 % (DA)). Izboljšave pa se v šol. letu 21/22 pokažejo pri postavkah, da učitelji v večini sproti preverjajo razumevanje navodil, pri obravnavi učne snovi je prisotna veččutna podpora in pristopi poučevanja so osredotočeni na posameznega učenca.

Tudi v šol. letu 2021/22 učitelji v glavnini (71,2 %) z učenci ne urijo komunikacijskih in socialnih veščin. V tesni povezavi s tem tudi ne spodbujajo uporabo naučenih socialnih veščin v vsakdanjih situacijah (48,6 %).

Postavka: »Obravnava učne snovi je podprta z raznovrstnimi didaktičnimi pripomočki« je zastopana pri 48,0 % opazovanih ur, ali pa vsaj delno pri 25,3 % opazovanih ur, ne dosega pa še kriterija večine. Gre sicer za izboljšanje (za 10 odstotnih točk) v primerjavi s šolskim letom 2020/21.

- b) UGOTOVITVE GLEDE NA ZASTAVLJENI CILJ: UGOTOVITI, V KOLIKŠNI MERI SO PRISTOPI IN NAČINI POUČEVANJA, KI JIH UPORABLJAJO UČITELJI, SKLADNI S PROGRAMOM

Ugotavljamo, da v obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) učitelji v skladu s programom večinski meri izvajajo naslednje dejavnosti:

- krepijo želeno vedenje (tako, da preverjajo počutje učencev, jih pomirjajo, jim sporočajo ustrezne povratne informacije in preusmerjajo vedenje),
- sproti preverjajo razumevanje obravnavane učne snovi,
- podajajo navodila na primeren način (navodila so jasna, kratka in podprta z vizualnimi pripomočki).

Delno izvajanje (v šolskem letu 2020/21 NE in v šol. letu 2021/22 DA; gre sicer za izboljšanje) se kaže pri tem, da učitelji:

- sproti preverjajo razumevanje navodil,
- pri obravnavi učne snovi je prisotna veččutna podpora,
- pristopi poučevanja so osredotočeni na posameznega učenca.

Rezultati kažejo, da v obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) večina učiteljev **ne izvaja dovolj dejavnosti**, ki so na **specialno-didaktičnem področju socialnih in komunikacijskih veščin izrazitega pomena**. Učitelji večinoma z učenci:

- ne urijo komunikacijskih in socialnih veščin (vključevanje v skupinske dejavnosti z drugimi otroki, podpora pri vključevanju ...) in
- ne spodbujajo uporabo naučenih socialnih veščin v vsakdanji komunikaciji.

Prav tako v premajhni meri:

- obravnavo učne snovi podprejo z raznovrstnimi didaktičnimi pripomočki.

3.3 Cilj 3: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji učijo komunikacijske veščine skladno s programom

Realizacijo cilja 3 smo ugotavljali z dvema kazalnikoma, in sicer z rezultati na opazovalni lestvici za področje komunikacijskih veščin in odgovori strokovnih delavcev na anketnem vprašalniku. V nadaljevanju prikazujemo rezultate v šolskih letih 2020/21 in 2021/22 po naslednji strukturi: (a) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev opazovalne lestvice, (b) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev anketnega vprašalnika, (c) skupne ugotovitve glede na zastavljeni cilj.

a) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV OPAZOVALNE LESTVICE ZA PODROČJE KOMUNIKACIJSKIH VEŠČIN

Področje »komunikacijske veščine« je bilo spremljano na podlagi devetih opazovanih elementov na opazovalni lestvici (razvidno iz Tabele 8). Pogostost pojavljanja posameznega opazovanega elementa pri opazovani uri se je ocenjevalo s pomočjo tri-stopenjske lestvice, pri čemer pomeni 1-ne, 2-delno, 3-da.

V Tabelah 8 in 9 prikazujemo rezultate opazovanj s področja »komunikacijske veščine« v šolskih letih 2020/2021 in 2021/22. Število (n) v tabelah pomeni, pri koliko opaženih ur pouka in odmora so opazovalke opazile določen opazovani element. Osenčenje vrstic predstavlja tiste opazovane elemente, ki so dosegli večinsko (več kot 50 %) zastopanost pri učnih urah.

Tabela 8: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice KOMUNIKACIJSKE VEŠČINE v šolskem letu 2020/21

	ne		delno		da		skupaj	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Učitelj prilagaja učenje komunikacijskih veščin posameznemu učencu.	1	20,0	3	60,0	1	20,0	5	100,0
Učitelj uporablja različne didaktične pripomočke pri učenju komunikacijskih veščin.	0	0,0	4	80,0	1	20,0	5	100,0
Učitelj učenje komunikacijskih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.	0	0,0	3	60,0	2	40,0	5	100,0
Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj komunikacijskih veščin, v skladu s programom (zaznavanje, motorika, govor, pogovor, jezik, povezovanje delov v celoto, skupna pozornost,...).	0	0,0	3	60,0	2	40,0	5	100,0
Učitelj strukturirano poučuje komunikacijske veščine.	2	40,0	2	40,0	1	20,0	5	100,0
Učitelj spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	0	0,0	4	80,0	1	20,0	5	100,0
Učitelj spodbuja učence k očesnemu stiku.	0	0,0	2	40,0	3	60,0	5	100,0
Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.	0	0,0	2	40,0	3	60,0	5	100,0
Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.	0	0,0	4	80,0	1	20,0	5	100,0

Iz Tabele 8 za šolsko leto 2020/21 je razvidno, da se dva od devetih opazovanih elementov izvajata v večini opazovanih ur, to sta:

- učitelj spodbuja učence k očesnemu stiku,
- učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.

Ostali elementi se v glavnini izvajajo **delno**, razen elementa: »Učitelj strukturirano poučuje komunikacijske veščine«, ki se na opazovalni lestvici razporedi: 40 % ne, 40 % delno in 20 % da.

Tabela 9: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice KOMUNIKACIJSKE VEŠČINE v šolskem letu 2021/22

	ne		delno		da		skupaj	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Učitelj prilagaja učenje komunikacijskih veščin posameznemu učencu.	6	75,0	0	0,0	2	25,0	8	100,0
Učitelj uporablja različne didaktične pripomočke pri učenju komunikacijskih veščin.	4	50,0	0	0,0	4	50,0	8	100,0
Učitelj učenje komunikacijskih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.	1	12,5	3	37,5	4	50,0	8	100,0
Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj komunikacijskih veščin, v skladu s programom (zaznavanje, motorika, govor, pogovor, jezik, povezovanje delov v celoto, skupna pozornost,...).	0	0,0	0	0,0	8	100,0	8	100,0
Učitelj strukturirano poučuje komunikacijske veščine.	0	0,0	6	75,0	2	25,0	8	100,0
Učitelj spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	4	50,0	1	12,5	3	37,5	8	100,0
Učitelj spodbuja učence k očesnemu stiku.	6	75,0	0	0,0	2	25,0	8	100,0
Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.	0	0,0	3	37,5	5	62,5	8	100,0
Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.	3	37,5	3	37,5	2	25,0	8	100,0

Iz Tabele 9 za šolsko leto 2021/22 je razvidno, da se eden od devetih opazovanih elementov izvaja v večini opazovanih ur, to je:

- učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.

Eden od opazovanih elementov je bil prisoten **pri vseh opazovanih urah**, to je:

- učitelj izvaja dejavnosti za razvoj komunikacijskih veščin, v skladu s programom (zaznavanje, motorika, govor, pogovor, jezik, povezovanje delov v celoto, skupna pozornost,...).

Polovica opazovanih ur je vsebovala zastopanost naslednjih opazovanih elementov:

- učitelj uporablja različne didaktične pripomočke pri učenju komunikacijskih veščin (tukaj gre za zanimivost, da pa sicer pri ostalih 50 % ur tega opazovanega elementa **ni bilo zaznati**).
- učitelj učenje komunikacijskih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu (pri tej postavki se ostalih 50 % nagiba bolj v smeri »delno«, torej 37,5 % ur vendarle delno vsebuje ta opazovani element).

Izrazito večinsko neizvajanje (v 75 % opazovanih urah) se kaže pri dveh elementih področja komunikacijskih veščin:

- učitelj prilagaja učenje komunikacijskih veščin posameznemu učencu,
- učitelj spodbuja učence k očesnemu stiku.

b) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA - KOMUNIKACIJSKE VEŠČINE

V šolskem letu 2020/21 je anketni vprašalnik (skupno iz vseh treh zavodov) izpolnilo 26 učiteljev, v šolskem letu 2021/22 pa 33 učiteljev.

Odgovorili so na vprašanje: katere elemente iz programa za otroke z AM za področje komunikacijskih veščin ste lahko uvedli v vzgojno-izobraževalni proces? Iz možnih izbir, ki jih je bilo devet (razvidne so v Tabeli 10 in 11) so učitelji lahko izbrali več odgovorov.

Podatek o številu v tabelah se nanaša na število učiteljev, ki je izbralo to trditev. Senčenje vrstic predstavlja tiste spraševane elemente, ki so dosegli večinski delež (več kot 50 %) odgovorov učiteljev.

Tabela 10: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2020/21 - komunikacijske veščine

	število	odstotek
Učitelj prilagaja učenje komunikacijskih veščin posameznemu učencu.	16	61,5
Učitelj uporablja različne didaktične pripomočke pri učenju komunikacijskih veščin.	13	50,0
Učitelj učenje komunikacijskih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.	17	65,4
Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj komunikacijskih veščin, v skladu s programom (npr. zaznavanje, motorika, govor, pogovor, jezik, povezovanje delov v celoto, skupna pozornost).	13	50,0
Učitelj strukturirano poučuje komunikacijske veščine.	9	34,6
Učitelj spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	18	69,2
Učitelj spodbuja učence k očesnemu stiku.	20	76,9
Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.	23	88,5
Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.	23	88,5

Iz Tabele 10 za šolsko leto 2020/21 je razvidno, da šest od devetih spraševanih elementov učitelji izvajajo, dva v polovični meri in enega v tretjinski meri.

Tabela 11: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2021/22 - komunikacijske veščine

	število	odstotek
Učitelj prilagaja učenje komunikacijskih veščin posameznemu učencu.	19	57,6
Učitelj uporablja različne didaktične pripomočke pri učenju komunikacijskih veščin.	10	30,3
Učitelj učenje komunikacijskih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.	18	54,5
Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj komunikacijskih veščin, v skladu s programom (npr. zaznavanje, motorika, govor, pogovor, jezik, povezovanje delov v celoto, skupna pozornost).	15	45,5
Učitelj strukturirano poučuje komunikacijske veščine.	10	30,3
Učitelj spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	19	57,6
Učitelj spodbuja učence k očesnemu stiku.	19	57,6
Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.	28	84,8
Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.	25	75,8

Iz Tabele 11 za šolsko leto 2021/22 se prav tako kaže, da je **šest spraševanih elementov zastopano v večinskem deležu** (gre za iste elemente kot v šol. letu 2020/21), ostali trije se razporedijo v intervalu od 30,00 % do 46,00 %.

V obeh šolskih letih torej **večina učiteljev meni, da so lahko v vzgojno izobraževalni proces uvedli naslednje elemente iz področja komunikacijskih veščin:**

- prilagajanje učenja komunikacijskih veščin posameznemu učencu,
- učenje komunikacijskih veščin v povezavi z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu,
- spodbujanje uporabe naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji,
- spodbujanje učencev k očesnemu stiku,
- preverjanje počutja in odzivanje na potrebe vsakega učenca,
- spodbujanje učencev k medsebojni socialni interakciji.

Trije spraševani elementi ne dosegajo kriterija večine, se pa gibljejo med tretjino in polovico zastopanosti pri odgovorih učiteljev, to so:

- uporaba različnih didaktičnih pripomočkov pri učenju komunikacijskih veščin,
- izvajanje dejavnosti za razvoj komunikacijskih veščin, v skladu s programom (npr. zaznavanje, motorika, govor, pogovor, jezik, povezovanje delov v celoto, skupna pozornost),
- strukturirano poučevanje komunikacijskih veščin.

c) SKUPNE UGOTOVITVE GLEDE NA ZASTAVLJENI CILJ 3: UGOTOVITI, V KOLIKŠNI MERI UČITELJI UČIJO KOMUNIKACIJSKE VEŠČINE SKLADNO S PROGRAMOM

Rezultati kažejo, da večina učiteljev v obeh šolskih letih:

- preverja **počutje učencev in se odziva na potrebe vsakega izmed njih.**
*učitelji, ki preverjajo počutje učencev in se odzovejo*_{2020/21} = 88,50 %
*učitelji, ki preverjajo počutje učencev in se odzovejo*_{2021/22} = 84,80 %
*DA (opazovalna lestvica – počutje učencev in odziv)*_{2020/21} = 60,00 %
*DA (opazovalna lestvica – počutje učencev in odziv)*_{2021/22} = 62,50 %

Velika večina rezultatov, z izjemo šol. leta 2021/22 na opazovalni lestvici, kaže tudi, da učitelji v veliki meri:

- spodbujajo učence k **očesnemu stiku**

*učitelji, ki spodbujajo očesni stik*_{2020/21} = 76,90

*učitelji, ki spodbujajo očesni stik*_{2021/22} = 57,60 %

*DA (opazovalna lestvica – spodbujanje očesnega stika)*_{2020/21} = 60,00 %

*DA (opazovalna lestvica – spodbujanje očesnega stika)*_{2021/22} = 25,00 %

Pri nekaterih dejavnostih so ugotovitve neuravnotežene, vendar *celokupno premalo zastopane*. To so:

- **uporaba različnih didaktičnih pripomočkov** pri učenju komunikacijskih veščin

*učitelji, ki uporabljajo did. pripomočke ...*_{2020/21} = 50,00 %

*učitelji, ki uporabljajo did. pripomočke ...*_{2021/22} = 30,30 %

*DA (opazovalna lestvica – did. pripomočki)*_{2020/21} = 20,00 %

*DA (opazovalna lestvica – did. pripomočki)*_{2021/22} = 50,00 %

- **poučevanje komunikacijskih veščin na strukturiran način**

*učitelji, ki strukturirano poučujejo komunik. veščine*_{2020/21} = 43,60 %

*učitelji, ki strukturirano poučujejo komunik. veščine*_{2021/22} = 30,30 %

*DA (opazovalna lestvica – strukt. poučevanje kom. veščin)*_{2020/21} = 20,00 %

*DA (opazovalna lestvica – strukt. poučevanje kom. veščin)*_{2021/22} = 25,00 %

Velika večina rezultatov, z izjemo šol. leta 2021/22 na opazovalni lestvici, kaže tudi, da učitelji *premalo (so sicer blizu polovice, vendar ne dosegajo večine)* izvajajo:

- **dejavnosti za razvoj komunikacijskih veščin, v skladu s programom** (npr. zaznavanje, motorika, govor, pogovor, jezik, povezovanje delov v celoto, skupna pozornost)

*učitelji, ki izvajajo kom. veščine v skladu s programom*_{2020/21} = 50,00 %

*učitelji, ki izvajajo kom. veščine v skladu s programom*_{2021/22} = 45,50 %

*DA (opazovalna lestvica – kom. veščine – program)*_{2020/21} = 40,00 %

*DA (opazovalna lestvica – kom. veščine – program)*_{2021/22} = 100,00 %

Za ostale postavke na področju komunikacijskih veščin opažanja svetovalk *v obeh šolskih letih* kažejo, da se ne izvajajo v zadostni meri, medtem ko večina učiteljev meni, da jih izvajajo. Gre torej za *nasprotujoča* si opažanja svetovalk in mnenja učiteljev. Interpretiramo, da se te dejavnosti izvajajo *delno*.

To so:

- Učitelj **prilagaja učenje komunikacijskih veščin posameznemu učencu.**

*učitelji, ki prilagajajo učenje komunik. veščin*_{2020/21} = 61,50 %

*učitelji, ki prilagajajo učenje komunik. veščin*_{2021/22} = 57,60 %

*DA (opazovalna lestvica – prilagajanje učenja kom. veščin)*_{2020/21} = 20,00 %

*DA (opazovalna lestvica – prilagajanje učenja kom. veščin)*_{2021/22} = 25,00 %

- Učitelj učenje komunikacijskih veščin **povezuje z vsebinami drugih predmetov**, ki se poučujejo v tem razredu.
*učitelji, ki povezujejo komunik. veščine z drugimi predmeti*_{2020/21} = 65,4 %
*učitelji, ki povezujejo komunik. veščine z drugimi predmeti*_{2021/22} = 54,50 %
*DA (opazovalna lestvica – medpredmetno – kom. veščine)*_{2020/21} = 40,00 %
*DA (opazovalna lestvica – medpredmetno – kom. veščine)*_{2021/22} = 50,00 %
- Učitelj **spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin** učencev v vsakdanji komunikaciji.
*učitelji, ki spodbujajo uporabo komunik. veščin*_{2020/21} = 69,20 %
*učitelji, ki spodbujajo uporabo komunik. veščin*_{2021/22} = 57,60 %
*DA (opazovalna lestvica – spodb. uporabe komunik. veščin)*_{2020/21} = 20,00 %
*DA (opazovalna lestvica – spodb. uporabe komunik. veščin)*_{2021/22} = 37,50 %
- Učitelj **spodbuja učence k medsebojni socialni interakciji**.
*učitelji, ki spodbujajo k medsebojni interakciji učencev*_{2020/21} = 88,50 %
*učitelji, ki spodbujajo k medsebojni interakciji učencev*_{2021/22} = 75,80 %
*DA (opazovalna lestvica – spodbujanje medsebojn. inter. učencev)*_{2020/21} = 20,00 %
*DA (opazovalna lestvica – spodbujanje medsebojn. inter. učencev)*_{2021/22} = 25,00 %

3.4 Cilj 4: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji učijo socialne veščine skladno s programom

Realizacijo cilja 4 smo ugotavljali z dvema kazalnikoma, in sicer z rezultati na opazovalni lestvici za področje socialnih veščin in odgovori strokovnih delavcev na anketnem vprašalniku. V nadaljevanju prikazujemo rezultate v šolskih letih 2020/21 in 2021/22 po naslednji strukturi: (a) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev opazovalne lestvice, (b) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev anketnega vprašalnika, (c) skupne ugotovitve glede na zastavljeni cilj.

a) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV OPAZOVALNE LESTVICE SOCIALNE VEŠČINE

Področje socialnih veščin je bilo spremljano na podlagi osmih opazovanih elementov na opazovalni lestvici (razvidno iz Tabele 12). Pogostost pojavljanja posameznega opazovanega elementa pri opazovani uri se je ocenjevalo s pomočjo tri-stopenjske lestvice, pri čemer pomeni 1-ne, 2-delno, 3-da.

V Tabelah 12 in 13 prikazujemo rezultate opazovanj s področja »socialne veščine« v šolskih letih 2020/21 in 2021/22. Število (n) v tabelah pomeni, pri koliko opaženih ur pouka in odmora so opazovalke opazile določen opazovani element. Osenčenje vrstic predstavlja tiste opazovalne elemente s področja socialnih veščin, ki so dosegli večinsko zastopanost (več kot 50 %) pri učnih urah.

Tabela 12: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice SOCIALNE VEŠČINE v šolskem letu 2020/21

	ne		delno		da		skupaj	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Učitelj prilagaja učenje socialnih veščin posameznemu učencu.	2	25,0	1	12,5	5	62,5	8	100,0
Učitelj uporablja didaktične pripomočke pri učenju socialnih veščin.	0	0,0	2	22,2	7	77,8	9	100,0
Učitelj učenje socialnih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.	2	22,2	4	44,4	3	33,3	9	100,0
Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj socialnih veščin učencev, v skladu s programom (čustveno opismenjevanje, skrb zase, delovanje v šolskem in ožjem okolju, vsakodnevne veščine, soc. interakcija, soc. sprejemljivo vedenje, spolna vzgoja,...)	4	44,4	0	0,0	5	55,6	9	100,0
Učitelj strukturirano poučuje socialne veščine.	2	22,2	4	44,4	3	33,3	9	100,0
Učitelj spodbuja uporabo naučenih socialnih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	0	0,0	4	44,4	5	55,6	9	100,0
Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.	0	0,0	4	44,4	5	55,6	9	100,0
Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.	2	22,2	2	22,2	5	55,6	9	100,0

Iz Tabele 12 za šol. leto 2020/21 izhaja, da 6 od 8 področij socialnih veščin učitelji izvajajo v večini opazovanih učnih ur (v razponu od 55,5 % do 77,8 % ur). Dve postavki se izvajata v tretjinski meri.

Tabela 13: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice SOCIALNE VEŠČINE v šolskem letu 2021/22

	ne		delno		da		skupaj	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Učitelj prilagaja učenje socialnih veščin posameznemu učencu.	3	30,0	1	10,0	6	60,0	10	100,0
Učitelj uporablja didaktične pripomočke pri učenju socialnih veščin.	2	20,0	0	0,0	8	80,0	10	100,0
Učitelj učenje socialnih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.	0	0,0	6	60,0	4	40,0	10	100,0
Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj socialnih veščin učencev, v skladu s programom (čustveno opismenjevanje, skrb zase, delovanje v šolskem in ožjem okolju, vsakodnevne veščine, soc. interakcija, soc. sprejemljivo vedenje, spolna vzgoja,...)	0	0,0	8	80,0	2	20,0	10	100,0
Učitelj strukturirano poučuje socialne veščine.	4	40,0	4	40,0	2	20,0	10	100,0
Učitelj spodbuja uporabo naučenih socialnih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	2	20,0	6	60,0	2	20,0	10	100,0
Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.	2	20,0	5	50,0	3	30,0	10	100,0
Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.	2	20,0	2	20,0	6	60,0	10	100,0

Iz Tabele 13 za šol. leto 2021/22 vidimo, da so samo 3 področja od 8 dosegla večinsko izvajanje (60,00 % ali 80,00 %) in so v bistvu ohranila kakovost od šol. leta 2020/21, to so:

- učitelj prilagaja učenje socialnih veščin posameznemu učencu,
- učitelj uporablja didaktične pripomočke pri učenju socialnih veščin,
- učitelj spodbuja učence k medsebojni socialni interakciji.

Ostale 3 postavke, ki so bile v šol. letu 20/21 v večini izvajane, se sedaj na lestvici v večinskem deležu nagibajo v »delno«, to so:

- učitelj izvaja dejavnosti za razvoj socialnih veščin učencev, v skladu s programom (čustveno opismenjevanje, skrb zase, delovanje v šolskem in ožjem okolju, vsakodnevne veščine, soc. interakcija, soc. sprejemljivo vedenje, spolna vzgoja,...),
- učitelj spodbuja uporabo naučenih socialnih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji in
- učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.

Področje strukturiranega poučevanja socialnih veščin v obeh šolskih letih ne dosega večine učnih ur, s slabšim rezultatom v šol. letu 2021/22 (izvaja se le v 20,00 %).

Rezultat pri postavki »Učitelj učenje socialnih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.« kaže, da so učitelji v šol. letu 2020/21 socialne veščine povezovali z vsebinami drugih predmetov pri 33,3% učnih ur, v šol. letu 2021/22 pa pri 40,0% učnih ur. Rezultat se nekoliko izboljšuje tudi pri delnem izvajanju te postavke (v šol. letu 2020/21 se je delno izvajala pri 44,4%, v šol. letu 2021/22 pa pri 60,0% učnih ur).

b) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA - SOCIALNE VEŠČINE

V šolskem letu 2020/21 je anketni vprašalnik (skupno iz vseh treh zavodov) izpolnilo 26 učiteljev, v šolskem letu 2021/22 pa 33 učiteljev.

Odgovorili so na vprašanje: katere elemente iz programa za otroke z AM za področje socialnih veščin ste lahko uvedli v vzgojno-izobraževalni proces? Iz možnih izbir, ki jih je bilo sedem (razvidni so v Tabelah 14 in 15) so učitelji lahko izbrali več odgovorov.

Podatek o številu v tabelah se nanaša na število učiteljev, ki je izbralo to trditev. Senčenje vrstic predstavlja tiste spraševane elemente, ki so dosegli večinski delež (več kot 50 %) odgovorov učiteljev.

Tabela 14: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2020/21 - socialne veščine

	število	odstotek
Učitelj prilagaja učenje socialnih veščin posameznemu učencu.	16	61,5
Učitelj uporablja didaktične pripomočke pri učenju socialnih veščin.	16	61,5
Učitelj učenje socialnih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.	13	50,0
Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj socialnih veščin učencev, v skladu s programom (npr. čustveno opismenjevanje, skrb zase, delovanje v šolskem in ožjem okolju, vsako-dnevne veščine, socialna interakcija, socialno sprejemljivo vedenje, spolna vzgoja).	16	61,5
Učitelj strukturirano poučuje socialne veščine.	7	26,9
Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.	23	88,5
Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.	24	92,3

Iz Tabele 14 za šolsko leto 2020/21 je razvidno, da **5 od 7 spraševanih elementov učitelji večinoma izvajajo**, enega v polovični meri in enega le v četrtnem deležu.

Tabela 15: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2021/2022 - socialne veščine

	število	odstotek
Učitelj prilagaja učenje socialnih veščin posameznemu učencu.	19	57,6
Učitelj uporablja didaktične pripomočke pri učenju socialnih veščin.	7	21,2
Učitelj učenje socialnih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.	10	30,3
Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj socialnih veščin učencev, v skladu s programom (npr. čustveno opismenjevanje, skrb zase, delovanje v šolskem in ožjem okolju, vsakodnevne veščine, socialna interakcija, socialno sprejemljivo vedenje, spolna vzgoja).	13	39,4
Učitelj strukturirano poučuje socialne veščine.	7	21,2
Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.	24	72,7
Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.	25	75,8

Iz Tabele 15 za šolsko leto 2021/22 se v večinskem deležu ohranijo **le 3 od 7 postavk**, ostale so zastopane od 21,2 % do 39,4 %.

Rezultati anketnega vprašalnika v obeh letih (2020/21 in 2021/22) kažejo, da na področju socialnih veščin učitelji večinoma:

- prilagajajo učenje socialnih veščin posameznemu učencu,
- preverjajo počutje učencev in se odzivajo na potrebe vsakega izmed njih in
- jih spodbujajo k medsebojnim socialnim interakcijam.

Dejavnosti, kjer se rezultat v šol. letu 2021/22 od večinskega izvajanja **poslabša** v le delno izvajanje (tretjina ali četrtna učiteljev), so:

- učitelj uporablja didaktične pripomočke pri učenju socialnih veščin,
- učitelj izvaja dejavnosti za razvoj socialnih veščin učencev, v skladu s programom (npr. čustveno opismenjevanje, skrb zase, delovanje v šolskem in ožjem okolju, vsako-dnevne veščine, socialna interakcija, socialno sprejemljivo vedenje, spolna vzgoja).

Iz 50 % (šol. leto 20/21) se rezultat v šol. letu 2021/22 poslabša na 30,3 % pri postavki:

- učitelj učenje socialnih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.

V obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) se kažejo izraziti primanjkljaji na področju strukturiranega poučevanja socialnih veščin, saj to dejavnost izvaja le četrtna učiteljev.

- c) SKUPNE UGOTOVITVE GLEDE NA ZASTAVLJENI CILJ 4: UGOTOVITI, V KOLIKŠNI MERI UČITELJI UČIJO SOCIALNE VEŠČINE SKLADNO S PROGRAMOM

Skupne ugotovitve kažejo, da večina učiteljev v obeh šolskih letih:

- **prilagaja učenje socialnih veščin** posameznemu učencu
učitelji, ki prilagajajo učenje soc. veščin_{2020/21}=61,50 %
učitelji, ki prilagajajo učenje soc. veščin_{2021/22}=57,60 %
DA (opazovalna lestvica – prilagajanje učenja soc. veščin)_{2020/21} =62,50 %
DA (opazovalna lestvica – prilagajanje učenja soc. veščin)_{2021/22} =60,00 %

- **spodbuja učence k medsebojnim socialnim interakcijam**

*učitelji, ki spodbujajo medsebojne interakcije učencev*_{2020/21} = 92,30 %

*učitelji, ki spodbujajo medsebojne interakcije učencev*_{2021/22} = 75,80 %

*DA (opazovalna lestvica – spodb. med. soc. interakcij)*_{2020/21} = 55,60 %

*DA (opazovalna lestvica – spodb. med. soc. interakcij)*_{2021/22} = 60,00 %

Učitelji prav tako v veliki meri (z izjemo le dveh nižjih rezultatov) v obeh šolskih letih:

- **uporabljajo didaktične pripomočke pri učenju socialnih veščin**

*učitelji, ki upor. did. pripom. pri učenju soc. veščin*_{2020/21} = 61,50 %

*učitelji, ki upor. did. pripom. pri učenju soc. veščin*_{2021/22} = 21,20 %

*DA (opazovalna lestvica – did. pripom. – soc. veščine)*_{2020/21} = 77,80 %

*DA (opazovalna lestvica – did. pripom. – soc. veščine)*_{2021/22} = 80,00 %

- **preverjajo počutje učencev in se odzivajo na potrebe vsakega izmed njih**

*učitelji, ki preverjajo počutje učencev in se odzovejo*_{2020/21} = 88,50 %

*učitelji, ki preverjajo počutje učencev in se odzovejo*_{2021/22} = 72,70 %

*DA (opazovalna lestvica – počutje učencev – odziv)*_{2020/21} = 55,60 %

*DA (opazovalna lestvica – počutje učencev – odziv)*_{2021/22} = 30,00 %

Poslabšanje rezultatov v smeri šolskega leta 2021/22 se kaže pri tem, da:

- učitelj izvaja **dejavnosti za razvoj socialnih veščin učencev, v skladu s programom** (čustveno opismenjevanje, skrb zase, delovanje v šolskem in ožjem okolju, vsakodnevne veščine, soc. interakcija, soc. sprejemljivo vedenje, spolna vzgoja,...).

*učitelji, ki izvajajo socialne veščine v skladu s programom*_{2020/21} = 61,50 %

*učitelji, ki izvajajo socialne veščine v skladu s programom*_{2021/22} = 39,40 %

*DA (opazovalna lestvica – soc. veščine – program)*_{2020/21} = 55,60 %

*DA (opazovalna lestvica – soc. veščine – program)*_{2021/22} = 20,00 %

Delno izvajanje ocenjujemo tudi pri dejavnosti:

- učitelj **spodbuja uporabo naučenih socialnih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji**, saj jo v šol. letu 2020/21 izvaja večina učiteljev, v šol. letu 2021/22 pa ne (lestvica se premakne v smer delnega izvajanja).

*DA (opazovalna lestvica – soc. veščine – vsakdan)*_{2020/21} = 55,60 %

*DA (opazovalna lestvica – soc. veščine – vsakdan)*_{2021/22} = 20,00 %

Prenizki rezultati se v obeh šolskih letih kažejo pri tem, da

- učitelj **učenje socialnih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov**, ki se poučujejo v tem razredu

*učitelji, ki soc. veščine medpredmetno povezujejo*_{2020/21} = 50,00 %

*učitelji, ki soc. veščine medpredmetno povezujejo*_{2021/22} = 30,30 %

*DA (opazovalna lestvica – soc. veščine – medpredmetno)*_{2020/21} = 33,30 %

*DA (opazovalna lestvica – soc. veščine – medpredmetno)*_{2021/22} = 40,00 %

- učitelj **strukturirano poučuje socialne veščine**.

*učitelji, ki socialne veščine poučujejo strukturirano*_{2020/21} = 26,90 %

*učitelji, ki socialne veščine poučujejo strukturirano*_{2021/22} = 21,20 %

*DA (opazovalna lestvica – soc. veščine – strukturirano)*_{2020/21} =33,30 %

*DA (opazovalna lestvica – soc. veščine – strukturirano)*_{2021/22} =20,00 %

3.5 Cilj 5: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji izvajajo podaljšano bivanje skladno s programom

Učenci v šolskih letih 2020/21 in 2021/22 v podaljšano bivanje niso bili vključeni, saj gre za 6. in 7. razred, ko imajo učenci po predmetniku večje število ur in odidejo domov takoj po pouku.

Ta cilj se torej v višjih razredih ne more preverjati.

3.6 Cilj 6: Ugotoviti, ali strokovni delavci v individualiziranem programu načrtujejo aktivnosti za uravnavanje vedenja

Realizacijo cilja 6 smo ugotavljali z enim kazalnikom, in sicer z rezultati analize vsebine individualiziranih programov (IP).

Rezultate prikazujemo po naslednji strukturi: (a) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev analize IP in (b) skupne ugotovitve glede na zastavljeni cilj.

a) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV ANALIZE IP

V Obrazcu za evalvacijo IP smo skladno s programom področje uravnavanja vedenja razdelili v 4 področja:

- čustveno opismenjevanje (postavili smo 8 postavk),
- učenje vsakodnevnih veščin (postavili smo 4 postavke),
- učenje socialne interakcije (postavili smo 5 postavk),
- učenje veščin socialno sprejemljivega vedenja in odpravljanje motečega vedenja (postavili smo 3 postavke).

Svetovalke so na spremljavi pregledale IP vseh učencev, vključenih v spremljavo, in se pri postavkah opredelile za oceno: **1, kar pomeni NE** (IP navedene postavke ne vsebuje) ali za oceno: **2, kar predstavlja DA** (IP navedeno postavko vsebuje). Skupno je bilo analiziranih 18 IP v šol. letu 2020/21 in 17 IP v šol. letu 2021/22. Vsak IP sta pregledali dve svetovalki in se skupno opredelili za eno oceno pri vsaki postavki v obrazcu.

V Tabelah od 16 do 19 prikazujemo rezultate analize IP na naštetih področjih za uravnavanje vedenja, vzporedno po šolskih letih 2020/21 in 2021/22. Število (n) v tabelah pomeni, pri koliko IP so svetovalke, ki so analizirale IP posameznega učenca, razbrale prisotnost določene vsebine (postavke). Odstotek (%) predstavlja odstotni delež IP, pri katerih so svetovalke razbrale določeno vsebinsko postavko. Osenčenje celic zaznamuje tiste odstotne rezultate, ki so dosegli večinsko vsebinsko zastopanost v IP-jih (več kot 50 %).

Tabela 16: Prikaz podatkov iz obrazca za evalvacijo IP za področje: ČUSTVENO OPISMENJEVANJE (šol. leto 2020/21 in 2021/22)

Čustveno opismenjevanje – Ali IP vsebuje:	šol. leto 2020/21				šol. leto 2021/22			
	ne		da		ne		da	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Prepoznavanje in izražanje osnovnih čustev: jeza, strah, veselje, žalost	13	72,2	5	27,8	10	58,8	7	41,2
Spoznavanje vpliva čustev na telesno občutenje	18	100,0	0	0,0	13	76,5	4	23,5
Spoznavanje vpliva čustev na vedenje	15	83,3	3	16,7	9	52,9	8	47,1
Prepoznavanje razlogov in sprožilcev čustev	17	94,4	1	5,6	12	70,6	5	29,4
Razlikovanje jakosti čustev	17	94,4	1	5,6	14	82,4	3	17,6
Učenje obvladovanja čustev	12	66,7	6	33,3	9	52,9	8	47,1
Spoznavanje široke palete sestavljenih čustev	14	77,8	4	22,2	11	64,7	6	35,3
Uporaba novega znanja o čustvih za ohranjanje čustvenega ravnovesja	11	61,1	7	38,9	14	82,4	3	17,6

V Tabeli 16 je razvidno, da analizirani IP-ji učencev v večini ne vsebujejo nobene izmed osmih vsebinskih postavk na področju **čustvenega opismenjevanja**. Rezultat se sicer v šol. letu 21/22 za okvirno 20,00 % skoraj pri vseh postavkah izboljša, vendar še vedno ne dosega večine IP.

Tabela 17: Prikaz podatkov iz obrazca za evalvacijo IP za področje: UČENJE VSAKODNEVNIH VEŠČIN (šol. leto 2020/21 in 2021/22)

Učenje vsakodnevnih veščin – Ali IP vsebuje:	šol. leto 2020/21				šol. leto 2021/22			
	ne		da		ne		da	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Učenje organiziranja šolskega dela	5	27,8	13	72,2	5	29,4	12	70,6
Učenje učenja	12	66,7	6	33,3	4	23,5	13	76,5
Učenje konstruktivnega odziva na nepričakovane spremembe	10	55,6	8	44,4	7	41,2	10	58,8
Učenje vedenja v nestrukturiranih in manj strukturiranih situacijah (odmori, kosilo, ...)	15	83,3	3	16,7	14	82,4	3	17,6

Na področju **učenja vsakodnevnih veščin** (Tabela 17) je rezultat boljši, saj kaže, da IP v obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) vsebujejo vsebine v okviru postavke:

- učenje organiziranja šolskega dela.

Dve vsebinski postavki v šol. letu 2020/21 nista dosegli večine IP, medtem ko sta jo v šol. letu 2021/22 dosegli; to sta:

- učenje učenja in
- učenje konstruktivnega odziva na nepričakovane spremembe.

V nobenem izmed šolskih let (2020/21 in 2021/22) IP ne dosegajo večinske zastopanosti iz področja:

- učenje vedenja v nestrukturiranih in manj strukturiranih situacijah (odmori, kosilo, ...).

Tabela 18: Prikaz podatkov iz obrazca za evalvacijo IP za področje: UČENJE SOCIALNE INTERAKCIJE (šol. leto 2020/21 in 2021/22)

Učenje socialne interakcije - Ali IP vsebuje:	šol. leto 2020/21				šol. leto 2021/22			
	ne		da		ne		da	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Spoznavanje lastne identitete	13	72,2	5	27,8	15	88,2	2	11,8
Vstopanje v odnose na ustrezen način	7	38,9	11	61,1	7	41,2	10	58,8
Vzpostavljanje in ohranjanje odnosa z vrstniki	11	61,1	7	38,9	9	52,9	8	47,1
Prilagajanje lastnih interesov skupini	10	55,6	8	44,4	8	47,1	9	52,9
Izražanje svoje želje v skupini na sprejemljiv način	10	55,6	8	44,4	13	76,5	4	23,5

Področje **učenja socialne interakcije** je v obeh šol. letih (2020/21 in 2021/22) v IP v večini zastopano na postavki:

- vstopanje v odnose na ustrezen način.

Ostale postavke ne dosegajo večinske vsebinske zastopanosti v IP, razen »Prilagajanje lastnih interesov skupini«, ki je v šol. letu 2021/22 izboljšala rezultat in dosegla večinsko zastopanost (52,9 %) v IP.

Tabela 19: Prikaz podatkov iz obrazca za evalvacijo IP za področje: UČENJE VEŠČIN SOCIALNO SPREJEMLJIVEGA VEDENJA IN ODPRAVLJANJE MOTEČEGA VEDENJA (šol. leto 2020/21 in 2021/22)

Učenje veščin socialno sprejemljivega vedenja in odpravljanje motečega vedenja – Ali IP vsebuje:	šol. leto 2020/21				šol. leto 2021/22			
	ne		da		ne		da	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Učenje strategij za obvladovanje vedenja	6	33,3	12	66,7	5	29,4	12	70,6
Učenje ustreznih strategij odzivanja na izzivanje vrstnikov	11	61,1	7	38,9	9	52,9	8	47,1
Oblikovanje občutka lastne vrednosti	15	83,3	3	16,7	15	88,2	2	11,8

Področje **učenja veščin socialno sprejemljivega vedenja in odpravljanja motečega vedenja** v IP ni zastopano v večinski meri, z izjemo postavke:

- učenje strategij za obvladovanje vedenja, ki v obeh šol. letih dosega večinsko zastopanost.

b) SKUPNE UGOTOVITVE GLEDE NA ZASTAVLJENI CILJ: UGOTOVITI, ALI STROKOVNI DELAVCI V INDIVIDUALIZIRANEM PROGRAMU NAČRTUJEJO AKTIVNOSTI ZA URAVNAVANJE VEDENJA

Zastavljeni cilj preverjamo s kazalnikom, kako so področja ali aktivnosti za uravnavanje vedenja učencev zastopane v njihovih IP.

Ugotavljamo, da so v obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) v večini v IP vpisane aktivnosti za učenje organiziranja šolskega dela, za vstopanje v odnose na ustrezen način in učenje strategij za obvladovanje vedenja. V šol. letu 2021/22 je v večini IP dodatno razbrati še dejavnosti za učenje učenja, za konstruktivno odzivanje ob nepričakovanih spremembah in učenje prilagajanja lastnih interesov skupini. Gre za uravnavanje vedenja na praktični ravni vsakodnevne šolskega življenja upoštevajoč značilnosti učencev z AM.

Ostale aktivnosti, ki so še premalo zastopane, segajo na območje bolj strukturiranega in sistematičnega vpeljevanja sprememb na področju socialnih spretnosti, podobno kot smo ugotavljali že pri cilju 3 in 4, ko smo opisovali opažanja iz poučevanja v razredu. Več pozornosti bi bilo treba usmeriti na cilje in strategije čustvenega opismenjevanja (vse od prepoznave čustev do njihove

primerne uporabe v vsakdanjem življenju – glej Tabelo 16). Prav tako tudi opazovati učenčeva močna področja, da bi ga lahko opolnomočili na področju oblikovanja občutka lastne vrednosti in samozavesti (strategije odzivanja na izzivanje vrstnikov). Posledično temu bi postopoma in procesno lahko dosegli tudi aktivnosti, ki učence poučujejo odzivanja v nestrukturiranih situacijah.

3.7 Cilj 7: Ugotoviti, v kolikšni meri učenci napredujejo na učnem področju ter na področjih socialnih in komunikacijskih veščin

Realizacijo cilja 7 smo ugotavljali z enim kazalnikom, in sicer z rezultati evalvacije napredka učenca na učnem področju, področju komunikacijskih in socialnih veščin ter na čustveno-vedenjskem področju (Obrazec za evalvacijo napredka otroka, priloga 3).

Rezultate prikazujemo po naslednji strukturi: (a) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev iz evalvacije napredka otroka in (b) skupne ugotovitve glede na zastavljeni cilj.

a) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV IZ EVALVACIJE NAPREDKA OTROKA

V obrazcu za napredek otroka (priloga 3) smo učiteljem zastavili vprašanje: Ovrednotite napredek otroka v tem šolskem letu na naslednjih področjih:

- področje komunikacijskih veščin,
- področje socialnih veščin,
- učno področje,
- čustveno-vedenjsko področje.

Ovrednotenje napredka smo postavili na lestvico: 1-ni napredka, 2-manjši napredek in 3-večji napredek.

Učiteljem smo zastavili še dva vprašanja odprtega tipa:

- katerim ciljem ste sledili pri delu z otrokom v tem šolskem letu na področju *komunikacijskih* veščin?
- katerim ciljem ste sledili pri delu z otrokom v tem šolskem letu na področju *socialnih* veščin?

Strokovna skupina učiteljev za določenega učenca je skupno izpolnila en obrazec za evalvacijo napredka otroka.

V šol. letu 2020/21 so učitelji evalvirali napredek 13 učencev, v šol. letu 2021/22 pa 17 učencev.

V Tabelah 20 in 21 prikazujemo, kako so na ocenjevalni lestvici, glede na zastavljena področja, učitelji ocenili napredek učencev. Število (n) pomeni število učencev, ki so dosegli določeno oceno na ocenjevalni lestvici in odstotek (%) predstavlja temu primeren odstotni delež učencev.

Tabela 20: Prikaz podatkov EVALVACIJE NAPREDKA UČENCEV v šol. letu 2020/21

	ni napredka		manjši napredek		večji napredek		skupaj	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Področje komunikacijskih veščin	1	7,7	12	92,3	0	0,0	13	100,0
Področje socialnih veščin	0	0,0	13	100,0	0	0,0	13	100,0
Učno področje	1	7,7	8	61,5	4	30,8	13	100,0
Čustveno-vedenjsko področje	4	30,8	8	61,5	1	7,7	13	100,0

Tabela 21: Prikaz podatkov *EVALVACIJE NAPREDKA UČENCEV* v šol. letu 2021/22

	ni napredka		manjši napredek		večji napredek		skupaj	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Področje komunikacijskih veščin	2	11,8	11	64,7	4	23,5	17	100,0
Področje socialnih veščin	4	23,5	11	64,7	2	11,8	17	100,0
Učno področje	4	23,5	10	58,8	3	17,6	17	100,0
Čustveno-vedenjsko področje	4	23,5	9	52,9	4	23,5	17	100,0

Iz Tabel 20 in 21 je razvidno, da večina učencev v obeh šol. letih (2020/21 in 2021/22) dosega **manjši napredek** na vseh ocenjenih področjih. V šol. letu 2021/22 se kaže, da se večji napredek pri učencih za okvirno 20 odstotnih točk zviša, medtem ko se okvirno ravno toliko zviša tudi nenapredek učencev na vseh naštetih področjih.

b) SKUPNE UGOTOVITVE GLEDE NA ZASTAVLJENI CILJ: UGOTOVITI, V KOLIKŠNI MERI UČENCI NAPREDUJEJO NA UČNEM PODROČJU TER NA PODROČJIH SOCIALNIH IN KOMUNIKACIJSKIH VEŠČIN

Ugotavljamo, da večina učencev v **manjši meri** napreduje na učnem področju, področju komunikacijskih in socialnih veščin ter čustveno-vedenjskem področju. Glede na primerjavo obeh šol. let (2020/21 in 2021/22) se kaže trend večje razpršenosti podatkov med »ni napredka« in »večji napredek«.

Vprašanja odprtega tipa odgovarjajo na temo, katerim ciljem so učitelji sledili pri poučevanju komunikacijskih in socialnih veščin – dobesečne navedbe dajemo v Priloge od 7 do 10, na tem mestu pa jih na kratko povzemamo:

- Na področju komunikacijskih veščin so učitelji želeli izboljšati obvladovanje čustev in razpoloženj pri učencih (npr. ubesediti stisko ali težave, na primeren način pokazati spoštovanje ali jezo), jih čim bolj vključiti v skupinsko delo, jih naučiti obvladovanja konfliktov ipd.
- Na področju socialnih veščin so spodbujali naslednje socialne veščine: poslušanje, spoštovanje osebnega prostora drugega, skrb zase, vzpostavljanje socialne interakcije, prilagajanje drugim, primerno odzivanje v nestrukturiranih situacijah, upoštevanje pravil ipd.

3.8 Cilj: 8: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji uporabljajo prilagoditve pri preverjanju in ocenjevanju znanja za otroke z avtističnimi motnjami

Realizacijo cilja 8 smo ugotavljali z dvema kazalnikoma, in sicer z rezultati dveh vprašanj na obrazcu za analizo IP učencev in z odgovori strokovnih delavcev na anketnem vprašalniku. V nadaljevanju prikazujemo rezultate v šolskih letih 2020/21 in 2021/22 po naslednji strukturi: (a) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev analize individualiziranih programov, (b) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev anketnega vprašalnika, (c) skupne ugotovitve glede na zastavljeni cilj.

Glede na to, da ugotavljamo uporabo prilagoditev pri preverjanju in ocenjevanju znanja, je smiselno, da uporabo prilagoditev ugotavljamo najprej pri poučevanju. Na ta način preverimo uporabo prilagoditev v celotnem vzgojno-izobraževalnem procesu.

a) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV ANALIZE INDIVIDUALIZIRANIH PROGRAMOV UČENCEV NA PODROČJU PRILAGODITEV

Področje prilagoditev je na obrazcu za analizo IP učencev bilo ugotovljano na podlagi dveh vprašanj: (1) Ali IP vsebuje prilagoditve za poučevanje? (2) Ali IP vsebuje prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje znanja? Pri vsakem vprašanju so bili naštet 4 možni odgovori (razvidni iz Tabel 22 in 23). Svetovalke, ki so analizirale IP, so se pri odgovoru na vprašanje opredelile bodisi za odgovor **NE (IP ne vsebuje vsebine postavke)** bodisi za odgovor **DA (IP vsebuje vsebino postavke)**. V šol. letu 2020/21 je bilo analiziranih 18 IP, v šol. letu 2021/22 pa 17 IP.

V Tabelah 22 in 23 prikazujemo rezultate analize IP na opisanih področjih prilagoditev v šolskih letih 2020/21 in 2021/22. Število (n) v tabelah pomeni, pri koliko IP so svetovalke opazile določen vsebinski element. Odstotek (%) predstavlja temu primeren odstotni delež vseh IP. Osenčenje vrstic zaznamuje tiste vsebinske elemente s področja prilagoditev, ki so v IP dosegli večinsko zastopanost (več kot 50 %).

Tabela 22: Prikaz podatkov o vsebini individualiziranih programov s področja prilagoditev za poučevanje, za šol. leto 2020/21 in 2021/22

Prilagoditve za poučevanje – Ali IP vsebuje:	Šol. leto 2020/21				Šol. leto 2021/22			
	ne		da		ne		da	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Prilagoditve za poučevanje na področju prilagoditev časa	10	55,6	8	44,4	1	5,9	16	94,1
Prilagoditve za poučevanje na področju prilagoditev organizacije prostora	10	55,6	8	44,4	2	11,8	15	88,2
Prilagoditve za poučevanje na področju prilagoditev pripomočkov	9	50,0	9	50,0	11	64,7	6	35,3
Prilagoditve za poučevanje na področju prilagoditev metod dela	4	22,2	14	77,8	2	11,8	15	88,2

Iz Tabele 22 je razvidno, da v večini IP učencev v šol. letu 2020/21 ni bilo zapisanih prilagoditev za poučevanje v zadostni meri, razen prilagoditev na področju metod dela. Situacija se je v šol. letu 2021/22 izrazito izboljšala, saj je večina IP vsebovala vse vrste prilagoditev, razen prilagoditev pripomočkov.

Tabela 23: Prikaz podatkov o vsebini individualiziranih programov s področja prilagoditev za preverjanje in ocenjevanje znanja, za šol. leto 2020/21 in 2021/22

Prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje znanja – Ali IP vsebuje:	Šol. leto 2020/21				Šol. leto 2021/22			
	ne		da		ne		da	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje na področju prilagoditev časa	8	44,4	10	55,6	2	11,8	15	88,2
Prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje na področju prilagoditev organizacije prostora	15	83,3	3	16,7	2	11,8	15	88,2
Prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje na področju prilagoditev pripomočkov	14	77,8	4	22,2	12	70,6	5	29,4
Prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje na področju prilagoditev metod dela	4	22,2	14	77,8	2	11,8	15	88,2

Na področju prilagoditev pri preverjanju in ocenjevanju znanja analiza IP kaže, da je v šol. letu 2020/21 večina IP vsebovala zapise o prilagoditvah časa in metod dela, medtem ko večina IP ni

zajemala prilagoditev organizacije prostora in pripomočkov. Tudi v tem primeru se situacija izboljša v šol. letu 2021/22, saj je večina IP vsebovala vse vrste prilagoditev na področju preverjanja in ocenjevanja znanja, razen prilagoditev pripomočkov.

Tako na področju prilagoditev pri poučevanju kot tudi prilagoditev pri preverjanju in ocenjevanju znanja se torej ohranja šibko področje prilagoditve pripomočkov v obeh šolskih letih. Ostala področja dosegajo izboljšave in uspešno dosegajo kriterij večine IP.

b) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

V šolskem letu 2020/21 je anketni vprašalnik (skupno iz vseh treh zavodov) izpolnilo 26 učiteljev, v šolskem letu 2021/22 pa 33 učiteljev. Morebitna odstopanja pri določenem vprašanju so razvidna v Tabelah 24-27.

Učitelji so odgovorili na dve vprašanji: (1) V kolikšni meri uporabljate prilagoditve pri pouku, zapisane v individualiziranem programu (IP), za otroke z AM? in (2) V kolikšni meri uporabljate prilagoditve preverjanja in ocenjevanja znanja, zapisane v individualiziranem programu (IP), za otroke z AM?

Strokovni delavci so se pri odgovoru (oceni) opredelili na ocenjevalni lestvici: a) nikoli, b) včasih, c) v polovici primerov, d) večinoma, e) vedno.

Podatek o številu v tabelah se nanaša na število učiteljev, ki je izbralo določeno oceno.

Tabela 24: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje - uporaba prilagoditev pri pouku (šol. leto 2020/21 in 2021/22)

V kolikšni meri uporabljate prilagoditve pri pouku, zapisane v individualiziranem programu (IP), za otroke z AM?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	število	odstotek	število	odstotek
nikoli	0	0,0	0	0,0
včasih	1	3,8	2	3,3
v polovici primerov	1	3,8	1	0,0
večinoma	14	53,8	17	36,7
vedno	10	38,5	12	60,0
skupaj	26	100,0	32	100,0

Tabela 25: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje - uporaba prilagoditev pri preverjanju in ocenjevanju znanja (šol. leto 2020/21 in 2021/22)

V kolikšni meri uporabljate prilagoditve preverjanja in ocenjevanja znanja, zapisane v individualiziranem programu (IP), za otroke z AM?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	število	odstotek	število	odstotek
nikoli	0	0,0	0	0,0
včasih	1	4,0	1	3,3
v polovici primerov	0	0,0	0	0,0
večinoma	9	36,0	11	36,7
vedno	15	60,0	18	60,0
skupaj	25	100,0	30	100,0

Iz Tabel 24 in 25 razberemo, v kolikšni meri učitelji uporabljajo prilagoditve, ki so za otroke z AM določene z IP, bodisi pri pouku, bodisi pri preverjanju in ocenjevanju znanja. Ugotavljamo, da učitelji

bodisi pri večini bodisi pri vseh učnih urah, v obeh šolskih letih, torej 2020/21 in 2021/22, uporabljajo prilagoditve tako pri pouku kot tudi pri preverjanju in ocenjevanju znanja.

- c) SKUPNE UGOTOVITVE GLEDE NA ZASTAVLJENI CILJ 8: UGOTOVITI, V KOLIKŠNI MERI UČITELJI UPORABLJAJO PRILAGODITVE PRI PREVERJANJU IN OCENJEVANJU ZNANJA ZA OTROKE Z AM

Iz rezultatov analize IP ugotavljamo, da učitelji v IP učencev v **veliki večini** zapišejo prilagoditve (bodisi za pouk bodisi za preverjanje in ocenjevanje znanja), ki jih učenci potrebujejo na področju časa, prostora in metod dela, medtem ko še v nezadostni meri vpišejo prilagoditve učnih pripomočkov.

Iz podatkov anketnega vprašalnika izhaja, da učitelji zgoraj opisane prilagoditve uporabljajo pri **večini ali pri vseh učnih urah**, tako pri poučevanju kot tudi pri preverjanju in ocenjevanju znanja.

3.9 Cilj 9: Ugotoviti, kakšna so mnenja in izkušnje učiteljev s programom

Realizacijo cilja 9 smo ugotavljali z enim kazalnikom, in sicer z rezultati analize anketnega vprašalnika za učitelje.

V šolskem letu 2020/21 je anketni vprašalnik izpolnilo 26 učiteljev, od tega 7 razrednikov, v šol. letu 2021/22 pa 33 učiteljev, od tega 10 razrednikov. V šol. letu 2020/21 jih 28,00 % odstotkov ni imelo ustrezne temeljne izobrazbe ali opravljene dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja za poučevanje otrok z AM, medtem ko je takih učiteljev v šol. letu 2021/22 bilo 38,70 %. Pri preostalem deležu učiteljev, sicer z ustrezno izobrazbo, jih je bilo več z dokvalifikacijo ali dodatnim usposabljanjem (DDU) kot z ustrezno temeljno izobrazbo (UTI); podrobneje v odstotnem deležu:

- $DDU_{20/21}=64,00\%$, $DDU_{21/22}=51,60\%$,
- $UTI_{20/21}=8,00\%$, $UTI_{21/22}=9,70\%$.

Rezultate o mnenju in izkušnjah učiteljev s programom prikazujemo po naslednji strukturi: (a) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev anketnega vprašalnika in (b) ugotovitve glede na zastavljeni cilj.

a) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA – MNENJE IN IZKUŠNJE UČITELJEV S PROGRAMOM

Učitelje smo v anketnem vprašalniku o njihovem mnenju in izkušnjah s programom povprašali s sedmimi vprašanji. Pri petih vprašanjih so svoje mnenje opredelili na 5-stopenjski ocenjevalni lestvici, na dva vprašanja pa so odgovorili z DA/NE, pri čemer so odgovor DA lahko dodatno opisali. V Tabelah 26-32 prikazujemo rezultate po vprašanjih, vzporedno po šolskih letih 2020/21 in 2021/22. Število (n) pomeni, kolikšno število učiteljev je izbralo določeno oceno na ocenjevalni lestvici, odstotek (%) pa temu primeren odstotni delež učiteljev.

1. Ocenite, v kolikšni meri program za otroke z AM zadosti potrebam otrok z AM?

Tabela 26: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: v kolikšni meri program za otroke z AM zadosti potrebam otrok z AM?

Ocenite, v kolikšni meri program za otroke z AM zadosti potrebam otrok z AM?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	n	%	n	%
sploh ne zadosti	0	0,0	0	0,0
v veliki meri ne zadosti	3	11,5	1	3,0
niiti-niti	5	19,2	7	21,2
v veliki meri zadosti	18	69,2	25	75,8
v celoti zadosti	0	0,0	0	0,0
skupaj	26	100,0	33	100,0

Učitelji menijo, da program za otroke z AM **v veliki meri zadosti** potrebam otrok z AM.

2. V kolikšni meri vam program za otroke z AM nudi ustrezno podporo za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa?

Tabela 27: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: v kolikšni meri vam program za otroke z AM nudi ustrezno podporo za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa?

V kolikšni meri vam program za otroke z AM nudi ustrezno podporo za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	n	%	n	%
sploh ne nudi	0	0,0	1	3,0
v veliki meri ne nudi	4	16,0	3	9,1
niiti-niti	5	20,0	9	27,3
v veliki meri nudi	16	64,0	20	60,6
v celoti nudi	0	0,0	0	0,0
skupaj	25	100,0	33	100,0

Učitelji menijo, da program za otroke z AM **srednje do v veliki meri nudi** podporo za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa.

3. V kolikšni meri vam prilagoditve v programu za otroke z AM omogočajo realizacijo ciljev učnih načrtov?

Tabela 28: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: v kolikšni meri vam prilagoditve v programu za otroke z AM omogočajo realizacijo ciljev učnih načrtov?

V kolikšni meri vam prilagoditve v programu za otroke z AM omogočajo realizacijo ciljev učnih načrtov?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	n	%	n	%
sploh ne omogočajo	0	0,0	0	0,0
v veliki meri ne omogočajo	3	11,5	1	3,0
niiti-niti	3	11,5	7	21,2
v veliki meri omogočajo	19	73,1	23	69,7
povsem omogočajo	1	3,8	2	6,1
skupaj	26	100,0	33	100,0

Učitelji menijo, da prilagoditve v programu za otroke z AM v veliki meri omogočajo realizacijo ciljev učnih načrtov.

4. Kako ocenjujete ustreznost prilagoditev pri pouku, ki so zapisane v programu za otroke z AM?

Tabela 29: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: kako ocenjujete ustreznost prilagoditev pri pouku, ki so zapisane v programu za otroke z AM?

Kako ocenjujete ustreznost prilagoditev pri pouku, ki so zapisane v programu za otroke z AM?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	n	%	n	%
sploh niso ustrezne	0	0,0	0	0,0
v veliki meri niso ustrezne	1	3,8	0	0,0
niti-niti	3	11,5	4	12,5
v veliki meri so ustrezne	19	73,1	28	87,5
so v celoti ustrezne	3	11,5	0	0,0
skupaj	26	100,0	32	100,0

Učitelji menijo, da so prilagoditve pri pouku, ki so zapisane v programu za otroke z AM, v veliki meri ustrezne.

5. Kako ocenjujete ustreznost prilagoditev preverjanja in ocenjevanja znanja, ki so zapisane v programu za otroke z AM?

Tabela 30: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: kako ocenjujete ustreznost prilagoditev preverjanja in ocenjevanja znanja, ki so zapisane v programu za otroke z AM?

Kako ocenjujete ustreznost prilagoditev preverjanja in ocenjevanja znanja, ki so zapisane v programu za otroke z AM?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	n	%	n	%
sploh niso ustrezne	0	0,0	0	0,0
v veliki meri niso ustrezne	1	4,0	0	0,0
niti-niti	3	12,0	5	16,7
v veliki meri so ustrezne	15	60,0	22	73,3
so v celoti ustrezne	6	24,0	3	10,0
skupaj	25	100,0	30	100,0

Učitelji menijo, da so prilagoditve preverjanja in ocenjevanja znanja, ki so zapisane v programu za otroke z AM, v veliki meri ustrezne.

6. Ali ste pri poučevanju otrok z AM v tem šolskem letu naleteli na kakšne težave?

Tabela 31: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: ali ste pri poučevanju otrok z AM v tem šolskem letu naleteli na kakšne težave?

Ali ste pri poučevanju otrok z AM v tem šolskem letu naleteli na kakšne težave?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	n	%	n	%
ne	10	40,0	12	36,4
da	15	60,0	21	63,6
skupaj	25	100,0	33	100,0

Učitelji so v obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) kar v 60,00 % naleteli na težave. Dodatne dobesedne opise težav prilagamo v Prilogi 11 (za šol. leto 2020/21) in Prilogi 12 (za šol. leto 2021/22). Analizirali smo jih tako, da smo jih postavili v nadrejene kode (kategorije oziroma področja dela). Iz rezultatov tovrstne analize ugotavljamo **težave na naslednjih področjih dela**:

– V ŠOLSKEM LETU 2020/21:

- **Medsebojni odnosi učencev** – učitelji pri učencih opažajo konfliktno odnose, agresivnost, nesprejemanje drug drugega, oteženo medsebojno sodelovanje ali celo verbalno in fizično nasilje.
(7 razlag učiteljev na to tematiko)
- **Posebne potrebe učencev zaradi njihovih težav ali motenj** – težave se pri učencih kažejo na področju kognicije, čustvovanja in vedenja (npr. neodzivanje, jeza, nedoseganje pričakovanih standardov znanja in drugo v EIS); motnje se s pojavljajo, kar učiteljevo delo dodatno otežuje.
(6 razlag učiteljev na to tematiko)
- **Posledice dela na daljavo** – težave so pri učencih pojavljale pri vzpostavljanju rutine, utrjevanju učne snovi, razumevanju zahtevnih pojmov ipd.
(4 razlage učiteljev na to tematiko)
- **Prostor in didaktični pripomočki** – učitelji menijo, da je prostor za poučevanje neprimeren (npr. nimajo didaktičnih pripomočkov, prostori so premajhni).
(4 razlage učiteljev na to tematiko)
- **Individualizacija in diferenciacija** – učitelji zaznavajo veliko raznolikost med učenci, zaradi česar čutijo izziv, kako pouk strukturirati.
(2 razlagi učiteljev na to tematiko)

– V ŠOLSKEM LETU 2021/22:

- **Medsebojni odnosi učencev** – učitelji pri učencih opažajo nepovezanost, čustvene in vedenjske izbruhe, konfliktnost, tudi prepire in nasilje.
(8 razlag učiteljev na to tematiko)
- **Prostor in didaktični pripomočki** – učitelji menijo, da je prostor za poučevanje neprimeren (npr. prostori za poučevanje so premajhni in neprilagojeni).
(7 razlag učiteljev na to tematiko)
- **Posebne potrebe učencev zaradi njihovih težav ali motenj** – težave se pri učencih kažejo na področju pozornosti, vsakdanje rutine in občutljivosti na okolje (npr. nemotiviranost za telesne dejavnosti, težave s pozornostjo in koncentracijo, občutljivost na hrup). Učitelji zato občutijo izziv, kako pripraviti ustrezne prilagoditve za vsakega učenca in kako primerno komunicirati z vsakim.
(4 razlage učiteljev na to tematiko)
- **Kadrovsko področje** – učitelji menijo, da bi v razredu morala biti ves čas prisotna dva strokovna delavca oziroma navajajo kadrovsko področje problematično tudi na splošno (neopredeljeno).
(3 razlage učiteljev na to tematiko)
- **Družinske razmere** – učitelji opažajo, da je otežena podpora staršev tako učencem kot tudi učiteljem pri njihovem delu (npr. starši niso v podporo učitelju pri učenju socialnih in komunikacijskih veščin, otroke ne podpirajo pri učenju doma).
(3 razlage učiteljev na to tematiko)

- **Individualizacija in diferenciacija** – učitelji zaznavajo veliko raznolikost med učenci, ker so npr. nekateri bolj aktivni, drugi pasivni ali slabše pripravljeni na delo, zato jim poučevanje predstavlja izziv.
(3 razlage učiteljev na to tematiko)
- **Posledice dela na daljavo** – učitelji opažajo, da učenci potrebujejo več tehnik za pomirjanje in več pomoči pri učenju socialnih ter čustvenih veščin.
(1 razlaga učitelja na to tematiko)

7. Ali menite, da bi bilo treba v izvajanjem programu za otroke z AM kaj spremeniti?

Tabela 32: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: ali menite, da bi bilo treba v izvajanjem programu za otroke z AM kaj spremeniti?

Ali menite, da bi bilo treba v izvajanjem programu za otroke z AM kaj spremeniti?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	n	%	n	%
ne	12	48,0	13	40,6
da	13	52,0	19	59,4
skupaj	25	100,0	32	100,0

Večina učiteljev v obeh šolskih letih (šol. leto 2020/21=52,0 %, šol. leto 2021/22=59,4 %) meni, da bi bilo treba v izvajanjem programu za otroke z AM nekaj spremeniti. Dodatne dobresedne opise predlaganih sprememb prilagamo v Prilogi 13 (za šol. leto 2020/21) in Prilogi 14 (za šol. leto 2021/22). Analizirali smo ji tako, da smo jih postavili v nadrejene kode (kategorije oziroma področja dela). Iz rezultatov tovrstne analize izhajajo predlogi sprememb **na naslednjih področjih dela**:

– V ŠOLSKEM LETU 2020/21:

- **Izvajanje programa za otroke z AM** – učitelji za izvajanje programa predlagajo: manjši obseg dela oz. manj učnih vsebin v učnih načrtih, več gibanja, pogovora in izbire predmetov, prehodno obdobje med razredno in predmetno stopnjo, večjo fleksibilnost in razumevanje potreb otrok pri oblikovanju oddelkov ter prehajanje med oddelki med letom ipd.
(10 razlag učiteljev na to tematiko)
- **Prostor** – učitelji menijo, da bi potrebovali prostor za odmik učencev bližje svoji učilnici in ustrezneje urejene prostore (npr. večje in bolj prezračene učilnice, ustrezneje urejeno telovadnico).
(4 razlage učiteljev na to tematiko)
- **Kadrovsko področje** – učitelji predlagajo, da bi par razredov imelo enega spremljevalca za potrebe stisk učencev.
(2 razlagi učiteljev na to tematiko)
- **Individualizacija in diferenciacija** – učitelji si želijo, da bi bilo možnega več individualnega dela z učenci in da bi bolj razvijali njihove talente in želje.
(2 razlagi učiteljev na to tematiko)
- **Poučevanje socialnih veščin** – učitelji priporočajo, da učence ne bi socialnih veščin učili s pomočjo nagrad, ampak s pomočjo postopnega navajanja na nepredvidljive situacije.
(1 razlaga učitelja na to tematiko)

– V ŠOLSKEM LETU 2021/22:

- **Izvajanje programa za otroke z AM** – učitelji za izvajanje programa predlagajo: manj učnih vsebin v učnih načrtih (ali po drugi strani več tistih, ki jih učenci potrebujejo, na primer življenjskih), bolj prilagojene in fleksibilne učne načrte, bolj prilagojene dolžine učnih ur,

druženje z vrstniki, ki nimajo AM, prehajanje med programi (med EIS in nižjim izobrazbenim standardom), izboljšavo uporabnosti znanja ipd.

(13 razlag učiteljev na to tematiko)

- **Prostor** – učitelji menijo, da bi potrebovali ustrezneje urejene prostore (npr. ustrezneje urejeno telovadnico, učilnico, prostor z umik).

(7 razlag učiteljev na to tematiko)

- **Kadrovsko področje** - učitelji predlagajo, da bi učenci imeli prisotnega spremljevalca ali drugega strokovnega delavca ali asistenta, prav tako konstantno prisotnega učitelja s primerno izobrazbo.

(5 razlag učiteljev na to tematiko)

- **Poučevanje socialnih veščin** – učitelji priporočajo, da bi za poučevanje socialnih veščin učence izpostavili čim večjemu številu socialnih situacij in da bo jim omogočili druženje z vrstniki, ki nimajo AM. Menijo tudi, da bi za tovrstno poučevanje učenec potreboval učbenik, delovni zvezek in zvezek.

(2 razlagi učiteljev na to tematiko)

- **Individualizacija in diferenciacija** – učitelji opazajo, da učenci potrebujejo posebno pozornost pri tem, da je delo za njih nemoteče, da se jim nudi zadostna individualna pomoč, podpora, vaje ipd.

(2 razlagi učiteljev na to tematiko)

b) UGOTOVITVE GLEDE NA ZASTAVLJENI CILJ: SPOZNATI, KAKŠNA SO MNENJA IN IZKUŠNJE UČITELJEV S PROGRAMOM

V obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) učitelji menijo, da program za otroke z AM:

- **v veliki meri** zadosti potrebam otrok z AM,
- **srednje do v veliki meri nudi** podporo za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa in
- **v veliki meri omogoča** realizacijo ciljev učnih načrtov.

Njihove izkušnje v obeh šol. letih kažejo, da so v programu **v veliki meri ustrezno zapisane**:

- prilagoditve pri pouku in
- prilagoditve preverjanja in ocenjevanja znanja.

V obeh šol. letih se jim zdi najbolj težavno področje **odnosov med učenci, v veliki meri pa tudi urejenost prostorov in posebne potrebe učencev**. Temu posledično je otežena individualizacija in diferenciacija dela, potrebovali bi več kadra in primernih didaktičnih pripomočkov. Posledice dela na daljavo učitelji pri učencih opazajo več v šol. letu 2020/21 kot v šol. letu 2021/22. V šol. letu 2021/22 dodatno navajajo še težave na področju družinskih razmer učencev.

Predlogi za izboljšanje, ki jih navajajo učitelji, izhajajo iz njihovih opažanj težav. Tako se največ predlogov za spremembo nanaša na samo **izvajanje programa** (npr. več prilagoditev v učnih načrtih, več izbirnih predmetov, prehajanja med programi), **prostor** (npr. večji in bolj prezračeni prostori) in **kader** (npr. potreba po dodatnem strokovnem delavcu med poukom). Učitelji predlagajo tudi izboljšave na področju **individualizacije** (npr. potrebovali bi več individualnega dela z učenci) in **poučevanja socialnih veščin**, saj menijo, da samo nagrajevanje pozitivnega vedenja ni dovolj;

priporočajo, da bi se učenci družili z vrstniki brez tipičnih težav AM, da bi lahko bili vključeni v čim več socialnih situacij ipd.

3.10 Cilj 10: Ugotoviti, kakšna so mnenja ravnateljev o programu, ki se izvaja v zavodu, ki ga vodijo, in njihove izkušnje z njim

Realizacijo cilja 10 smo ugotavljali z enim kazalnikom, in sicer z rezultati analize anketnega vprašalnika za ravnatelje.

V šolskem letu 2020/21 sta anketni vprašalnik izpolnila 2 ravnatelja, v šol. letu 2021/22 pa 3 ravnatelji.

Uvodoma so v vprašalniku odgovorili na vprašanje: **Ali imajo vaši učitelji, ki poučujejo otroke z AM, ustrezno temeljno izobrazbo za poučevanje otrok z AM ali opravljene ustrezne dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja za poučevanje otrok z AM?** Opredelili so se med odgovori: a) ne, nobeden, b) da, nekateri, c) da, večina, d) da, vsi. Pri odgovorih b), c) in d) so bile možne dodatne opisne navedbe. Rezultati so v Tabeli 33. Število (n) predstavlja število ravnateljev, ki so se opredelili za določen odgovor.

Tabela 33: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali imajo vaši učitelji, ki poučujejo otroke z AM, ustrezno temeljno izobrazbo za poučevanje otrok z AM ali opravljene ustrezne dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja za poučevanje otrok z AM?

Ali imajo vaši učitelji, ki poučujejo otroke z AM, ustrezno temeljno izobrazbo za poučevanje otrok z AM ali opravljene ustrezne dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja za poučevanje otrok z AM?	Šol. leto 2020/21	Šol. leto 2021/22
	n	n
ne, nobeden	0	0
da, nekateri	1	1
da, večina	1	1
da, vsi	0	1
skupaj	2	3

Rezultati kažejo, da so tako v šol. letu 2020/21 kot v šol. letu 2021/22 ravnatelji imeli **vsaj v določeni meri ustrezen kader**, eden ravnatelj celo pri vseh učiteljih (šol. leto 2021/22). Dodatne navedbe, kateri kader imajo ravnatelji zaposlen, prilagamo v Prilogi 17. V generalizirani obliki ravnatelji menijo, da je njihov ustrezeni kader specialni in rehabilitacijski pedagog, sicer pa učitelj pedagoške smeri s specialno pedagoško dokvalifikacijo ali magisterijem inkluzivne pedagogike; učiteljem omogočajo tudi dodatna usposabljanja s področja poznavanja otrok z AM.

Nadalje smo ravnateljem na anketnem vprašalniku zastavili 7 vprašanj zaprtega ali polodprtega tipa. Rezultate prikazujemo po naslednji strukturi: (a) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev anketnega vprašalnika po posameznih vprašanjih in (b) ugotovitve glede na zastavljeni cilj.

a) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA – MNENJE IN IZKUŠNJE RAVNATELJEV

Rezultate bomo analizirali po posameznih vprašanjih in so razvidni v Tabelah od 34 do 40. Število (n) predstavlja število ravnateljev, ki so izbrali določen odgovor.

1. Katere prostorske pogoje imate zagotovljene za uresničevanje programa za otroke z AM?

Tabela 34: Odgovori ravnateljcev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Katere prostorske pogoje imate zagotovljene za uresničevanje programa za otroke z AM?

Katere prostorske pogoje imate zagotovljene za uresničevanje programa za otroke z AM?	Šol. leto 2020/21	Šol. leto 2021/22
	n	n
Učilnico, ki omogoča zmanjševanje motečih dražljajev kot so: hrup, odmev, močna svetloba, izraziti vonji.	1	1
Prostor za umik v ali izven učilnice.	2	3
Telovadnico, ki omogoča zmanjševanje motečih dražljajev kot so: hrup, odmev, močna svetloba, izraziti vonji.	2	2
Jedilnico, ki omogoča zmanjševanje motečih dražljajev kot so: hrup, odmev, močna svetloba, izraziti vonji.	2	2

Odgovori ravnateljcev kažejo, da imajo v obeh šolskih letih **vsí ali vsaj večina ravnateljcev** ugodne prostorske razmere. Nekoliko težav se nakazuje glede učilnice, kjer bi lahko še izboljšali možnosti za zmanjševanje motečih dražljajev.

2. Katere elemente spremljanja in podpiranja uvajanja programa za otroke z AM izvajate?

Tabela 35: Odgovori ravnateljcev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Katere elemente spremljanja in podpiranja uvajanja programa za otroke z AM izvajate?

Katere elemente spremljanja in podpiranja uvajanja programa za otroke z AM izvajate?	Šol. leto 2020/21	Šol. leto 2021/22
	n	n
spremljanje načrtovanja pouka (letne in dnevne priprave na pouk)	2	3
spremljanje izvajanja pouka	2	2
spremljanje oblikovanja in izvajanja individualiziranega programa	2	3
redna srečanja s strokovnimi delavci, ki izvajajo program za otroke z AM	2	3
drugo	0	0

Rezultati sporočajo, da v obeh šolskih letih **vsí ali vsaj večina ravnateljcev** spremlja načrtovanje in izvajanje pouka, oblikovanje in izvajanje IP ter ima redna srečanja s strokovnimi delavci.

3. Kako ocenjujete sodelovanje staršev z vami in ostalimi strokovnimi delavci?

Tabela 36: Odgovori ravnateljcev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Kako ocenjujete sodelovanje staršev z vami in ostalimi strokovnimi delavci?

Kako ocenjujete sodelovanje staršev z vami in ostalimi strokovnimi delavci?	Šol. leto 2020/21	Šol. leto 2021/22
	n	n
sodelovanje je zelo slabo	0	0
sodelovanje je slabo	0	0
niti-niti	0	0
sodelovanje je dobro	0	1
sodelovanje je zelo dobro	2	2
skupaj	2	3

Ugotavljamo, da v obeh šolskih letih ravnatelj in strokovni delavci **dobro do zelo dobro** sodelujejo s starši.

4. V kolikšni meri ste v tem šolskem letu realizirali program za otroke z AM?

Tabela 37: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: V kolikšni meri ste v tem šolskem letu realizirali program za otroke z AM?

V kolikšni meri ste v tem šolskem letu realizirali program za otroke z AM?	Šol. leto 2020/21	Šol. leto 2021/22
	n	n
programa nismo realizirali v nobenem delu	0	0
program smo realizirali v manjšem obsegu	0	0
program smo realizirali približno v polovičnem obsegu	0	0
program smo pretežno realizirali	1	1
program smo v celoti realizirali	1	2
skupaj	2	3

Iz rezultatov razberemo, da so zavodi program v celoti ali vsaj v pretežni meri realizirali.

5. Ali ste v tem šolskem letu zaznali katere posebnosti pri načrtovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega procesa za otroke z AM?

Tabela 38: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali ste v tem šolskem letu zaznali katere posebnosti pri načrtovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega procesa za otroke z AM?

Ali ste v tem šolskem letu zaznali katere posebnosti pri načrtovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega procesa za otroke z AM?	Šol. leto 2020/21	Šol. leto 2021/22
	n	n
ne	0	2
da	2	1
skupaj	2	3

Razpoznavamo, da so ravnatelji **več posebnosti pri načrtovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega procesa za otroke z AM zaznali v šol. letu 2020/21** (dva ravnatelja od dveh, medtem ko v šol. letu 2021/22 le eden od treh).

Oba ravnatelja sta za šol. leto 2020/21 dodatno navedla, da je bila posebnost »Izobraževanje na daljavo«.

Eden ravnatelj je za šol. leto 2021/22 kot posebnost obrazložil: »Delo v »mehurčkih«. Prehajanje v skupino nevrotičnih učencev.«

6. Ali ste pri izvajanju programa za otroke z AM v tem šolskem letu naleteli na kakšne težave?

Tabela 39: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali ste pri izvajanju programa za otroke z AM v tem šolskem letu naleteli na kakšne težave?

Ali ste pri izvajanju programa za otroke z AM v tem šolskem letu naleteli na kakšne težave?	Šol. leto 2020/21	Šol. leto 2021/22
	n	n
ne	0	1
da	2	2
skupaj	2	3

Vsi ali vsaj večina ravnateljev je pri izvajanju programa za otroke z AM v obeh šolskih letih naletela na težave.

Za šolsko leto 2020/21 je eden ravnatelj težave dodatno opisal: *»Normativ za skupine OPB; Program ne predvideva JUV za otroke od 2. razreda naprej; Potreba po dodatnem strokovnem delavcu.«*

Eden ravnatelj je navedel: *»Posebej v času šolanja na daljavo.«*

Za šolsko leto 2021/22 je eden ravnatelj težavo koncipiral: *»Potreba po dodatnem strokovnem delavcu, ko je potreben umik učenca ali za prehajanje v skupino nevrotičnih učencev. Normativi za skupine OPB (v razredu komaj zmoremo dinamično 5 učencev, v OPB pa je normativ 12).«*

Eden ravnatelj meni, da so težavni: *»Materialni pogoji.«*

7. Ali menite, da bi bilo treba v izvajanem programu za otroke z AM kaj spremeniti?

Tabela 40: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali menite, da bi bilo treba v izvajanem programu za otroke z AM kaj spremeniti?

Ali menite, da bi bilo treba v izvajanem programu za otroke z AM kaj spremeniti?	Šol. leto 2020/21	Šol. leto 2021/22
	n	n
ne	0	0
da	2	3
skupaj	2	3

Vsi ravnatelji v obeh šolskih letih menijo, da bi bile v izvajanem programu za otroke z AM potrebne spremembe.

V šolskem letu 2020/21 en ravnatelj predlaga: *»Zmanjšati normativ v OPB (enak kot je normativ za pouk). Določiti in vpeljati normativ za JUV. Dodatni strokovni delavec do 5. razreda v razredu. Od 6. do 9. razreda omogočiti dodatnega str. delavca, ki bo na razpolago večim oddelkom oz. učencem.«* Eden ravnatelj je svoj predlog opisal: *»Sprotno zagotavljanje dodatnega izobraževanja. Fleksibilnost pri prilagajanju na izredne okoliščine.«*

Za šolsko leto 2021/22 so ravnatelji predlagali naslednje spremembe:

- *»Določiti in vpeljati normativ za JUV.«* (predlaga 1 ravnatelj)
- *»Premislek o sistematiziranem DM asistenta v razredu.«* (predlaga 1 ravnatelj)
- *»Razmišljati o širitvi izvajalcev prilagojenega programa.«* (predlaga 1 ravnatelj)

b) UGOTOVITVE GLEDE NA ZASTAVLJENI CILJ: UGOTOVITI MNENJA IN IZKUŠNJE RAVNATELJEV PRI IZVAJANJU PROGRAMA

Povzemamo, da so mnenja in izkušnje ravnateljev sledeče:

- Večina ravnateljev ima primerne prostorske pogoje pri izvajanju programa, kar se tiče jedilnice, telovadnice in prostora za umik znotraj ali zunaj učilnice. Manj dobre pogoje imajo pri prostorski ureditvi same učilnice, kjer bi potrebovali več možnosti za zmanjševanje motečih dražljajev.
- Vsi ali večina ravnateljev spremlja načrtovanje in izvajanje pouka, oblikovanje in izvajanje IP ter ima redna srečanja s strokovnimi delavci.
- Ravnatelj in strokovni delavci zavodov dobro do zelo dobro sodelujejo s starši.
- Zavodi so program za otroke z AM v celoti ali vsaj v pretežni meri realizirali.
- Ravnatelji so več posebnosti pri izvajanju programa zaznali v šol. letu 2020/21 zaradi izobraževanja na daljavo v času izrednih razmer Covid-a 19, ki je pustilo posledice tudi v šol. letu 2021/22, ko je potekalo t. i. »delo v mehurčkih« (delo v istih skupinah učencev).
- Vsi ali vsaj večina ravnateljev je pri izvajanju programa za otroke z AM v obeh šolskih letih naletela na težave. Menijo, da je težava normativ za skupine podaljšanega bivanja, nepredvideno jutranje varstvo od 2. razreda dalje in premalo strokovnih delavcev v razredu (ob učitelju v razredu bi potrebovali dodatnega strokovnega delavca).
- Skladno z navedenimi težavami predlagajo zmanjšanje normativa v podaljšanem bivanju, vpeljavo normativa za jutranje varstvo, dodatnega strokovnega delavca do 5. razreda v razredu in od 6. do 9. razreda izven razreda (na razpolago za več oddelkov ali razredov skupaj), sprotno zagotavljanje dodatnega izobraževanja, fleksibilnost pri prilagajanju na izredne okoliščine in širitev izvajalcev prilagojenega programa z EIS. Predlog o dodatnem strokovnem delavcu se pojavi tudi v obliki, da bi bilo za vsak razred sistemizirano delovno mesto asistenta.

3.11 Cilj 11: Ugotoviti, kakšna so mnenja staršev otrok o programu, v katerega so vključeni njihovi otroci, in njihove izkušnje z njim

Realizacijo cilja 11 smo ugotavljali z enim kazalnikom, in sicer z rezultati analize anketnega vprašalnika za starše. Anketni vprašalnik za starše so zavodi dali v izpolnjevanje vsem staršem, ki imajo otroke vključene v program za otroke z MAS od 1. do 7. razreda. V vzorec smo skupno v šol. letu 2020/21 zajeli 63 staršev in 67 staršev v šol. letu 2021/22. Določena odstopanja odgovorov na posamezno vprašanje so razvidna v Tabelah 41-44.

Staršem smo na anketnem vprašalniku zastavili 4 vprašanja (enega s pomočjo 5-stopenjske lestvice stališč in tri polodprtega tipa, kjer so starši imeli možnost dodatnih navedb pri izbiri odgovorov). Dobesedne navedbe staršev pri vprašanjih polodprtega tipa smo postavili v nadrejene kode (vsebinske sklope), s katerim dodatno osvetljujemo njihovo mnenje. Dobesedne navedbe staršev so priložene v Prilogi 18.

Rezultate prikazujemo po naslednji strukturi: (a) rezultati in predstavitev ključnih ugotovitev anketnega vprašalnika po posameznih vprašanjih in (b) ugotovitve glede na zastavljeni cilj.

a) REZULTATI IN PREDSTAVITEV KLJUČNIH UGOTOVITEV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA PO POSAMEZNIH VPRAŠANJIH – MNENJA IN IZKUŠNJE STARŠEV

1. Ocenite, v kolikšni meri držijo naslednje trditve. Pri vsaki trditvi izberite in obkrožite en odgovor.

V Tabeli 41 število odgovorov (n) pomeni število staršev, ki se je na 5-stopenjski lestvici stališč opredelilo pri določeni trditvi; povprečja ($\bar{x}$) so izračunana na osnovi pet-stopenjske lestvice od 1 - sploh ne drži, do 5 - povsem drži. Standardni odklon (σ) pomeni razpršenost rezultatov okrog aritmetične sredine. Rezultate prikazujemo vzporedno po obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22).

Tabela 41: Mnenja in izkušnje staršev s programom (področja sodelovanja s šolo, zadovoljstva, napredka otroka itd. za šol. leto 2020/21 in 2021/22): prikaz povprečij, izračunanih na 5-stopenjski lestvici od 1-sploh ne drži do 5-povsem drži

Ocenite, v kolikšni meri držijo naslednje trditve. Pri vsaki trditvi izberite in obkrožite en odgovor.	Šol. leto 2020/21			Šol. leto 2021/22		
	n	$\bar{x}$	σ	n	$\bar{x}$	σ
Strokovni delavci šole/zavoda so vas ob začetku šolskega leta ustrezno seznani z uresničevanjem programa za otroke z AM.	63	4,71	0,551	67	4,67	0,533
Strokovni delavci šole/zavoda so vas ob začetku šolskega leta ustrezno seznani z vlogo ter pomenom priprave individualiziranega programa za vašega otroka.	63	4,70	0,586	67	4,61	0,673
V tem šolskem letu ste z vsebinskimi predlogi in mnenji enakopravno sodelovali pri načrtovanju individualiziranega programa za vašega otroka.	63	4,49	0,759	67	4,46	0,804
Strokovni delavci šole/zavoda vam omogočajo, da sproti sodelujete z njimi pri šolanju vašega otroka.	63	4,70	0,557	67	4,63	0,714
Strokovni delavci šole/zavoda upoštevajo posebne potrebe in navade (čustvene, vedenjske, komunikacijske, prehranjevalne,...) vašega otroka.	63	4,73	0,482	66	4,65	0,568
Pri vašem otroku opazate napredek pri razvijanju socialnih in komunikacijskih veščin.	63	4,59	0,710	67	4,48	0,746
Strokovni delavci šole/zavoda vas kot starša zadostno podpirajo pri šolanju vašega otroka.	62	4,65	0,515	66	4,59	0,632
Zadovoljni ste s šolanjem vašega otroka v šoli/zavodu.	62	4,71	0,584	66	4,62	0,718

Rezultati kažejo, da so starši v obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) **zelo zadovoljni** s programom, in sicer kar se tiče strokovnih delavcev (ustrezno jih seznajajo z uresničevanjem programa, jih podpirajo pri šolanju njihovega otroka itd.), enakopravnega sodelovanja pri IP, opaznega napredka pri otroku na področju socialnih in komunikacijskih veščin in zadovoljstva na splošno.

2. Kako se vaš otrok počuti v šoli/zavodu?

V Tabeli 42 število odgovorov (n) pomeni število staršev, ki je izbralo določen odgovor (slabo, srednje, dobro) in odstotek (%) temu primeren odstotni delež staršev. Nekaj staršev je izbralo tudi več odgovorov, kar smo posebej zabeležili z zvezdico (*). Osencenje celice pomeni rezultat, ki dosega večino (več kot 50,00 %).

Tabela 42: Odgovori staršev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Kako se vaš otrok počuti v šoli/zavodu?

Kako se vaš otrok počuti v šoli/zavodu?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	n	%	n	%
slabo	1	1,6	0	0,0
srednje	5	8,2	5	7,7
dobro	47	77,0	55	84,6
več odgovorov*	8	13,1	5	7,7
skupaj	61	100,0	65	100,0

*Šol. leto 2020/21: Pet staršev je odgovorilo, da se njihov otrok počuti »slabo in dobro«, en starš, da se počuti »srednje in dobro« ter dva starša, da se počuti »slabo, srednje in dobro«.

* Šol. leto 2021/22: pet staršev je odgovorilo, da se njihov otrok počuti dobro in slabo.

Ugotavljamo, da se po mnenju večine staršev v obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) njihovi otroci v šoli/zavodu počutijo **dobro**.

Na osnovi dobesednih navedb staršev v šol. letu 2020/21 pridobimo informacijo, da:

- se mnenje »*slabo*« nanaša na nezadovoljstvo na naslednjih področjih: ure znakovnega jezika (le občasne), gluhonem učitelj, podaljšano bivanje (so premalo zunaj), prijaznost učiteljice (je občasno neprijazna), posebne značilnosti avtistične motnje (nekateri značilnosti je težko obvladovati).
- mnenje »*srednje*« predstavlja določene težave staršev, ker ima otrok v aktualnem času odpor do šole zaradi vedenjskih težav v razredu ali pa je utrujen in mu je v šoli dolgčas. Starši predlagajo, da bi otroci imeli dodatno pomoč specialnega pedagoga ali logopeda.
- so se starši opredelili za »*dobro*«, ker so zadovoljni na naslednjih področjih programa: odnosi med otrokom in vrstniki ter strokovnimi delavci, prilagoditve, pomoč in podpora učitelja v razredu, občutki varnosti in sprejetosti v šoli, metode dela, normativ v razredu, upoštevanje posebnih potreb otroka, prostorski pogoji, prijaznost učiteljice.

Na osnovi dobesednih pojasnil staršev v šol. letu 2021/22 pridobimo podatke, da:

- se mnenje »*slabo*« nanaša na nezadovoljstvo na naslednjih področjih: podaljšano bivanje (manj reda, neprimerno vedenje učencev, nekaj neprijaznosti s strani učitelja), red v razredu (otrok z AM se ga težje drži zaradi svojih posebnosti), pristopi poučevanja (učitelji nimajo zadosti kreativnih pristopov za posebnosti pri poučevanju otrok z AM), odnosi s sošolci (z nekaterimi se ne ujamejo in so posledično težave), predmetnik (nekateri predmeti otroku niso všeč).
- mnenje »*srednje*« predstavlja določene težave staršev, ker menijo, da bi otrok potreboval dodatno strokovno pomoč ali pa je v določenih obdobjih v stiski, ker se boji, da ne bo sprejet zaradi svojih posebnosti. Menijo tudi, da so učilnice premajhne.
- so se starši opredelili za »*dobro*«, ker so zadovoljni na naslednjih področjih programa: odnosi med otrokom in vrstniki ter strokovnimi delavci, prilagoditve, pomoč in podpora učitelja v razredu, občutki varnosti in sprejetosti v šoli, metode dela, normativ v razredu, upoštevanje posebnih potreb otroka, prostorski pogoji, prijaznost učiteljice, spodbujanje močnih področij otroka. Menijo tudi, da otrok rad hodi v šolo in zato izražajo hvaležnost.

3. Ali ste zaznali kakšne težave pri šolanju vašega otroka?

V Tabeli 43 število odgovorov (n) pomeni število staršev, ki je izbralo določen odgovor (ne, da) in odstotek (%) temu primeren odstotni delež staršev. Osencenje celice pomeni rezultat, ki dosega večino (več kot 50,00 %).

Tabela 43: Odgovori staršev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali ste zaznali kakšne težave pri šolanju vašega otroka?

Ali ste zaznali kakšne težave pri šolanju vašega otroka?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	n	%	n	%
ne	44	71,0	44	67,7
da	18	29,0	21	32,3
skupaj	62	100,0	65	100,0

Večina staršev v obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) pri šolanju svojega otroka **ne opaža težav**.

Na osnovi dobesednih navedb staršev v šol. letu 2020/21 pridobimo informacijo, da starši opažajo težave na naslednjih področjih programa: učne težave otroka, čustvene, vedenjske in komunikacijske težave otrok, otrokove težave s koncentracijo in motivacijo za šolsko delo, nezadovoljstvo z učiteljico. Opažajo tudi, da bi otroci potrebovali dodatno strokovno pomoč.

Na osnovi dobesednih pojasnil staršev v šol. letu 2021/22 ugotavljamo, da starši opažajo podobne težave kot v šolskem letu 2020/21, dodatno pa še, da imajo otroci specifične učne težave, primanjkljaje pri motoričnih spretnostih in pridružene motnje (ki povzročajo še več težav v vedenju). Težava je bila tudi v določenem obdobju, ko je bilo treba učiteljico nadomeščati (predvidevamo, da je zadeva zmotila šolsko rutino otrok).

Med opisovanjem težav starši v obeh šolskih letih navajajo tudi **pohvale**: zadovoljni so z otrokovim napredkom pri določenih predmetih in s tem, da v šoli spodbujajo prednosti otroka in ga pohvalijo.

4. Ali menite, da bi bilo treba kaj spremeniti pri šolanju vašega otroka?

V Tabeli 44 število odgovorov (n) pomeni število staršev, ki je izbralo določen odgovor (ne, da) in odstotek (%) temu primeren odstotni delež staršev. Osencenje celice pomeni rezultat, ki dosega večino (več kot 50,00 %).

Tabela 44: Odgovori staršev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali menite, da bi bilo potrebno kaj spremeniti pri šolanju vašega otroka?

Ali menite, da bi bilo potrebno kaj spremeniti pri šolanju vašega otroka?	Šol. leto 2020/21		Šol. leto 2021/22	
	n	%	n	%
ne	48	77,4	50	75,8
da	14	22,6	16	24,2
skupaj	62	100,0	66	100,0

Večina staršev v obeh šolskih letih (2020/21 in 2021/22) meni, da pri šolanju njihovega otroka **spremembe niso potrebne**.

Na osnovi dobesednih navedb staršev v šol. letu 2020/21 ugotavljamo, da starši predlagajo: več pouka na prostem, boljše prostorske pogoje (šola, dijaški dom), več zapisanih prilagoditev na odločbi zavoda RS za šolstvo, dodatno osebo v razredu, več spodbud pri branju in učenju, več izzivov (verjetno mišljeno pri učenju), komunikacijo z delovnim terapevtom, več krožkov (npr. kuharski, gledališki) in počitniško varstvo.

Na osnovi dobesednih pojasnil staršev v šol. letu 2021/22 razpoznavamo, da si starši želijo več krožkov, primernih spodbud, pohval in podpore s strani učiteljice otroku, športa in družabnih dogodkov in utrjevanja, opustitev manj pomembnih učnih snovi, uvedbo obšolskih dejavnosti in višjo mero upoštevanja posebnosti pri preverjanju znanja.

b) UGOTOVITVE GLEDE NA ZASTAVLJENI CILJ – UGOTOVITI MNENJE IN IZKUŠNJE STARŠEV S PROGRAMOM

Ugotavljamo, da ima večina staršev **pozitivno mnenje in izkušnje s programom**, v katerega je vključen njihov otrok z AM, in sicer na naslednjih področjih:

- **SODELOVANJE S STROKOVNIMI DELAVCI**
 - Strokovni delavci starše ob začetku šolskega leta seznanijo z uresničevanjem programa, jim skozi šolsko leto omogočajo sprotno sodelovanje in dajejo zadostno mero podpore.
 - Strokovni delavci starše v začetku šolskega leta ustrezno seznanijo z vlogo ter pomenom priprave IP in jim nudijo možnost, da so pri tem aktivno (z vsebinskimi predlogi) in enakopravno vključeni.
- **UPOŠTEVANJE POSEBNIH POTREB OTROKA**
 - Strokovni delavci upoštevajo raznovrstne posebne potrebe in navade otroka.
- **NAPREDEK IN POČUTJE OTROKA**
 - Starši pri otroku opažajo napredek pri razvijanju socialnih in komunikacijskih veščin.
 - Otroci se v šoli/zavodu dobro počutijo.
- **SPLOŠNO ZADOVOLJSTVO**
 - Starši so zadovoljni s šolanjem otroka v šoli/zavodu.

Povzemamo izboljšave programa, ki jih predlagajo nekateri starši (23,00 % vseh anketiranih):

- več pouka na prostem, krožkov, primernih spodbud in pohval otroku, športa, družabnih dogodkov in utrjevanja učne snovi;
- boljše prostorske pogoje in pristope poučevanja (otroci potrebujejo več motivacije in kreativnih pristopov);
- uvedbo obšolskih dejavnosti, počitniškega varstva, sodelovanja z delovnim terapevtom in dodatne strokovne pomoči;
- več navodil o prilagoditvah za otroka (na odločbi za usmerjanje v ta program);

- več pozornosti na posebne potrebe otrok (npr. vzdrževanje šolske rutine, upoštevanje posebnosti ali stiske vsakega otroka).

3.12 Cilj 12: Ugotoviti, ali učenci z avtističnimi motnjami v prilagojenem programu z enakovrednim izobrazbenim standardom dosegajo primerljive standarde znanja pri nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu kot učenci v drugih prilagojenih programih z enakovrednim izobrazbenim standardom

Pri ugotavljanju tega cilja smo naleteli na omejitev, da Državni izpitni center ne zbira podatkov o dosežkih učencev pri nacionalnem preizkusu znanja (v nadaljevanju NPZ) posebej za prilagojene programe z EIS. Zato smo dosežke NPZ učencev pridobili od šol/zavodov.

V Tabeli 45 prikazujemo podatke o dosežkih učencev pri NPZ v šolskem letu 2020/21 (6. razred), anonimno in celokupno za vse šole/zavode, ki so vključeni v spremljan vzorec učencev.

Navajamo točke in temu primerne odstotne deleže pri dosežkih učencev za NPZ iz slovenščine, matematike in tretjega predmeta, ki je bil pri vseh: angleščina. Poševnica (/) v tabeli pomeni, da učenec k pisanju NPZ ni pristopil. K pisanju NPZ iz slovenščine je pristopilo 17 učencev, iz matematike 16 učencev in iz angleščine 17 učencev.

Tabela 45: Dosežki učencev pri NPZ v šolskem letu 2020/21 (6. razred)

Predmet	Slovenščina		Matematika		Tretji predmet: angleščina	
Učenec	Točke	Odstotek	Točke	Odstotek	Točke	Odstotek
Učenec A	20 od 45	44,00 %	8 od 50	16,00 %	18 od 50	36,00 %
Učenec B	7 od 45	16,00 %	/	/	36 od 50	72,00 %
Učenec C	34 od 45	76,00 %	22 od 50	44,00 %	47 od 50	94,00 %
Učenec D	14 od 45	31,00 %	5 od 50	10,00 %	40 od 50	80,00 %
Učenec E	/	/	/	/	/	/
Učenec F	10 od 45	22,00 %	13 od 50	26,00 %	45 od 50	90,00 %
Učenec G	16 od 45	36,00 %	16 od 50	32,00 %	26 od 50	52,00 %
Učenec H	16 od 45	36,00 %	1 od 50	2,00 %	5 od 50	10,00 %
Učenec I	1 od 45	1,00 %	1 od 50	2,00 %	44 od 50	88,00 %
Učenec J	2 od 45	2,00 %	3 od 50	6,00 %	3 od 50	6,00 %
Učenec K	29 od 45	64,00 %	28 od 50	56,00 %	45 od 50	90,00 %
Učenec L	27 od 45	60,00 %	20 od 50	40,00 %	49 od 50	98,00 %
Učenec M	22 od 45	49,00 %	21 od 50	42,00 %	31 od 50	62,00 %
Učenec N	6 od 45	13,00 %	8 od 50	16,00 %	30 od 50	60,00 %
Učenec O	9 od 45	20,00 %	4 od 50	8,00 %	36 od 50	72,00 %
Učenec P	4 od 45	9,00 %	3 od 50	6,00 %	12 od 50	24,00 %
Učenec R	6 od 45	13,00 %	8 od 50	16,00 %	35 od 50	70,00 %
Učenec S	18 od 45	40,00 %	15 od 50	30,00 %	36 od 50	72,00 %

Iz Tabele 45 je razvidno, da je pri slovenščini najnižji odstotni dosežek 1,00 %, najvišji pa 76,00 %. Pri matematiki je najnižji odstotni dosežek 2,00 % in najvišji 56,00 %. Pri angleščini pa najnižji odstotni dosežek 6,00 %, najvišji pa 98,00 %.

Učenci so v povprečju dosegli 14,18 točk (31,50 %) pri slovenščini, 11,00 točk (22,00 %) pri matematiki in 31,65 točk (63,29 %) pri angleščini.

Učenci v programu z EIS so pisali enak test z enakimi dodatnimi možnostmi prilagoditev kot učenci rednih osnovnih šol po Sloveniji. Iz Letnega poročila o NPZ¹ za šol. leto 2021/22 izhaja, da so učenci 6. razredov rednih programov v povprečju dosegli 24,66 točk (54,81 %) pri slovenščini, 25,49 točk (50,98 %) pri matematiki in 33,42 točk (66,84 %) pri angleščini.

V šolah s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) učenci pišejo prilagojen test in imajo možnosti dodatnih prilagoditev glede na motnje ali težave učencev. Iz Letnega poročila o NPZ² za šol. leto 2021/22 izhaja, da so učenci 6. razredov v prilagojenih programih z NIS v povprečju dosegli 29,78 točk (59,57 %) in pri slovenščini, 27,07 točk (54,14 %). Tretji predmet v prilagojenem programu z NIS se izmenično piše pri družboslovju in naravoslovju.

Podatke prikazujemo le kot zanimivost, saj iz rezultatov NPZ ne moremo sklepati na kakovost programa EIS. Interpretiramo in predlagamo, da naj šole/zavodi analizo dosežkov opravijo glede na posameznega učenca in glede na analizo posameznih nalog (NPZ za določen predmet) v Letnem poročilo o NPZ, v sklopu dosežkov in analize rednih programov, saj gre za enak test, medtem ko je test za učence v programih z NIS prilagojen.

¹ Lunder Verlič, S. idr. (2021). Nacionalno preverjanje znanja. Letno poročilo o izvedbi v šolskem letu 2020/21. <https://www.ric.si/nacionalno-preverjanje-znanja/porocila--analize--raziskave/> (pridobljeno 9.1.2023)

² Prav tam.

4 SKLEPI IN PREDLOGI IZBOLJŠAV

Sklepe in predloge izboljšav na tem mestu predstavljamo **povzeto** glede na končne ugotovitve in po zadanih kriterijih raziskovalnih ciljev, celokupno za obe šolski leti³ (2020/21, 2021/22).

Doseganje kriterija predstavlja rezultat, da je *večina opazovanih (ali vprašanih) elementov v program EIS kakovostno vključena oziroma se jih kakovostno izvaja*. **Delno doseganje** pomeni, da se opazovani (ali vprašani) element izvaja v *polovični meri* (npr. polovica opazovanih (ali vprašanih) elementov se izvaja in polovica ne, eno šolsko leto se izvaja in eno ne). **Nedoseganje kriterija** pomeni, da se opazovani (ali vprašani) element sploh ne izvaja ali pa se izvaja v zelo nizki meri.

Cilj 1: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji zagotavljajo ustrezno učno okolje, skladno s programom.

Kriterij: Večina opazovanih elementov na lestvici učno okolje se izvaja skladno s programom. V odgovorih na anketnem vprašalniku strokovni delavci navajajo, da izvajajo dejavnosti za preprečevanje nezaželenega vedenja in za ustvarjanje varnega in predvidljivega okolja.

Sklep:

Opazovani elementi v opazovanih kategorijah IZVAJANJE POUKA IN UČNO OKOLJE NA SPLOŠNO kriterij **dosegajo**.

Opazovani elementi v opazovani kategoriji UREJENOST UČILNIC kriterij **delno dosegajo**.

Opazovani elementi v opazovani kategoriji ODMOR kriterija **ne dosegajo**.

Predlogi izboljšav:

V učilnici je potrebno dosledneje vključevati motivatorje za krepitev želenega vedenja, označiti prostor, kjer učenec sedi, strukturirati prostor glede na določen namen (kotičke) in zmanjšati moteče dražljaje (omogočiti umik).

V odmoru se naj dejavnosti jasno zastavijo in izvajajo, še posebej preventivne dejavnosti za preprečevanje neželenega vedenja.

Cilj 2: Ugotoviti, v kolikšni meri so pristopi in načini poučevanja, ki jih uporabljajo učitelji, skladni s programom.

Kriterij: Večina opazovanih elementov na lestvici pristopi in načini poučevanja se izvaja skladno s programom.

Sklep:

Kriterij **dosegajo** pristopi poučevanja, ki jih učitelji namenijo za krepitev želenega vedenja, sprotno preverjanje razumevanja določene učne snovi in podajanje navodil na primeren način.

Kriterij **delno dosegajo** pristopi poučevanja za sprotno preverjanje razumevanja navodil, veččutno podporo pri obravnavi učne snovi in osredotočenost na posameznega učenca.

Kriterija **ne dosegajo** pristopi poučevanja, pri katerih učitelji urijo komunikacijske in socialne veščine in uporabo naučenih socialnih veščin v vsakdanji komunikaciji. Prav tako se obravnava nove učne snovi ne podpre z raznovrstnimi didaktičnimi pripomočki v zadostni meri.

Predlogi izboljšav:

Učitelji naj uporabljajo pristope poučevanja, ki so bolj osredotočeni na posameznega učenca.

Bolj sproti naj preverjajo razumevanje navodil in uporabljajo veččutno podporo ter raznovrstne didaktične pripomočke pri obravnavi nove učne snovi.

Še posebej skrbno naj izvajajo dejavnosti, s katerimi urijo komunikacijske in socialne veščine in njihovo uporabo v vsakdanjih situacijah.

³ Za natančnejši vpogled doseganja kriterijev pri posameznem šolskem letu in opazovalnem inštrumentu predlagamo, da se bralec vrne na obravnavo posameznih ciljev v poglavjih od 3.1. do 3.12.

Cilj 3: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji učijo komunikacijske veščine skladno s programom.
Kriterija: Večina opazovanih elementov na lestvici komunikacijske veščine se izvaja skladno s programom. V odgovorih na anketnem vprašalniku strokovni delavci navajajo, da v vzgojno-izobraževalni proces uvajajo elemente za spodbujanje komunikacijskih veščin učencev v skladu s programom.

Sklep:

Na področju komunikacijskih veščin kriterije **dosegajo** dejavnosti, s katerimi učitelji preverjajo počutje učencev, se odzivajo na potrebe vsakega izmed njih in jih spodbujajo k očesnemu stiku.

Kriterij **delno dosega** dejavnosti, s katerimi bi učitelji prilagajali učenje komunikacijskih veščin učencu, te vsebine povezovali z drugimi predmeti in spodbujali transfer naučenega v vsakdanjo komunikacijo učencev. V delni meri tudi spodbujajo medsebojno socialno interakcijo učencev.

Kriterija **ne dosega** dejavnosti, s katerimi bi učitelji poučevali komunikacijske veščine na strukturiran način in pri tem uporabljali didaktične pripomočke. Prav tako učitelji ne izvajajo zadosti dejavnosti za razvoj komunikacijskih veščin v skladu s programom (npr. zaznavanje, motorika, govor, pogovor).

Predlogi izboljšav:

Učiteljem predlagamo, da učenje komunikacijskih veščin skrbneje prilagajajo posameznemu učencu.

Vsebine komunikacijskih veščin naj povezujejo z drugimi predmeti in učencem pomagajo, da jih prenesejo v vsakdanjo komunikacijo.

Poučevanje komunikacijskih veščin naj poteka na strukturiran način in z raznovrstnimi didaktičnimi pripomočki. Pri tem je treba slediti programu, da torej tovrstno učenje zajema ustrezne vsebine v skladu s programom (npr. zaznavanje, govor, pogovor, motorika).

Učitelji naj učence v večji meri spodbujajo k medsebojnim socialnim interakcijam.

Cilj 4: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji učijo socialne veščine skladno s programom.
Kriterija: Večina opazovanih elementov na lestvici socialne veščine se izvaja skladno s programom. V odgovorih na anketnem vprašalniku strokovni delavci navajajo, da učijo socialne veščine učencev v skladu s programom.

Sklep:

Na področju učenja socialnih veščin kriterije **dosegajo** dejavnosti, v katerih učitelji:

- prilagajajo učenje socialnih veščin posameznemu učencu,
- spodbujajo učence k medsebojnim socialnim interakcijam,
- uporabljajo didaktične pripomočke (za učenje socialnih veščin),
- preverjajo počutje učencev in se odzivajo na potrebe vsakega izmed njih.

Kriterij **delno dosega** dejavnosti, v katerih učitelji:

- izvajajo dejavnosti za razvoj socialnih veščin učencev, v skladu s programom (npr. čustveno opismenjevanje, skrb zase),
- spodbujajo uporabo naučenih socialnih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.

Predlogi izboljšav:

Predlagamo, da učitelji poučujejo vsebine za razvoj socialnih veščin v skladu s programom (npr. čustveno opismenjevanje, skrb zase).

Naučene socialne veščine v razredu naj pri učencih spodbujajo tudi izven razreda (pomagajo narediti prenos naučenega v razredu v vsakodnevno komunikacijo).

Učitelji naj socialne veščine poučujejo na strukturiran način.

Učenje socialnih veščin naj povezujejo z drugimi predmeti, ki se izvajajo v tem razredu.

Kriterija **ne dosega**jo aktivnosti, s katerimi bi učitelji povezovali učenje socialnih veščin z vsebinami drugih predmetov. Učitelji prav tako ne strukturirajo poučevanja socialnih veščin v zadostni meri.

Cilj 5: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji izvajajo podaljšano bivanje skladno s programom

V teh dveh šol. letih učenci v podaljšano bivanje niso bili vključeni.

Cilj 6: Ugotoviti, ali strokovni delavci v IP načrtujejo aktivnosti za uravnavanje vedenja.

Kriterij: V IP vsakega učenca so zapisane dejavnosti za uravnavanje vedenja pri pouku in pri podaljšanem bivanju.

Sklep:

Kriterij **dosega**jo naslednji zapisi aktivnosti v IP učencev:

- učenje organiziranja šolskega dela,
- vstopanje v odnose na ustrezen način,
- učenje strategij za obvladovanje vedenja.

Kriterij **delno dosega**jo naslednji zapisi v IP učencev:

- učenje učenja,
- konstruktivno odzivanje ob nepričakovanih spremembah,
- učenje prilagajanja lastnih interesov skupini.

Kriterija **ne dosega**jo zapisi v IP učencev, ki bi segali na območje bolj strukturiranega in sistematičnega vpeljevanja sprememb na področju socialnih spretnosti, na primer:

- cilji in strategije čustvenega opismenjevanja,
- močna področja učencev,
- oblikovanje občutka lastne vrednosti in samozavesti,
- odzivanje v nestrukturiranih situacijah.

Predlog:

Učitelji naj dajo več pozornosti temu, da bodo IP vsebovali strukturirano in sistematično spodbujanje socialnih spretnosti učencev.

K temu naj zapisi IP vsebujejo več zapisov za:

- cilje in strategije čustvenega opismenjevanja,
- močna področja učencev,
- dejavnosti za krepitev lastne vrednosti in samozavesti učenca,
- strategije za primerno odzivanje na izzivanje vrstnikov,
- strategije odzivanja učencev v nestrukturiranih situacijah.

Cilj 7: Ugotoviti, v kolikšni meri učenci napredujejo na učnem področju ter na področjih socialnih in komunikacijskih veščin.

Kriterij: Večina učencev izkazuje napredek na učnem področju ter na področjih socialnih in komunikacijskih veščin.

Sklep:

Kriterij se **dosega**. Učenci dosegaajo **manjši napredek** na področjih:

- učno področje,
- socialne in komunikacijske veščine,
- čustveno-vedenjsko področje.

Predlog:

Interpretiramo, da bodo učitelji z upoštevanjem ostalih predlogov (npr. za pristope poučevanja, učno okolje, učenje socialnih in komunikacijskih veščin) imeli več možnosti za doseganje večjega napredka pri učencih.

Cilj 8: Ugotoviti, v kolikšni meri učitelji uporabljajo prilagoditve pri preverjanju in ocenjevanju znanja za otroke z AM.

Kriterij: Učitelji v večini primerov preverjanje in ocenjevanje znanja prilagodijo učencem.

Sklep:

Kriterij **se dosega**, kar se tiče prilagoditev tako pri pouku kot tudi pri preverjanju in ocenjevanju znanja.

Predlog:

Da bi učitelji prilagoditve lažje izvajali, smo preverili tudi, ali jih načrtujejo v IP učencev. Izkazalo se je, da jih večina načrtujejo (prilagoditve časa, prostora, metod dela). Več pozornosti bi lahko namenili še načrtovanju učnih pripomočkov.

Cilj 9: Ugotoviti, kakšna so mnenja in izkušnje učiteljev s programom.

Kriterija: Večinoma pozitivna mnenja in izkušnje učiteljev. V odgovorih strokovni delavci opredelijo morebitne težave ter pomembne poudarke pri izvajanju programa.

Sklep:

Kriterij **se dosega**, saj imajo učitelji večinoma pozitivne izkušnje s programom (npr. program zadosti potrebam otrok z AM, je učitelju v oporo, omogoča realizacijo ciljev učnih načrtov, v njem so prilagoditve ustrezno zapisane).

Težavna področja se pojavljajo v manjši meri, in sicer:

- odnosi med učenci,
- urejenost prostorov,
- posebne potrebe učencev,
- kadrovska področje,
- didaktični pripomočki.

Predlog:

Predlagamo, da se več pozornosti nameni odnosom med učenci. Ta cilj bo lažje dosežen, če se bodo poučevale socialne in komunikacijske veščine na strukturiran način.

Skrb je treba nameniti posebnim potrebam učencev, torej še večji individualizaciji in diferenciaciji dela. Predlagamo izboljšave na področju urejenosti učilnic in več didaktičnih pripomočkov.

Kadrovska vprašanja glede spremljevalcev se urejajo glede na odločbo učenca ali v dogovoru s pristojnim ministrstvom.

Cilj 10: Ugotoviti, kakšna so mnenja ravnateljev o programu, ki se izvaja v zavodu, ki ga vodijo, in njihove izkušnje z njim.

Kriterij: Večinoma pozitivna mnenja in izkušnje ravnateljev.

Sklep:

Kriterij **se dosega**, saj so mnenja in izkušnje ravnateljev s programom večinoma pozitivna (npr. primerni prostorski pogoji – jedilnica, telovadnica, prostor za umik, dobro sodelovanje s starši, načrtovanje, spremljanje in realizacija dela, redna srečanja s strokovnimi delavci).

Težavna področja se pojavljajo v manjši meri, in sicer:

- normativ - podaljšano bivanje, jutranje varstvo,
- kadrovska področje.

Predlog:

V sami učilnici se za ustrezno izvajanje programa potrebujejo boljši pogoji za zmanjševanje motečih dražljajev.

Ravnatelji predlagajo, da bi se normativ za podaljšano bivanje zmanjšal, normativ za jutranje varstvo pa opredelil.

Predlagajo tudi, da se uredi dodatne strokovne delavce na sistemski ravni, in sicer do 5. razreda v razredu za vsak razred posebej, od 6. do 9. razreda pa izven razreda za več razredov skupaj. Zamisel se pojavi tudi v obliki, da bi bilo za vsak razred sistemizirano delovno mesto asistenta. Ravnatelji si želijo še več možnosti za dodatno izobraževanje, fleksibilnost pri prilagajanju na izredne okoliščine in širitev izvajalcev prilagojenega programa z EIS.

Cilj 11: Ugotoviti, kakšna so mnenja staršev otrok o programu, v katerega so vključeni njihovi otroci, in njihove izkušnje z njim.

Kriterij: Večinoma pozitivna mnenja in izkušnje staršev.

Sklep:

Kriterij **se dosega**, saj so mnenja in izkušnje staršev s programom večinoma pozitivna (npr. na področjih: sodelovanje s strokovnimi delavci, upoštevanje posebnih potreb otroka, napredek in počutje otroka, splošno zadovoljstvo).

Težavna področja se pojavljajo v manjši meri, in sicer:

- prostorski pogoji,
- pristopi poučevanja,
- posebne potrebe otroka.

Predlog:

Sodelovanje s starši je treba vzdrževati, saj so starši v pretežni meri zadovoljni.

Nekateri starši predlagajo: več pouka na prostem, krožkov, spodbud in pohval otroku, športa, družabnih dogodkov, utrjevanja učne snovi, kreativne pristope poučevanja (več motiviranja učencev), izboljšavo prostorskih pogojev, uvedbo dodatne strokovne pomoči, obšolskih dejavnosti, počitniškega varstva in še več pozornosti na posebne potrebe ali stiske otroka.

Cilj 12: Ugotoviti, ali učenci z AM v prilagojenem programu z EIS dosegajo primerljive standarde znanja pri nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu kot učenci v drugih prilagojenih programih z EIS.

Kriterij: Primerljivo povprečje odstotnih točk.

Sklep:

Dosežkov učencev z drugimi povprečji programov z EIS nismo mogli primerjati, ker jih Državni izpitni center ne zbira v takšni obliki.

Predlog:

Predlagamo, da šole/zavodi analizo dosežkov opravijo glede na posameznega učenca in glede na analizo posameznih nalog (NPZ za določen predmet) v Letnem poročilu o NPZ, v sklopu dosežkov in analize rednih programov, saj gre za enak test, medtem ko je test za učence v programih z NIS prilagojen.

5 KAZALO GRAFOV

Graf 1: Pristopi in načini poučevanja (šol. leto 20/21)	16
Graf 2: Pristopi in načini poučevanja (šol. leto 21/22)	17

6 KAZALO TABEL

Tabela 1: Število opazovanih učencev v posameznih zavodih v šolskih letih 2020/21 in 2021/22	6
Tabela 2: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice UČNO OKOLJE v šolskem letu 2020/21	8
Tabela 3: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice UČNO OKOLJE v šolskem letu 2021/22	9
Tabela 4: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2020/21 - učno okolje	10
Tabela 5: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2021/22 - učno okolje	10
Tabela 6: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice PRISTOPI IN NAČINI POUČEVANJA v šolskem letu 2020/21	15
Tabela 7: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice PRISTOPI IN NAČINI POUČEVANJA v šolskem letu 2021/22	16
Tabela 8: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice KOMUNIKACIJSKE VEŠČINE v šolskem letu 2020/21	19
Tabela 9: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice KOMUNIKACIJSKE VEŠČINE v šolskem letu 2021/22	19
Tabela 10: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2020/21 - komunikacijske veščine	20
Tabela 11: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2021/22 - komunikacijske veščine	21
Tabela 12: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice SOCIALNE VEŠČINE v šolskem letu 2020/21	24
Tabela 13: Prikaz podatkov, pridobljenih iz opazovalne lestvice SOCIALNE VEŠČINE v šolskem letu 2021/22	24
Tabela 14: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2020/21 - socialne veščine	25
Tabela 15: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje v šolskem letu 2021/2022 - socialne veščine	26
Tabela 16: Prikaz podatkov iz obrazca za evalvacijo IP za področje: ČUSTVENO OPISMENJEVANJE (šol. leto 2020/21 in 2021/22)	29
Tabela 17: Prikaz podatkov iz obrazca za evalvacijo IP za področje: UČENJE VSAKODNEVNIH VEŠČIN (šol. leto 2020/21 in 2021/22)	29
Tabela 18: Prikaz podatkov iz obrazca za evalvacijo IP za področje: UČENJE SOCIALNE INTERAKCIJE (šol. leto 2020/21 in 2021/22)	30
Tabela 19: Prikaz podatkov iz obrazca za evalvacijo IP za področje: UČENJE VEŠČIN SOCIALNO SPREJEMLJIVEGA VEDENJA IN ODPRAVLJANJE MOTEČEGA VEDENJA (šol. leto 2020/21 in 2021/22)	30
Tabela 20: Prikaz podatkov EVALVACIJE NAPREDKA UČENCEV v šol. letu 2020/21	31
Tabela 21: Prikaz podatkov EVALVACIJE NAPREDKA UČENCEV v šol. letu 2021/22	32
Tabela 22: Prikaz podatkov o vsebini individualiziranih programov s področja prilagoditev za poučevanje, za šol. leto 2020/21 in 2021/22	33
Tabela 23: Prikaz podatkov o vsebini individualiziranih programov s področja prilagoditev za preverjanje in ocenjevanje znanja, za šol. leto 2020/21 in 2021/22	33
Tabela 24: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje - uporaba prilagoditev pri pouku (šol. leto 2020/21 in 2021/22)	34

Tabela 25: Prikaz podatkov iz anketnega vprašalnika za učitelje - uporaba prilagoditev pri preverjanju in ocenjevanju znanja (šol. leto 2020/21 in 2021/22).....	34
Tabela 26: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: v kolikšni meri program za otroke z AM zadosti potrebam otrok z AM?	36
Tabela 27: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: v kolikšni meri vam program za otroke z AM nudi ustrezno podporo za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa?	36
Tabela 28: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: v kolikšni meri vam prilagoditve v programu za otroke z AM omogočajo realizacijo ciljev učnih načrtov?	36
Tabela 29: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: kako ocenjujete ustreznost prilagoditev pri pouku, ki so zapisana v programu za otroke z AM?	37
Tabela 30: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: kako ocenjujete ustreznost prilagoditev preverjanja in ocenjevanja znanja, ki so zapisane v programu za otroke z AM?	37
Tabela 31: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: ali ste pri poučevanju otrok z AM v tem šolskem letu naleteli na kakšne težave?	37
Tabela 32: Prikaz rezultatov iz anketnega vprašalnika za učitelje na vprašanje: ali menite, da bi bilo treba v izvajanjem programu za otroke z AM kaj spremeniti?	39
Tabela 33: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali imajo vaši učitelji, ki poučujejo otroke z AM, ustrezno temeljno izobrazbo za poučevanje otrok z AM ali opravljene ustrezne dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja za poučevanje otrok z AM?	41
Tabela 34: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Katere prostorske pogoje imate zagotovljene za uresničevanje programa za otroke z AM?	42
Tabela 35: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Katere elemente spremljanja in podpiranja uvajanja programa za otroke z AM izvajate?	42
Tabela 36: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Kako ocenjujete sodelovanje staršev z vami in ostalimi strokovnimi delavci?	42
Tabela 37: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: V kolikšni meri ste v tem šolskem letu realizirali program za otroke z AM?	43
Tabela 38: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali ste v tem šolskem letu zaznali katere posebnosti pri načrtovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega procesa za otroke z AM?	43
Tabela 39: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali ste pri izvajanju programa za otroke z AM v tem šolskem letu naleteli na kakšne težave?	43
Tabela 40: Odgovori ravnateljev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali menite, da bi bilo treba v izvajanjem programu za otroke z AM kaj spremeniti?	44
Tabela 41: Mnenja in izkušnje staršev s programom (področja sodelovanja s šolo, zadovoljstva, napredka otroka itd. za šol. leto 2020/21 in 2021/22): prikaz povprečij, izračunanih na 5-stopenjski lestvici od 1-splošno ne drži do 5-povsem drži	46
Tabela 42: Odgovori staršev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Kako se vaš otrok počuti v šoli/zavodu?	47
Tabela 43: Odgovori staršev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali ste zaznali kakšne težave pri šolanju vašega otroka?	48
Tabela 44: Odgovori staršev (šol. leto 2020/21 in 2021/22) na vprašanje: Ali menite, da bi bilo potrebno kaj spremeniti pri šolanju vašega otroka?	48
Tabela 45: Dosežki učencev pri NPZ v šolskem letu 2020/21 (6. razred)	50

7 PRILOGE

PRILOGA 1: OPAZOVALNE LESTVICE

OPAZOVALNA LESTVICA 1: Pouk in odmori

Izpolniti za vsako opazovano uro posebej. Opazujejo se tipične šolske ure (obravnavo nove snovi, utrjevanje snovi,...).

Vzgojno-izobraževalna institucija: _____

Razred: _____

Prisotni strokovni delavci:

- a) učitelj
- b) spremljevalec
- c) drugi strokovni delavci: _____

Datum opazovanja: _____

Čas opazovanja (od-do): _____

Število vseh učencev v oddelku: _____

Število opazovanih učencev z AM: _____

Opazovani predmet: _____

Opazovalka: _____

Varno in spodbudno učno okolje

	ne	delno	da	ne morem oceniti*
Razvidne so posamezne prilagoditve (npr. spremstvo pri športu, možnost umika od motečih dražljajev, prilagoditve vsebine).	1	2	3	0
Učitelj izvaja rutine za vzpostavitev varnega, predvidljivega okolja.	1	2	3	0
Učitelj pri pouku organizira različne dejavnosti za sprostitvev učencev.	1	2	3	0
Prehodi med dejavnostmi so napovedani.	1	2	3	0
V času odmora so jasno opredeljene dejavnosti, njihov potek in vrstni red.	1	2	3	0
V času odmora učitelj preventivno izvaja dejavnosti za preprečevanje neželenega vedenja učencev.	1	2	3	0
V učilnici pri pouku je poskrbljeno za omejitev zunanjih dražljajev (pregrade, umik ...).	1	2	3	0

V učilnici je prilagojen prostor za izvajanje raznolikih dejavnosti (kotički za posamezne dejavnosti).	1	2	3	0
V učnem okolju (učilnica, telovadnica, hodniki ...) so vizualne opore za organizacijo v prostoru.	1	2	3	0
V času odmora je možnost omejitve motečih dražljajev in umika.	1	2	3	0

* Odgovor 0 (ne morem oceniti) se izbere le, kadar iz objektivnih razlogov ni mogoče podati vsebinske ocene; npr. v opazovanem času ni bilo odmora, zato pri prvi trditvi ni možno podati vsebinske ocene. V kolikor je pri trditvi izbran odgovor 0, se razlogi za izbiro odgovora pojasnijo v opombah.

Opombe: _____

Pristopi in načini poučevanja

	ne	delno	da
Pri obravnavi učne snovi je prisotna veččutna podpora (vizualna, slušna ...).	1	2	3
Učitelj podaja jasna, kratka navodila, podprta z vizualnimi pripomočki.	1	2	3
Učitelj sproti preverja razumevanje navodil.	1	2	3
Učitelj sproti preverja razumevanje obravnavane učne snovi.	1	2	3
Pristopi poučevanja so osredotočeni na posameznega učenca in na njegove individualne potrebe.	1	2	3
Učitelj zagotovi dovolj časa učencem za usvajanje in izkazovanje znanja.	1	2	3
Obravnava učne snovi je podprta z raznovrstnimi didaktičnimi pripomočki.	1	2	3
Učitelj krepi želeno vedenje, s tem ko preverja počutje in pomirja učence.	1	2	3
Učitelj krepi želeno vedenje, s tem ko sporoča ustrezne povratne informacije in preusmerja vedenje.	1	2	3
Učitelj krepi želeno vedenje, s tem ko nagraduje želeno in omejuje nezaželeno vedenje.	1	2	3
Učitelj spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	1	2	3
Učitelj spodbuja uporabo naučenih socialnih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	1	2	3
Učitelj z učenci uri komunikacijske in socialne veščine (vključevanje v skupinske dejavnosti z drugimi otroki, podpora pri vključevanju ...).	1	2	3

Opombe: _____

OPAZOVALNA LESTVICA 2: Komunikacijske veščine

Vzgojno-izobraževalna institucija: _____

Razred: _____

Prisotni strokovni delavci:

- a) učitelj
- b) spremljevalec
- c) drugi strokovni delavci: _____

Datum opazovanja: _____

Čas opazovanja (od-do): _____

Število vseh učencev v oddelku: _____

Število opazovanih učencev z AM: _____

Opazovani predmet: _____

Opazovalka: _____

Komunikacijske veščine

	ne	delno	da
Učitelj prilagaja učenje komunikacijskih veščin posameznemu učencu.	1	2	3
Učitelj uporablja različne didaktične pripomočke pri učenju komunikacijskih veščin.	1	2	3
Učitelj učenje komunikacijskih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.	1	2	3
Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj komunikacijskih veščin, v skladu s programom (zaznavanje, motorika, govor, pogovor, jezik, povezovanje delov v celoto, skupna pozornost,...).	1	2	3
Učitelj strukturirano poučuje komunikacijske veščine.	1	2	3
Učitelj spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	1	2	3
Učitelj spodbuja učence k očesnemu stiku.	1	2	3
Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.	1	2	3
Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.	1	2	3

Opombe: _____

OPAZOVALNA LESTVICA 3: Socialne veščine

Vzgojno-izobraževalna institucija: _____

Razred: _____

Prisotni strokovni delavci:

- a) učitelj
- b) spremljevalec
- c) drugi strokovni delavci: _____

Datum opazovanja: _____

Čas opazovanja (od-do): _____

Število vseh učencev v oddelku: _____

Število opazovanih učencev z AM: _____

Opazovani predmet: _____

Opazovalka: _____

Socialne veščine

	ne	delno	da
Učitelj prilagaja učenje socialnih veščin posameznemu učencu.	1	2	3
Učitelj uporablja didaktične pripomočke pri učenju socialnih veščin.	1	2	3
Učitelj učenje socialnih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.	1	2	3
Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj socialnih veščin učencev, v skladu s programom (čustveno opismenjevanje, skrb zase, delovanje v šolskem in ožjem okolju, vsakodnevne veščine, soc. interakcija, soc. sprejemljivo vedenje, spolna vzgoja,...)	1	2	3
Učitelj strukturirano poučuje socialne veščine.	1	2	3
Učitelj spodbuja uporabo naučenih socialnih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.	1	2	3
Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.	1	2	3
Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.	1	2	3

Opombe: _____

PRILOGA 2: OBRAZEC ZA EVALVACIJO INDIVIDUALIZIRANEGA PROGRAMA ZA OTROKE Z AVTISTIČNIMI MOTNJAMI

Z enim obrazcem evalviramo individualizirani program (IP) enega otroka z AM.

Vzgojno-izobraževalni zavod: _____

Razred: _____

Ime (ali inicialke ali druga oznaka) otroka: _____

Svetovalka ZRSŠ: _____

Čustveno opismenjevanje (glej PP OŠ EIS za AM, tabela na str. 37) – Ali IP vsebuje:

	ne	da
Prepoznavanje in izražanje osnovnih čustev: jeza, strah, veselje, žalost	1	2
Spoznavanje vpliva čustev na telesno občutenje	1	2
Spoznavanje vpliva čustev na vedenje	1	2
Prepoznavanje razlogov in sprožilcev čustev	1	2
Razlikovanje jakosti čustev	1	2
Učenje obvladovanja čustev	1	2
Spoznavanje široke palete sestavljenih čustev	1	2
Uporaba novega znanja o čustvih za ohranjanje čustvenega ravnovesja	1	2

Učenje vsakodnevnih veščin (glej PP OŠ EIS za AM, tabela na str. 40) – Ali IP vsebuje:

	ne	da
Učenje organiziranja šolskega dela	1	2
Učenje učenja	1	2
Učenje konstruktivnega odziva na nepričakovane spremembe	1	2
Učenje vedenja v nestrukturiranih in manj strukturiranih situacijah (odmori, kosilo, ...)	1	2

Učenje socialne interakcije (glej PP OŠ EIS za AM, tabela na str. 41) – Ali IP vsebuje:

	ne	da
Spoznavanje lastne identitete	1	2
Vstopanje v odnose na ustrezen način	1	2
Vzpostavljanje in ohranjanje odnosa z vrstniki	1	2
Prilagajanje lastnih interesov skupini	1	2
Izražanje svoje želje v skupini na sprejemljiv način	1	2

Učenje veščin socialno sprejemljivega vedenja in odpravljanje motečega vedenja (glej PP OŠ EIS za AM, tabela na str. 42) – Ali IP vsebuje:

	ne	da
Učenje strategij za obvladovanje vedenja	1	2
Učenje ustreznih strategij odzivanja na izzivanje vrstnikov	1	2
Oblikovanje občutka lastne vrednosti	1	2

Prilagoditve za poučevanje – Ali IP vsebuje:

	ne	da
Prilagoditve za poučevanje na področju prilagoditev <u>časa</u>	1	2
Prilagoditve za poučevanje na področju prilagoditev <u>organizacije prostora</u>	1	2
Prilagoditve za poučevanje na področju prilagoditev <u>pripomočkov</u>	1	2
Prilagoditve za poučevanje na področju prilagoditev <u>metod dela</u>	1	2

Če ob zgoraj navedenih IP vsebuje še druge prilagoditve za poučevanje, jih navedi (prilagoditve med seboj loči s podpičjem): _____

Prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje znanja – Ali IP vsebuje:

	ne	da
Prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje na področju prilagoditev <u>časa</u>	1	2
Prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje na področju prilagoditev <u>organizacije prostora</u>	1	2
Prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje na področju prilagoditev <u>pripomočkov</u>	1	2
Prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje na področju prilagoditev <u>metod dela</u>	1	2

Če ob zgoraj navedenih IP vsebuje še druge prilagoditve za preverjanje in ocenjevanje, jih navedi (prilagoditve med seboj loči s podpičjem): _____

**PRILOGA 3: OBRAZEC ZA EVALVACIJO NAPREDKA OTROKA NA UČNEM
PODROČJU, PODROČJIH KOMUNIKACIJSKIH IN SOCIALNIH VEŠČIN TER
ČUSTVENO-VEDENJSKEM PODROČJU**

Spoštovani.

S spodnjim obrazcem ovrednotite napredek posameznega otroka z avtističnimi motnjami (AM). Z enim obrazcem vrednotite individualni napredek enega otroka z AM v tem šolskem letu.

Vzgojno-izobraževalni zavod: _____

Razred: _____

Ime (ali inicialke ali druga oznaka) otroka: _____

Katerim ciljem ste sledili pri delu z otrokom v tem šolskem letu na področju komunikacijskih veščin: _____

Katerim ciljem ste sledili pri delu z otrokom v tem šolskem letu na področju socialnih veščin: _____

Ovrednotite napredek otroka v tem šolskem letu na naslednjih področjih:

	ni napredka	manjši napredek	večji napredek
področje komunikacijskih veščin	1	2	3
področje socialnih veščin	1	2	3
učno področje	1	2	3
čustveno-vedenjsko področje	1	2	3

**PRILOGA 4: ANKETNI VPRAŠALNIK O MNENJIH IN IZKUŠNJAH PRI
IZVAJANJU PRILAGOJENEGA IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA Z
ENAKOVREDNIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM ZA OTROKE Z
AVTISTIČNIMI MOTNJAMI ZA UČITELJE**

Spoštovani!

Uspešno uvajanje prilagojenega izobraževalnega programa z enakovrednim izobrazbenim standardom za otroke z avtističnimi motnjami (v nadaljevanju: program za otroke z AM) je veliki meri odvisno od načina poučevanja. V ta namen vam posredujemo vprašalnik, s katerim želimo pridobiti nekatere informacije in vaše mnenje, kar nam bo vodilo pri analizi uresničevanja programa.

Vzgojno-izobraževalna institucija: _____

Kateri predmet oz. predmete poučujete v oddelku oz. oddelkih z otroki z AM: _____

Ali ste razrednik oddelka, v katerem so otroci z AM?

- a) ne
- b) da

Ali imate za poučevanje otrok z AM ustrezno temeljno izobrazbo ali opravljeno ustrezno dokvalifikacijo oz. dodatna usposabljanja?

- a) ne
 - b) da, ustrezno temeljno izobrazbo, in sicer: _____
 - c) da, naslednjo dokvalifikacijo ali dodatna usposabljanja: _____
- _____

Ocenite, v kolikšni meri program za otroke z AM zadosti potrebam otrok z AM?

- 1. sploh ne zadosti
- 2. v veliki meri ne zadosti
- 3. niti-niti
- 4. v veliki meri zadosti
- 5. v celoti zadosti

V kolikšni meri vam program za otroke z AM nudi ustrezno podporo za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa?

- 1. sploh ne nudi
- 2. v veliki meri ne nudi
- 3. niti-niti
- 4. v veliki meri nudi
- 5. v celoti nudi

V kolikšni meri vam prilagoditve v programu za otroke z AM omogočajo realizacijo ciljev učnih načrtov?

1. sploh ne omogočajo
2. v veliki meri ne omogočajo
3. niti-niti
4. v veliki meri omogočajo
5. povsem omogočajo

Katere prilagoditve iz programa za otroke z AM za učno okolje ste lahko uvedli v vzgojno-izobraževalni proces? (Možnih je več odgovorov)

- a) V učilnici je omogočeno zmanjšanje motečih dražljajev (npr. hrup, odmev, zvonec, močna svetloba, izrazit vonj, gneča).
- b) V učilnici je zagotovljena potreba po stalnosti (stalna postavitve pohištva, stalno mesto dekoracij in drugih stenskih aplikacij, organiziranost materiala v prostoru).
- c) V učilnici je prostor strukturiran (jasna struktura v učilnici tako, da so meje jasno označene in prostor razdeljen po področjih glede na funkcije)
- d) Zagotovljen je prostor za umik (znotraj in/ali zunaj učilnice)
- e) V učilnici je prostor, kjer otrok z AM sedi (ustrezno označen stalni prostor blizu učitelja, stran od motečih dejavnikov in/ali sošolcev, po potrebi za pregrado)
- f) Jasna časovna opredeljenost (vizualni urniki za vrstni red in trajanje dejavnosti ter za potek posamezne dejavnosti, uporaba pojmov (naj)prej - potem in končano, uporaba raznih ur)
- g) V učilnici so motivatorji (predmeti in aktivnosti, ki služijo kot nagrada za podkrepitev želenega vedenja)
- h) V učilnici so vizualne podpore (urniki, postopkovniki, opomniki, fotografije, sličice, piktogrami, računalniške predstavitve, skice, pisna navodila, miselni vzorci, videoposnetki...)

Katere elemente iz programa za otroke z AM za področje komunikacijskih veščin ste lahko uvedli v vzgojno-izobraževalni proces? (Možnih je več odgovorov)

1. Učitelj prilagaja učenje komunikacijskih veščin posameznemu učencu.
2. Učitelj uporablja različne didaktične pripomočke pri učenju komunikacijskih veščin.
3. Učitelj učenje komunikacijskih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.
4. Učitelj učenje komunikacijskih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.
5. Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj komunikacijskih veščin, v skladu s programom (npr. zaznavanje, motorika, govor, pogovor, jezik, povezovanje delov v celoto, skupna pozornost).
6. Učitelj strukturirano poučuje komunikacijske veščine.
7. Učitelj spodbuja uporabo naučenih komunikacijskih veščin učencev v vsakdanji komunikaciji.
8. Učitelj spodbuja učence k očesnemu stiku.
9. Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.
10. Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.

Katere elemente iz programa za otroke z AM za področje socialnih veščin ste lahko uvedli v vzgojno-izobraževalni proces? (Možnih je več odgovorov)

1. Učitelj prilagaja učenje socialnih veščin posameznemu učencu.

2. Učitelj uporablja didaktične pripomočke pri učenju socialnih veščin.
3. Učitelj učenje socialnih veščin povezuje z vsebinami drugih predmetov, ki se poučujejo v tem razredu.
4. Učitelj izvaja dejavnosti za razvoj socialnih veščin učencev, v skladu s programom (npr. čustveno opismenjevanje, skrb zase, delovanje v šolskem in ožjem okolju, vsakodnevne veščine, socialna interakcija, socialno sprejemljivo vedenje, spolna vzgoja).
5. Učitelj strukturirano poučuje socialne veščine.
6. Učitelj preverja počutje in se odziva na potrebe vsakega učenca.
7. Učitelj spodbuja učence k socialni interakciji med njimi.

Kako ocenjujete ustreznost prilagoditev pri pouku, ki so zapisana v programu za otroke z AM?

- a) sploh niso ustrezne
- b) v veliki meri niso ustrezne
- c) niti-niti
- d) v veliki meri so ustrezne
- e) so v celoti ustrezne

Kako ocenjujete ustreznost prilagoditev preverjanja in ocenjevanja znanja, ki so zapisana v programu za otroke z AM?

- a) sploh niso ustrezne
- b) v veliki meri niso ustrezne
- c) niti-niti
- d) v veliki meri so ustrezne
- e) so v celoti ustrezne

V kolikšni meri uporabljate prilagoditve pri pouku, zapisane v individualiziranem programu (IP), za otroke z AM?

1. nikoli
2. včasih
3. v polovici primerov
4. večinoma
5. vedno

V kolikšni meri uporabljate prilagoditve preverjanja in ocenjevanja znanja, zapisane v individualiziranem programu (IP), za otroke z AM?

- a) nikoli
- b) včasih
- c) v polovici primerov
- d) večinoma
- e) vedno

Ali ste pri poučevanju otrok z AM v tem šolskem letu naleteli na kakšne težave?

(a) ne

(b) da, na naslednje težave: _____

Ali menite, da bi bilo treba v izvajanjem programu za otroke z AM kaj spremeniti?

a) ne

b) da, spremeniti bi bilo treba: _____

Katere dejavnosti izvajate pri pouku zato, da bi ustvarili varno in predvidljivo okolje: ____

Katere dejavnosti izvajate pri pouku zato, da bi preprečili nezaželeno vedenje: _____

Hvala za sodelovanje!

**PRILOGA 5: ANKETNI VPRAŠALNIK O MNENJIH IN IZKUŠNJAH PRI
IZVAJANJU PRILAGOJENEGA IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA Z
ENAKOVREDNIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM ZA OTROKE Z
AVTISTIČNIMI MOTNJAMI ZA RAVNATELJE**

Spoštovani!

Uspešno uvajanje prilagojenega izobraževalnega programa z enakovrednim izobrazbenim standardom za otroke z avtističnimi motnjami (v nadaljevanju: program za otroke z AM) je odvisno od pogojev in podpore strokovnim delavcem. V ta namen Vam posredujemo vprašalnik, s katerim želimo pridobiti nekatere informacije in vaše mnenje, kar nam bo vodilo pri analizi izvajanja programa.

Vzgojno-izobraževalna institucija: _____

Ali imajo vaši učitelji, ki poučujejo otroke z AM, ustrezno temeljno izobrazbo za poučevanje otrok z AM ali opravljene ustrezne dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja za poučevanje otrok z AM?

- a) ne, nobeden
- b) da, nekateri, in sicer naslednjo temeljno izobrazbo ali dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja: _____

- c) da, večina, in sicer naslednjo temeljno izobrazbo ali dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja:

- d) da, vsi, in sicer naslednjo temeljno izobrazbo ali dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja:

Katere prostorske pogoje imate zagotovljene za uresničevanje programa za otroke z AM?

1. Učilnico, ki omogoča zmanjševanje motečih dražljajev kot so: hrup, odmev, močna svetloba, izraziti vonji.
2. Prostor za umik v ali izven učilnice.

3. Telovadnico, ki omogoča zmanjševanje motečih dražljajev kot so: hrup, odmev, močna svetloba, izraziti vonji.
4. Jedilnico, ki omogoča zmanjševanje motečih dražljajev kot so: hrup, odmev, močna svetloba, izraziti vonji.

Katere elemente spremljanja in podpiranja uvajanja programa za otroke z AM izvajate?

1. spremljanje načrtovanja pouka (letne in dnevne priprave na pouk)
2. spremljanje izvajanja pouka
3. spremljanje oblikovanja in izvajanja individualiziranega programa
4. redna srečanja s strokovnimi delavci, ki izvajajo program za otroke z AM
5. drugo: _____

Kako ocenjujete sodelovanje staršev z vami in ostalimi strokovnimi delavci?

- a) sodelovanje je zelo slabo
- b) sodelovanje je slabo
- c) niti-niti
- d) sodelovanje je dobro
- e) sodelovanje je zelo dobro

V kolikšni meri ste v tem šolskem letu realizirali program za otroke z AM?

- a) programa nismo realizirali v nobenem delu
- b) program smo realizirali v manjšem obsegu
- c) program smo realizirali približno v polovičnem obsegu
- d) program smo pretežno realizirali
- e) program smo v celoti realizirali

Ali ste v tem šolskem letu zaznali katere posebnosti pri načrtovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega procesa za otroke z AM?

- a) ne
- b) da, naslednje posebnosti: _____

Ali ste pri izvajanju programa za otroke z AM v tem šolskem letu naleteli na kakšne težave?

- (a) ne
- (b) da, na naslednje težave: _____

Ali menite, da bi bilo treba v izvajanjem programu za otroke z AM kaj spremeniti?

a) ne

b) da, spremeniti bi bilo treba: _____

Hvala za sodelovanje!

PRILOGA 6: ANKETNI VPRAŠALNIK O MNENJIH IN IZKUŠNJAH PRI IZVAJANJU PRILAGOJENEGA IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA Z ENAKOVREDNIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM ZA OTROKE Z AVTISTIČNIMI MOTNJAMI ZA STARŠE OZ. SKRBNIKE

Spoštovani!

Uspešno uvajanje prilagojenega izobraževalnega programa z enakovrednim izobrazbenim standardom za otroke z avtističnimi motnjami (v nadaljevanju: program za otroke z AM) temelji na sodelovanju vodstva in strokovnih delavcev šole/zavoda ter staršev. Starši ste še posebej pomemben člen, saj napredek otroka opazate tudi izven šole, zato je za nas vaše mnenje dragoceno. V ta namen vam posredujemo vprašalnik, s katerim želimo pridobiti nekatere informacije in vaše mnenje, kar nam bo vodilo pri analizi programa. Vprašalnik je anonimen.

Šola oz. zavod, ki ga obiskuje vaš otrok: _____
Razred: _____

Ocenite, v kolikšni meri držijo naslednje trditve. Pri vsaki trditvi izberite in obkrožite en odgovor.

	sploh ne drži	ne drži	niti-niti	drži	povsem drži
Strokovni delavci šole/zavoda so vas ob začetku šolskega leta ustrezno seznanili z uresničevanjem programa za otroke z AM.	1	2	3	4	5
Strokovni delavci šole/zavoda so vas ob začetku šolskega leta ustrezno seznanili z vlogo ter pomenom priprave individualiziranega programa za vašega otroka.	1	2	3	4	5
V tem šolskem letu ste z vsebinskimi predlogi in mnenji enakopravno sodelovali pri načrtovanju individualiziranega programa za vašega otroka.	1	2	3	4	5
Strokovni delavci šole/zavoda vam omogočajo, da sproti sodelujete z njimi pri šolanju vašega otroka.	1	2	3	4	5
Strokovni delavci šole/zavoda upoštevajo posebne potrebe in navade (čustvene, vedenjske, komunikacijske, prehranjevalne,...) vašega otroka.	1	2	3	4	5
Pri vašem otroku opazate napredek pri razvijanju socialnih in komunikacijskih veščin.	1	2	3	4	5
Strokovni delavci šole/zavoda vas kot starša zadostno podpirajo pri šolanju vašega otroka.	1	2	3	4	5
Zadovoljni ste s šolanjem vašega otroka v šoli/zavodu.	1	2	3	4	5

Kako se vaš otrok počuti v šoli/zavodu?

a) slabo, ker: _____

b) srednje, ker: _____

c) dobro, ker: _____

Ali ste zaznali kakšne težave pri šolanju vašega otroka?

a) ne

b) da, naslednje težave: _____

Ali menite, da bi bilo treba kaj spremeniti pri šolanju vašega otroka?

a) ne

b) da, spremeniti bi bilo treba: _____

Hvala za sodelovanje!

PRILOGA 7: KATERIM CILJEM STE SLEDILI PRI DELU Z OTROKOM V TEM ŠOLSKEM LETU NA PODROČJU KOMUNIKACIJSKIH VEŠČIN (ŠOL. LETO 2020/21)

	število
Izražanje želje na primeren način. Vikanje.	1
Nadzorovanje svojih izbruhov jeze. Delo na samopodobi.	1
Razvijanje samostojnega načina funkcioniranja, brez ponavljanja za sošolko.	1
Skupna pozornost; socio-pragmatične veščine; jezikovne spretnosti; propriocepcija; motorične spretnosti; vidno zaznavanje; govorne spretnosti.*	4
Ubesei stisko, zlasti ob pisanju, namesto da zapusti razred ali izbruhne v fizični obliki, ne uporablja predmetov na neustrezen način - še posebno, če to moti sošolce.	1
Ubeseodovanje jeze namesto fizičnega izbruha (pomagalo je ubeseodovanje v pisni obliki).	1
Učenec ubesei svoja čustva in se ob stresnih situacijah ne samopoškoduje ali govori neprimernih besed.	1
Učenka svoje težave zaupa strokovnemu delavcu čim prej, ko se pojavijo. Razvijanje večje senzibilnosti do deljenja osebnih stvari s sošolci (težave na tem, da se nihče ne sme usesti na njen stol, saj so tako po njenem mnenju "okužene").	1
Umirjanje in umik ob konfliktu, ustrezno razreševanje sporov, razumevanje/razločevanje vlog v razredu - kaj so naloge učitelja in kaj naloge učencev.	1
Vključevanje v skupino (skupinsko delo). Nadzorovanje spuščanja neprijetnih glasov. Spodbujanje k boljšemu vedenju.	1

* Identičen vpis se pojavi pri vseh 4 obrazcih, ki so jih izpolnili v enem od sodelujočih zavodov.

PRILOGA 8: KATERIM CILJEM STE SLEDILI PRI DELU Z OTROKOM V TEM ŠOLSKEM LETU NA PODROČJU SOCIALNIH VEŠČIN (ŠOL. LETO 2020/21)

	število
Ne vstopa v osebni prostor drugih učencev, jih verbalno ne izziva, sledi navodilom učiteljev, med pogovorom se ne zvija in pači, temveč obstane na mestu, upošteva, kadar ji sošolec pove, da ga njeno vedenje moti.	1
Odzivanje na nepričakovane spremembe; socialna interakcija; čustveno opismenjevanje; veščine za socialno sprejemljivo vedenje in opravljanje motečega vedenja; skrb zase; učenje doma.*	4
Omejevanje eholalij in ponavljanja besed za drugimi, prilagajanje ciljem skupine, ne zgolj usmerjenost v lastne interese.	1
Pri igri v skupini upošteva navodila igre. Spoštovanje osebnosti drugih. Izbira ustrezne komunikacije. Učenje sobivanja.	1
Pri reševanju težav v oddelku poskuša skupaj s sošolci najti konsenz, nek kompromis, ki bi bil v korist celotnega razreda.	1
Razumevanje potreb drugih učencev, razumevanje razlik v potrebah učencev, prilagajanje drugim.	1
Spoštovanje zasebnosti drugih. Izbira ustrezne komunikacije. Učenje sobivanja. Naučiti se učiti. Naučiti se vedenja v (ne)strukturiranih situacijah.	1
Spoznavati vpliv čustev na telo in vedenje. Učiti se obvladovati čustva in jih uporabiti v realni situaciji. Naučiti se vedenja v (ne)strukturiranih situacijah.	1
Učenec verbalno komunicira z učitelji in opravi šolsko delo brez pregovarjanja, med uro se ne obrača nazaj k sošolki, temveč izpolni navodila učitelja, če česa ne razume, to pove oz. vpraša.	1
Vzpostavljane primernih kontaktov, upoštevanje distance osebnega prostora.	1

* Identičen vpis se pojavi pri vseh 4 obrazcih, ki so jih izpolnili v enem od sodelujočih zavodov.

PRILOGA 9: KATERIM CILJEM STE SLEDILI PRI DELU Z OTROKOM V TEM ŠOLSKEM LETU NA PODROČJU KOMUNIKACIJSKIH VEŠČIN (ŠOL. LETO 2021/22)

	število
Čustva ubesedi na primeren način, prepozna lastno stisko in nanjo opozori učitelja.	1
Dvigovanje roke, da prosi za pomoč, da pove ko mu kaj ni všeč, da se umakne konfliktu.	1
Dvigovanje roke, poslušanje sogovornika.	1
Ne išče potrditve pri sošolcih, ampak samostojno izraža svoje mnenje; ko se mu zatakne, se ne upira nalogi ampak poišče pomoč učitelja ali sošolca.	1
Ne ponavlja neprimernega vedenja za sošolci, temveč naj opozori učitelja.	1
Ob stiski izrazi svoje mnenje, želje, tudi ko mu kaj ni všeč; pri šolski uri samoiniciativno prosi za pomoč.	1
Ohranja pozornost pri skupnih dejavnostih, pogovorih, pouku. Vpraša za pomoč.	1
Otrok svoje potrebe izraža na primeren način. Ne vzneta pozornosti z neprimernimi/motečimi zvoki.	1
Podaljšuje čas sodelovanja pri skupnih aktivnostih. Ko je razburjen, uporabi ustrezen ton govora (ne vpije). Počaka, da na učiteljeva vprašanja odgovorijo tudi drugi.	1
Pove svoje potrebe, stiske, želje...	1
Sledi in upošteva navodila učitelja vsaj pol šolske ure; ob neustreznem reševanju naloge sprejme napotke učitelja.	1
Sodeluje pri skupnih aktivnostih. Pove kaj o sebi, doživetjih, čustvih...	1
Sprejme poraz pri športnih igrah, na primeren način reši konflikt z vrstniki - brez groženj in agresivnega vedenja.	1
Učenec v polovici primerov mirno odreagira na moteče dražljaje; med poukom je tiho, ne podaja neprimernih komentarjev; na sprejemljiv način izrazi nestrinjanje.	1
Učenka opravi celoten prepis s table pri vsaki uri, med poukom govori le o učni temi, počaka, da pride do besede (dvigne roko), se ne spreha samovoljno po razredu.	1
Upoštevanje učiteljevih zahtev.	1
Vzpostavljane in vzdrževanje primernih kontaktov, primerno odzivanje ob komunikaciji z odraslimi.	1

PRILOGA 10: KATERIM CILJEM STE SLEDILI PRI DELU Z OTROKOM V TEM ŠOLSKEM LETU NA PODROČJU SOCIALNIH VEŠČIN (ŠOL. LETO 2021/22)

	število
Aktivno sodeluje pri skupnih dejavnostih.	1
Dviguje roko, ko želi kaj povedati.	1
Enkrat tedensko se samoiniciativno vključi v socialno interakcijo z vrstniki; upošteva osebni prostor učitelja.	1
Izrazi/verbalizira, kar ga moti na ustrezen način.	1
Ko je slabe volje, to zaupa učiteljici oz. strokovnemu delavcu.	1
Ne izbruhne v razredu, se umakne, umiri, se pogovori s socialno delavko.	1
Nima neprimernih komentarjev in se ne pregovarja, napredek v obvladovanju čustev (ne izbruhne).	1
Ob stiski ne uporablja neprimernih besed.	1
Ohranja pozornost pri skupnih dejavnostih. Smiselni pogovor (neformalen).	1
Podaljšuje čas sodelovanja pri skupnih aktivnostih.	1
Pomoč sošolcu, ki je v stiski, uporaba primerne tona v pogovoru, enkrat na dan se vključi v socialno interakcijo z drugimi	1
Sodeluje pri skupnih aktivnostih.	1
Učenec mirno sprejema vedenje drugih, uporablja strategije reševanja sporov z vrstniki.	1
Učenec se v primeru težav v medsebojnih odnosih z učenci/sošolci aktivno vključi v pogovor.	1
Učenka ne vstopa v osebni prostor sošolcev, jih ne udara za šalo, ne povzdiguje glasu nad sošolci, ni ukazovalna do drugih.	1
Upoštevanje distance osebnega prostora, izražanje želje na primeren način, upoštevanje pravil pri igri in delu v skupini.	1

PRILOGA 11: NAVEDBE TEŽAV V PROGRAMU PO MNENJU UČITELJEV
(ŠOL. LETO 2020/21)

	število
Delo na daljavo je povzročilo nazadovanje pri nekaterih učencih. Težko so se navadili ponovne rutine v šoli. Učenci z AM so težko prenašali utrjevanje snovi.	1
Delo od doma, odzivnost staršev...	1
Delo od doma; rutina po karanteni; zapisovanje snovi / tabelske slike; zahtevni/abstraktni pojmi.	1
Delo od doma; zapisovanje tabelske slike; abstraktniji deli snovi; počasnejši tempo dela.	1
Medsebojni konflikti - neustrezno razreševanje konfliktov (fizično nasilje med učenci), verbalno izzivanje, vstopanje v osebni prostor drugega.	1
Nemiri znotraj razreda zaradi neprimernih besed, medvrstniško zafrkavanje.	1
Neodzivanje (je tiho, ne odgovarja), odklanjanje sodelovanja pri kakšnih igrah, jeza pri neuspešnosti...	1
Neprimeren prostor; ni didaktičnih pripomočkov.	1
Občasna agresivnost učencev.	1
Otroci so preobremenjeni, kar se odraža na njihovem psiho-fizičnem stanju. Veliko jih ne zmore enakovrednih standardov in pričakovanega dela.	1
Premajhni prostor, razred.	1
Pridružene motnje, za katere nisem usposobljena; velika podpora po individualni podpori vsakega učenca znotraj učne ure; nekompatibilnost učencev.	1
Prostorske težave v smislu površine, nekateri razredi so v poletnih tednih prevroči.	1
Težave pri medsebojnem sprejemanju učencev ter komunikacija z učiteljem. Pomanjkanje prostora (velikost učilnice) onemogoča primeren umik učenca, ko je ta v stiski.	1
Zelo raznolik oddelek. En učenec nadpovprečen, potrebuje individualen pristop, prilagojene naloge. En učenec podpovprečen, ne dosega standardov, potrebuje individualen pristop. En učenec zelo agresiven, za zagotavljanje varnosti ga fizično umaknemo - pouk poteka izven oddelka. Letos je pouk zelo težko strukturirati. Ostala dva učenca povprečna, en težko sledi, se koncentrira, drugi ima pridruženo disleksijo in ADHD, vsak potrebuje drugačen pristop, je bil izziv.	1

PRILOGA 12: NAVEDBE TEŽAV V PROGRAMU PO MNENJU UČITELJEV
(ŠOL. LETO 2021/22)

	število
Čustveno vedenjski izbruhi (neobvladljivi). V razredu bi morala biti ves čas VI dela prisotna dva strokovna delavca.	1
Izobraževanje in poučevanje posameznikov včasih predstavlja velik izziv saj so nekateri učenci bolj aktivni in drugi bolj pasivni. Včasih je ravnovesje zelo zahtevno doseči.	1
Koronsko in pokoronsko obdobje je bilo stresno za vse in domače situacije otrok z AM so postale bolj očitne. Več je učenja socialnih, čustvenih tehnik umirjanja in pogovorov kot zgolj učenja angleščine.	1
Nepovezanost med učenci - učenci kot individuumi otežujejo učenje socialnih veščin; med samim izvajanjem učne ure je pogosto prišlo do izbruhov, konfliktov (vedno med istima dvema), zaradi česar je morala posredovati svetovalna služba ali drugi učitelj v bližini.	1
Neustrezni prostori za poučevanje (premajhna kvadratura na učenca).	1
Občasno bi pri pouku potrebovala pomočnika, ki bi lahko pomagal v primeru čustvenih izbruhov pri posameznih učencih, saj je v tem primeru težko nadaljevati pouk z ostalimi učenci.	1
Pojavljajo se težave z motivacijo za kakršnokoli telesno aktivnost. Te težave so sicer občasne, a onemogočajo normalno izvedbo športa.	1
Prepiri/nasilje v času odmorov, izrazito upiranje/pasivnost, ko želim v času soc. v. in kom. uporabljati delovne liste, starši in učenci ne jemljejo resno teh dveh predmetov, ker nista ocenjena.	1
Prostorska stiska, kadrovske težave - spremljevalci, premajhna učilnica, podpora staršev in upoštevanje načel dela tudi doma.	1
Prostorska stiska, kadrovske težave, premajhne učilnice, vpliv težav znotraj družine učencev na njihovo funkcioniranje v šoli.	1
Prostorsko premajhni razredi.	1
	1

PRILOGA 13: NAVEDBE PREDLOGOV SPREMEMB ZA IZVAJANJE
PROGRAMA PO MNENJU UČITELJEV (ŠOL. LETO 2020/21)

	število
Manjši obseg dela, več gibanja, več pogovora, več izbire predmetov, več individualnega dela, več učenja na prostem, prilagoditve talentom in željam posameznika in ne vztrajanje pri njihovih najšibkejših točkah.	1
Na nekaj, par razredov določen spremljevalec, ki se nahaja pred razredom.	1
Nujno uvesti prehodno obdobje med razredno in predmetno stopnjo v 6. razredu. 6. razred je 2.VIO in bi bilo nujno, da to leto namenimo milejšemu prehodu na predmetno stopnjo. To kar se dogaja v letošnji generaciji 6. razreda je hudo nazadovanje funkcioniranja učencev v oddelku.	1
Postopno navajanje na nepredvidljive situacije. Učenje obvladovanja neprijetnih čustev brez nagradnega sistema.	1
Prostor za odmik, ki bi bil bliže učilnici (npr. senzorna soba/ambulanta je oddaljena v primeru večjih izbruhov).	1
Razmislek, ko se oblikuje oddelke - vsi otroci se med seboj ne ujamejo - možnost sprememb tudi med letom, če je potrebno.	1
Skrčiti učne vsebine v učnem načrtu; pomoč učitelju, ki se prvič sreča z njimi, kako postopati ob izbruhih.	1
Spremljevalec AM, ki za primere stiske otrok čaka zunaj razreda.	1
Učilnico - neprimerna velikost (premajhna), prevroča, slabo prezračevanje.	1
Ustrezni prostori (telovadnica).	1
Večje razumevanje pri oblikovanju oddelkov (lažje in boljše delo v razredu).	1
Večjo fleksibilnost pri prehajanju otrok in oblikovanju oddelkov.	1
Velikost učilnice in delovni pogoji znotraj nje.	1

PRILOGA 14: NAVEDBE PREDLOGOV SPREMEMB ZA IZVAJANJE
PROGRAMA PO MNENJU UČITELJEV (ŠOL. LETO 2021/22)

	število
Lažje prehajanje med programi oz. prilagajanje učnih ciljev (EIS/NIS). Da bi bilo to omogočeno. Mogoče, da bi nekoč obstajala posebna smer : AM (tako kot EIS in NIS).	1
Mogoče kakšne teme odstraniti (pretežno) ali kaj dodati.	1
Na predmetni stopnji bi bil potreben konstanten učitelj s primerno izobrazbo. Soc in kom. v. od 1. razreda naprej ima tudi zvezek, delovni zvezek, učbenik oz. delovni učbenik + zvezek.	1
Narediti bolj življenjskega, pripraviti okolje tako, da bi se lahko učenci učili za življenje, torej tisto, kar bodo v življenju potrebovali.	1
Pogoji dela (telovadnica)	1
Potrebujemo večjo telovadnico, da bodo imeli učenci več prostora ...	1
Prehajanje otrok na močnih področjih v skupine otrok brez AM. Prisotnost dveh strokovnih delavcev ves čas VI procesa.	1
Prilagoditi dolžino šolske ure, prilagoditi učne načrte.	1
Prostor.	1
Sprašujem se o smotrnosti oddelka iz socialnega vidika (v smislu kombinacije otrok - vsi AM) ter občasno tudi o uporabnosti pridobljenega znanja (pogoste stiske zaradi balasta učne snovi).	1
Učenci imajo svoje definirane račune, datoteke, učenje je namenjeno, da je vsakemu učencu zagotovljeno delo, katero zanj ni moteče.	1
učni načrt: učni cilji in nekatere vsebine so prezahtevne in preveč obsežne za njihove sposobnosti. Potrebujemo ogromno pomoči, usmerjanja, vaj...	1
Več integracije z nevrotipično populacijo.	1
Več medoddelčnega povezovanja otrok z AM z ostalimi oddelki brez otrok z AM.	1
Za izboljšanje njihovih socializacijskih veščin bi bilo potrebno karseda veliko število situacij, možnosti druženja z ostalimi učenci.	1
Za vsak razred z AM bi lahko bil spremljevalec, da imajo učenci v razredu vedno isto osebo, predvsem je problem pri nadomeščanjih.	1

Zagotoviti bolj ustrezne prostore (učilnice, prostor za umik); še bolj fleksibilen učni načrt (več časa za utrjevanje).	1
Zagotoviti ustrezne prostore, kader, ki pomaga pri daljših stiskah (pomaga učencu oz. ostalim učencem).	1
Zagotoviti ustrezne prostore, kader, ki pomaga pri hujših stiskah (pomaga učencu...).	1
Zagotoviti zadostno število asistentov.	1

PRILOGA 15: DEJAVNOSTI, KI JIH UČITELJI IZVAJAJO PRI POUKU, DA BI USTVARILI VARNO IN PREDVIDLJIVO UČNO OKOLJE (ŠOL. LETO 2020/21 IN 2021/22)

Za šolsko leto 2020/21, dobesedne navedbe učiteljev:

	število
Dejavnosti v istem prostoru.	1
Dejavnosti, ki jih še ne poznajo, vedno uvajam preko poznanih iger.	1
Dejavnosti, ki so jim poznane, postopno uvajanje sprememb; rutina, doslednost, stalnost.	1
Gradimo na odnosu učitelj-učenec (na kakšnih dnevih dejavnosti, šoli v naravi), še preden začnemo s poukom določenega predmeta, se dogovorimo, kje so tiste "varne" točke za umik, do kod se lahko nek učenec giblje izven svojega razreda.	1
Individualizacija in diferenciacija; različne igre in dejavnosti.	1
Isto strukturiran pouk - šolska ura. Podobne dejavnosti - ki jih že poznajo. Postopno uvajanje novih. Izpustil sem nekaj videoposnetkov pri pouku zgodovine (vznemirjali so učence).	1
Kontinuiran sistem učenja, napovedovanje snovi, napovedovanje ocenjevanja, terenskih vaj; komunikacija z učenci, pogovori z učenci...; zadostna količina snovi, da ne povzroča preveč stresa.	1
Napoved aktivnosti znotraj učne ure, strukturirano poučevanje, možnost umika (gibalnega) za učenca, če to potrebuje, jasna in vizualna pravila obnašanja v razredu.	1
Napoved dejavnosti in vizualni urnik, možnost umika oz. gibalnega odmora, možnost pogovora s svetovalno delavko, spodbujanje upoštevanja osnovnih pravil komunikacije, jasna in kratka navodila.	1
Napovedovanje dejavnosti, razlaga in analiza situacij, struktura, jasna in natančna navodila. Time out, če je potrebno.	1
Opis aktivnosti v šolski uri in plan dela na začetku ure. Igre vlog. Rutina ob začetku in koncu ure.	1
Pohodništvo; male moštvene igre; tekalne igre, štafetni teki; poligoni (gimnastični, atletski); osnovne igre z žogo.	1
Pri pouku sem predvsem umirjena, kar pozitivno vpliva tudi na učence. Na takšen način najbolj ustvarjam varno okolje. Pri načrtovanju pouka izbiram naloge in aktivnosti, ki so učencem zanimive.	1
Prilagodim zahtevnost in obseg dela, ko vidim, da je učencem preveč. Ne vidim toliko problema v "varnem in predvidljivem okolju" temveč v tem, da učenci ne zmorejo sedeti po 7 šolskih ur v klopih.	1
Razpored dejavnosti, ki sledijo pri učni uri, opozorilo oz. časovna omejitev pri izdelavi izdelkov, reševanju nalog, strukturirana učna ura, ponavljajoče se aktivnosti med učenjem (nagrada - ogled risanke vedno ob istem času).	1
Rutina - sledim snovem v učbeniku (da je nek isti način, nič preveč novega).	1
Slikovno gradivo, jasna slikovna navodila, powerpoint predstavitve, kartice čustev.	1
Struktura in stalnost-konstantnost; vizualne in verbalne podpore; pohvala in nagrajevanje; uporaba jaz komunikacije...	1
Struktura, stalni sedežni red, vizualne podpore, zagotovljen prostor za odmik (pisarna, senzorina soba, igrišče)...	1
Šolska pravila; vnaprej napovedane dejavnosti; urnik na vidnem mestu; po potrebi odštevalna ura ali peščena ura; vnaprej dogovorjeno mesto za umik.	1
Učenci vedo, da z upoštevanjem navodil in reševanju pripravljenih nalog, zaslužijo kratek (10 minutni) odmor na šolskem igrišču.	1
Uporaba slikovnega materiala; zagotovljen prostor za umik; jasna časovna opredeljenost.	1
Upoštevanje sedežnega reda in morebitnih pregrad, opozarjanje na neprimerno vedenje - jasna pravila, možnost umika učenca iz razreda, možnost pogovora pri sodelavki iz svetovalne službe, pojasnjevanje socialnih interakcij in umirjanje strasti, mediacija...	1
Vizualni urnik; slikovno gradivo; kartice čustva; powerpoint predstavitve; socialne, družabne igre.	1
Vsaka ura je enako strukturirana: vedno se prvo pogovorimo, potem mi povedo kaj so počeli prejšnji teden potem nova snov in na koncu nagrada.	1

Za šolsko leto 2021/22, dobesedne navedbe učiteljev:

	število
Igra na igrišču.	1
Izjemno pazim na glasnost predvajane glasbe ter na glasnost izvajanja petja, saj jim preglasna glasba povzroča stiske.	1
Jasna kratka navodila, vrstni red, pregrade, predstavljen potek učne ure.	1
Jasne meje in pravila, strukturiranost pouka.	1
Kratka navodila, napoved dejavnosti, napoved časovne razporeditve.	1
Napoved poteka učne ure, napoved učne snovi.	1
Pojasnila zakaj neko aktivnost izvajamo in tudi osmislimo, ter časovno omejimo.	1
Ponudim enako strukturo ure; utrjevanje z žogo, utrjevanje obstoječe snovi, nato predstavitev nove. Napoved aktivnosti (poskušamo to ob kakšnih dnevih preskočiti, če gre), sprotno preverjanje razumevanja, spodbujanje.	1
Pouk tehnike in tehnologije je naravnán na praktičnem področju na osnovi njihovih sposobnosti, ki jih iz ure v uro nadgrajujemo.	1
Pri pouku GEO in ZGO: učbenik uporabljamo malo (preveč vsega - jih zmede). Ko pa jih, je to točno povedano kaj in kje (stran, stolpec). Potem zapremo in pospravimo na mesto. Veliko slikovnega materiala (ppt). Vzamemo si čas za zapis v zvezek (če je veliko snovi nekaj zapisa tudi sprintamo, zalepimo in preberemo. Pri geo veliko uporabljamo atlas - radi iščejo po njem - lahko ga imajo (istega) pri ocenjevanjih. Veliko slikovnega in video materiala ter risanja.	1
Rutina; jasne meje, pravila; doslednost.	1
Rutino učne ure, možnost umika, pogovor v naprej.	1
Soc. igre, druž. igre, delovni list, projekti (izdelovanje druž. igre, predstava ...) po programu, igre vlog.	1
Sodelovanje učencev pri spremembah. Skupno dnevno načrtovanje aktivnosti. Učence na začetku dnevno opozorimo na morebitno nadomeščanje (drugi učitelji).	1
Takšne, ki so jih navajeni. Da sledimo snovi v učbeniku (da vedo kaj se bodo naslednjič učili). Da delamo stvari, ki jih imajo radi.	1
Učencem napovem, kako bo potekala ura. Pazim, da v skupinskih dejavnostih ne prihaja do stikov, ki bi sprožili nezadovoljstvo.	1
Učenci poznajo način dela - pozdrav, domača naloga, razlaga, naloga, odmor po končanem delu.	1
Učne ure so vnaprej časovno in vsebinsko strukturirane, učenci so v naprej seznanjeni s potekom ure. Pri gospodinjstvu so učenci en dan prej seznanjeni z vsebino, ki jo bomo obravnavali.	1
Umirjena glasba, možnost odmika, pogosto prilagajanje potrebam posameznika.	1
Uporabljam enako strukturo ure, če pride do spremembe jih vnaprej napovem in se o njih pogovorimo.	1
Urnik poteka učne ure.	1
Ustrezno izberem vsebine glede na otrokove zmožnosti in potrebe, pa tudi glede na njihove interese.	1
V naprej določen prostor, mesto sedenja, postavitev predmetov, pohištva.	1
Večina vadbe poteka v istem prostoru.	1
Vidne opore, sprotne opozorila, Stani sedežni red, različni metodični pristopi, vključevanje staršev.	1
Vnaprej napovedane dejavnosti, struktura ure, vnaprej dogovorjena pravila skupaj z učenci, pravila na vidnem mestu v razredu, dogovorjene posledice, pohvala, možnost za pogovor, doslednost, dejavnosti za sproščanje.	1
Vnaprej napovedane dejavnosti, struktura ure, vnaprej dogovorjena pravila skupaj z učenci, pravila na vidnem mestu v učilnici, dogovorjene posledice, konkretna pohvala, pisna pohvala, možnost za pogovor, dejavnosti za sproščanje, doslednost...	1
Vsako uro namenim kakšno minuto njihovem počutju. Napovem potek ure. Med uro pomagam pri zapisu, risanju (kot motivacija).	1
Zelo jasna navodila, dovolj časa, da jih opravijo. Naloge narejene, tako da vsak posamezen učenec lahko prikaže unikaten pristop do rešitve.	1

PRILOGA 16: DEJAVNOSTI, KI JIH UČITELJI IZVAJAJO PRI POUKU ZATO, DA BI PREPREČILI NEZAŽELENO VEDENJE (ŠOL. LETO 2020/21 IN 2021/22)

Za šolsko leto 2020/21:

	število
Čim večja vključenost v dejavnosti, angažiranost, da niso sami s svojimi mislimi.	1
Enako kot zgoraj; občasno je potrebno, da bi zavarovali tako učenca kot sošolce, tudi fizično poseči. Na dolgi rok vsekakor pomaga dober odnos z učencem, ki se gradi preko pogovora in učiteljeve pristne skrbi za dobro učenca.	1
Izogibam se določenim aktivnostim, ki razburijo posamezne učence. Skušam predvidevat reakcije ob interakciji določenih učencev. Prilagam količino nalog in hitrost razlage.	1
Izogibanje dejavnosti za katere vemo, da so potencialni sprožitelji nezaželenega vedenja; prilagajanje dejavnosti posameznemu učencu.	1
Jasna in kratka navodila, ponovitev pravil in posledic neustreznega vedenja pred aktivnostjo, vodenje učencev ob razreševanju konfliktov, skupni pogovor o počutju, težavah; individualni pogovor, vključevanje staršev (šolski dnevnik) in svetovalne službe.	1
Jasna pravila, vnaprej določene posledice v primeru nezaželenega vedenja, motivacija in spodbude primernega vedenja. Pozitivne pohvale in spodbude, več pozornosti namenimo primernemu vedenju.	1
Kadar so v razredu napetosti, jih peljem ven, da preusmerijo energijo iz prepiranja v fizično dejavnost in kreativnost.	1
Medsebojni pogovori o sprejemanju drug drugega, spoštljiva medsebojna komunikacija, ustvarjanje okolja oz. izbira tistih dejavnosti, ki otrokom ne povzročajo psihičnih stisk in s tem možnih oblik neželenega vedenja.	1
Miren pristop; tiho govorjenje; izogibanje temam/snovem, ki so sprožitelji.. postopno navajanje v drugih situacijah; rutina, empatija.	1
Ne povzdigujem glasu, govorim v istem tempu in jakosti. Pomembno je tudi potrpljenje, humor in empatija.	1
Odstranjevanje motečih dejavnikov. Strukturiranje časovnega poteka ure. Vizualni motivatorji.	1
Pogovor z učenci o težavah, vključevanje svetovalne službe.	1
Pogovor, menjava aktivnosti ob zaznanem vznemirjenju, možnost umika.	1
Pouk izvedem na način, da so učenci vključeni, pouk jim je zanimiv in radi sodelujejo, tako da do nezaželenega vedenja skoraj da ne pride. Učenci imajo radi pouk angleščine.	1
Prepoznavanje težav v določenem časovnem obdobju (npr. strategija, ko učenec ugotavlja kako se počuti, kdaj je čas za umik v mirni prostor...).	1
Preusmerjanje pozornosti; miren ton; zamenjava učitelja; kotiček za umiritev.	1
Prisotnost motivatorjev v učilnici; vizualna podpora.	1
Razdalja med klopmi, komunikacija, vpeljanost učencev v tekočo snov - potek pouka (da je angažiran in se ne dolgočasi); občasno se motečega učenca izloči iz razreda, da se pomiri.	1
Rutina, predvidljivo okolje, miren in tih glas, ki deluje pomirjujoče.	1
Spodbujanje učenčevih močnih področij; pravočasno odstranjevanje motečih dražljajev; usvajanje znanja in razumevanje medsebojne drugačnosti; čim boljše poznavanje učenca; ustvarjanje zaupanja med učencem in učiteljico.	1
Strukturirano okolje, ura, predvidljivost dejavnosti, trening socialnih in komunikacijskih veščin, delavnice, igre vlog za trening zaželenega vedenja.	1
Točno določen čas za posamezne dejavnosti/naloge/aktivnosti.	1
Točno določena pravila in za neprimerno vedenje vnaprej zmenjene kazni.	1
Uporaba timerja (jasno določen čas za odmor).	1
V primeru prijetnega vzdušja, sodelovanja, v začetku naslednje ure sledi nagradna igra, ogled filma, risanke po izboru učencev).	1

Za šolsko leto 2021/22:

	število
Delovanje po IP-ju in upoštevanje potreb učencev.	1
Enako kot pri zagotavljanju varnega in predvidljivega okolja.	2
Individualni pogovori, uporaba humorja, poslušanje, uporaba kompromisov, pohvale želenega vedenja, opozorila, umirjujoč dotik rame (če vem, da učencu to pomaga).	1
Izhajam iz samih učencev, njihovega interesa in peljem pouk, ki je naravnani v praktični smeri, ter dodajam cilje predmeta ob ustreznem času in priložnosti.	1
Jasna navodila (časovni okvir), več dejavnosti krajši čas, napoved posledic ... možnost odmika.	1
Manj tekmovalnih iger.	1
Ni nezaželenega vedenja.	1
Opozorila, nagradni sistem, odmori.	1
Osebnostni prostor, timske igre, vloge, tipi vedenja, preigravanje vlog, gledališka pedagogika, pogovor, stripi.	1
Pazim, da ne prihaja do interakcij med posameznimi učenci. Odmor po potrebi. Odmik od razreda po potrebi (v knjižnico, multisenzorno sobo...).	1
Pogovor, jasno strukturiran potek učne ure, umik motečih elementov (zvok, svetloba, vonj). Učenec, ki se nezaželeno vede, se umakne v prostor za umirjanje.	1
Pomoč pri zapisovanju v zvezek (če se učenec utruja, mu pomagam dokončati zapis). Lahko se tudi izmenjujemo (vsak eno točko). Če je preveč, naredim del snovi kot povzetek, ki ga učenci zalepijo v zvezek. Pomoč pri urejanju zvezka (pomembno je, da je zvezek urejen). Učenca, ki sta v konfliktu (občasno) ju posedemo tako,	1
Poslušanje glasbe izjemno pomaga pri preprečevanju nezaželenega vedenja. Izbiram glasbo, ki sprošča. Najuspešnejše so: A. Vivaldi - Štirje letni časi, koncerti ter vse skladbe W.A. Mozarta v počasnejših tempih.	1
Pozorna sem na medsebojne odnose med učenci, poskušam predvideti kakšno vedenje bo izzvala določena situacija. Upoštevam jasno postavljena pravila.	1
Priprava in pogovor z učencem o stvareh, ki bodo drugačne.	1
Rutina; jasne meje, pravila; doslednost; pozorna na sprožilce, da uspešno pravočasno preusmeriti pozornost učenca.	1
Sprehod v naravi.	1
Sproti, korigiram vedenje posameznih učencev, dovolim krajši odmor izven razreda, pošljem določenega učenca po kakšno stvar, skupaj se pogovorimo o težavi - mediacija, preusmerjanje pozornosti itd.	1
Sprotno opazovanje počutja, vedenja, poznavanje učencev, njihovih sprožilcev negativnega vedenja. Ponujena možnost umika, sprostitev.	1
Učencem dam možnost umika ob slabšem počutju ali slabši volji. Jim ponudim pogovor ali za posameznika zapis na list, kar ga muči. Učencem pa predlagam "vdih". Ko vidim, da prehajamo v nezaželeno obliko vedenja, umirjeno pristopim.	1
Učencem na koncu ali začetku ure omogočim izbiro določenih vsebin, ki jih radi izvajajo.	1
Učencem skušam prilagoditi količino dela, kadar vidim, da so posebej napeti. Pogosto ponudim nagrado za opravljeno delo v obliki odmora na šolskem igrišču.	1
Umirjanje, pogovor, razlaga situacije...	1
Vnaprej postavljena in predstavljena pravila, določene naloge, časovni načrt.	1
Vadba umirjanja in sproščanja, lastna izbira dejavnosti v trenutkih stiske.	1
Vnaprej dogovorjena pravila in posledice, možnost za pogovor, gibalni odmor, dejavnosti za sproščanje, doslednost, poznavanje učencev in predvidevanje sprožilcev, prenos informacij med učitelji, dogovor o opozorilnih znakih z učencem...	1
Zagotovitev varnega in spodbudnega okolja. Učenje socialnih veščin. Prepoznavanje in krepitev močnih področij. Navajanje učenca in učenje zaznavanja slabega počutja in s tem preprečitev izbruha (učenec se sam umakne, ko začuti, da je zanj prenaporno).	1

PRILOGA 17: DODATNE OPISNE NAVEDBE RAVNATELJEV V ANKETNEM VPRAŠALNIKU (ŠOL. LETO 2020/21 IN 2021/22)

Za šol. leto 2020/21:

Ali imajo vaši učitelji, ki poučujejo otroke z AM, ustrezno temeljno izobrazbo za poučevanje otrok z AM ali opravljene ustrezne dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja za poučevanje otrok z AM?

Navedba »temeljne izobrazbe ali dokvalifikacije oz. dodatnih usposabljanj« pod odgovorom »da, nekateri«:

	število
Vsi imajo ustrezno temeljno izobrazbo, nekateri dokončujejo dokvalifikacijo.	1

Navedba »temeljne izobrazbe ali dokvalifikacije oz. dodatnih usposabljanj« pod odgovorom »da, večinoma«:

	število
Učit. RP, soc. ped. ... + dokvalifikacija; Učit. PP; Dodatna usposabljanja zagotavljamo sproti.	1

Za šol. leto 2021/22:

Ali imajo vaši učitelji, ki poučujejo otroke z AM, ustrezno temeljno izobrazbo za poučevanje otrok z AM ali opravljene ustrezne dokvalifikacije oz. dodatna usposabljanja za poučevanje otrok z AM?

Navedba »temeljne izobrazbe ali dokvalifikacije oz. dodatnih usposabljanj« pod odgovorom »da, nekateri«:

	število
Vsi imajo ustrezno temeljno izobrazbo (prof. oz. mag. ustrezne smeri predmetnega pouka), nekateri so tik pred zaključkom dokvalifikacije oz. inkluzije.	1

Navedba »temeljne izobrazbe ali dokvalifikacije oz. dodatnih usposabljanj« pod odgovorom »da, večinoma«:

	število
Specialno rehabilitacijski pedagog – specifične učne težave, učitelj z inkluzivnim magisterijem	1

Navedba »temeljne izobrazbe ali dokvalifikacije oz. dodatnih usposabljanj« pod odgovorom »da, vsi«:

	število
Vsi imajo, če niso SRP, končano specialno rehabilitacijsko dokvalifikacijo (nekateri še staro defektološko dokvalifikacijo) in številna dodatna usposabljanja s področja avtizma.	1

PRILOGA 18: DODATNE OPISNE NAVEDBE STARŠEV V ANKETNEM VPRAŠALNIKU (ŠOL. LETO 2020/21 IN 2021/22)

Za šol. leto 2020/21:

Kako se vaš otrok počuti v šoli/zavodu?

Pojasnilo pri odgovoru »slabo«:

	število
Redno zahaja v konfliktno situacijo s sošolcem, katerega se boji. Sam mu se ne pusti terorizirati, vendar se odziva neprimerno (jezika, izziva...).	1

Pojasnilo pri odgovoru »srednje«:

	število
Kar se tiče snovi in razlage, zelo dobro. Učiteljica je razumevajoča in se zelo trudi. Zadnje 3 mesece opažam rahel odpor do šole, zaradi neprimerne vedenja v razredu.	1
Letos je prvič v šoli, ki ima tako prilagojen program.	1
Menim, da bi kljub znanju vseh zaposlenih bilo potrebno, da imajo vsi otroci dodatno pomoč spec. pedagoga in logopeda.	1
Povedal je, da se mu ne da delat naloge in je utrujen. Drugače pa se z učitelji v redu razume.	1
Se dolgočasi med poukom, nima prave družbe v razredu.	1

Pojasnilo pri odgovoru »dobro«:

	število
Ima dober odnos s svojima sošolcema, učiteljicami in spremljevalko.	1
Ima kar potrebuje.	1
Ima potrebne prilagoditve in ker je že navajen poteka pouka oz. mu je rutina.	1
Ima prijatelje, se uči, druženje.	1
Ima rad sošolce / ko ni učiteljice, igro...	1
Ima tam sošolce, prijatelje in nenazadnje strokovne delavce od učiteljev do vzgojiteljev, ki mu oz. nam veliko pomagajo.	1
Ima veliko prijateljev; ker se učitelji prilagajajo.	1
Ima vso pomoč, ki jo potrebuje.	1
Ima zaupanje v učitelje, ne občuti nobenega pritiska v šoli, če potrebuje pomoč ji jo lahko zagotovijo. Ima dobre prijatelje.	1
Ima zelo dobre strokovne delavce, ki se spoznajo na njihovo strokovno delo in radi imajo otroke, kar je dosti vredno.	1
Imamo vso podporo pri vodstvu šole, strokovni delavni in učiteljici. Sproti se dogovarjamo in lepo sodelujemo, kar se vidi tudi pri napredku našega otroka.	1
Je dobro poskrbljeno za njegovo izobraževanje in napredek.	1
Je slišan in ni v zadregi, ko je govorno izpostavljen.	1
Je sprejet s strani učiteljice, ker je ustrezno motiviran in ker mu je omogočen umik, ko to potrebuje.	1
Je sprejet, razumljen, ima pomoč in podporo, da lahko napreduje.	1
Je v majhni skupini med sebi enakimi uspešen, kar krepi njegovo (od prej načeto) samopodobo. Ima veliko priložnosti za uspeh in veliko prostora za svoje posebne potrebe.	1
Je zadovoljen z učitelji.	1
Kljub temu, da gre težko od doma, ni težav pri vstopu. Kako se otrok počuti pa ve le on - predvidevam da dobro.	1
Lepo delajo z njim, počuti se varno.	1
Mu je všeč učiteljica - razredničarka. Uspešno sodeluje tudi z ostalimi učitelji (za TJA, ŠPO, OPB). Veliko mu pomeni, da je slišan, razumljen in upoštevan.	1

Mu ustreza manjša skupina otrok, prilagojen ritem učenja, številne aktivnosti ter individualna obravnava (logopedinja, specialna pedagoginja) v okviru zdravstvene enote zavoda.	1
Njegovi sošolci so njegovi prijatelji.	1
Običajno se počuti dobro. Učitelji ga poznajo in prilagajajo okoliščine in pričakovanja, glede na njegove potrebe.	1
Ogromno se nauči in ker imajo sobo, v kateri se lahko umirijo.	1
On dobro funkcionira, ima strukturo, vesel je skupaj s sošolci.	1
Otrok pravi, da se dobro počuti v šoli in tudi z veseljem šolo obiskuje.	1
Otrok se v zavodu počuti odlično. Pohvali vse vzgojitelje. V šoli je izredno zadovoljen z novo učiteljico. pri prejšnji je žal ime velike stiske.	1
Otroka spodbujajo, učiteljice so potrpežljive, učijo otroka da samostojno funkcionira...	1
Počuti se varno, v razredu je 5 otrok, vsakemu se učitelji posebej posvečajo, velikokrat gredo ven na sprehod in učenje v naravi.	1
Ponavadi prihaja zelo motiviran iz šole.	1
Rad obiskuje šolo in dela domače naloge, sprejema strokovne sodelavce in sošolce.	1
Rada ima učiteljico in sošolce.	1
Razumejo njegove posebnosti in ustrezno strokovno reagirajo.	1
Se dobro počuti ob sebi enakih, ker je nadpovprečen pri sošolcih s tem je bolj pomemben.	1
Se počuti sprejetega, dobro se počuti v šoli, med enakimi otroci je, dobra prehrana.	1
Se počuti varno v šoli.	1
Se skozi igro in zabavo uči novih snovi s svojimi prijatelji.	1
Se učijo z materiali, so zunaj, je manj učencev.	1
Se zelo dobro počuti, manjša obremenjenost kot v redni OŠ, zaradi manjšega števila otrok v razredu.	1
So maksimalno profesionalni in marajo svoje delo, tole pa se vidi po napredku otroka.	1
So manjše skupine razredov in je več individualnega dela, več prilagoditev.	1
Upoštevajo posebnosti otroka, ker je na šoli umirjeno in prijetno vzdušje, ker so učiteljice in vsi zaposleni izjemno prijazni in strokovno usposobljeni za delo z otroci z AM, ker je skupina otrok majhna.	1
V razredu ni preveč hrupa, ker se lahko posvetijo bolj individualno in zato lahko delajo bolj raznolike stvari. Ker se z učitelji lahko dogovorijo za dejavnosti, ki jo veselijo.	1
Vidim, da pride zadovoljen in vesel domov, rad pa tudi gre v šolo.	1

Pojasnilo pri »več odgovorih«:

	število
Slabo zaradi ur SZJ, ki so potekale občasno. Za začetnike je gluhonem učitelj slaba odločitev. Srednje zaradi bivanja v OPB, kjer ni vedno omogočeno, da so otroci zunaj - predvsem tisti, ki nimajo kosila v šoli. Dobro, ker ji je šola všeč, všeč so ji učitelji in sistem pouka, razlage...	1
Slabo, ker "mora v šolo". Dobro, ker ima super sošolce in učiteljico.	1
Slabo, ker ga je strah učenca, ki je nasilen, in se otrok ne zna postaviti zase. Dobro, ker čuti prijaznost učiteljice in ima prijetne sošolce.	1
Slabo, ker ima težave z fantom iz sosednjega razreda in ko pride domov vsak dan govori o njem. Srednje, ker so učiteljice včasih nesramne. Dobro, ker se rad uči, ga veliko stvari zanima.	1
Slabo, ker je pač avtist. Najraje je pač doma. Dobro, ker ima prijatelje.	1
Slabo, ker opazi, da imajo njegovi sošolci določene težave in pravi, da ga to zelo moti. Dobro, ker je sprejet, opažen, ker ima malo sošolcev, ker se učiteljica lahko ukvarja z njim, ker je veliko ročnih spretnosti in ker so veliko zunaj...	1
Slabo, ko mu kaj ne gre od rok. Dobro, ker mu pri njegovih problemih pomagajo učitelji, prijatelji, sošolci.	1
Srednje, ker počutje ni toliko odvisno od šole, kot pa od otroka samega in "njegovega" dneva. Dobro, ker obožuje učiteljico in sošolce.	1

Ali ste zaznali kakšne težave pri šolanju vašega otroka?

Navedba težav:

	število
Da zamenjuje številke, ter da nima dobre predstave o količini izraženi s številkami. Matematika mu ne gre najbolj od rok.	1
Mislim, da bi bilo potrebno v domu, ker otroka ne vidimo cel teden, več pozornosti posvetiti predmetom, ki mu gredo malo slabše.	1
Na začetku šolskega leta je dokaj dolgo trajalo, da se je "problematičnega" sošolca izločilo iz razreda.	1
Ne mara delati domačih nalog; ne mara, da se starši vtikamo v njegovo delo.	1
Ne zna se učiti.	1
Otroka je strah učenca, ki je nasilen.	1
Otroku je veliko stisku povzročala prejšnja učiteljica. Z novo je zadovoljen.	1
Se ne želi učiti, ker smatra, da je najpametnejši in vse ve.	1
Težave ima samo z enim sošolcem, ki jih rešujejo sproti, dokler se ne bosta sama naučila "sobivanja".	1
Težave s koncentracijo, držanjem dialoga.	1
Učitelji so odlični, v času, ko so otroci sami (pred začetkom pouka, med odmori, v popoldanskem varstvu) pa prihaja do nesprejemljivih situacij, pri katerih redkokdaj kdo posreduje (npr. na igrišču). Otrok se včasih zjutraj celo zjoče, ker zaradi tega noče v šolo.	1
V razredu manjka dodatna strokovna pomoč.	1
Včasih zavrača delo, ali sploh noče iti v šolo, vendar je po pogovoru vse v redu. Občasno težave z jezo.	1
Vedenjske motnje, agresija.	1
Zaradi Covid ukrepov je bilo šolanje na daljavo, s tem ga je prevzel računalnik.	1

Ali menite, da bi bilo treba kaj spremeniti pri šolanju vašega otroka?

Navedba predlaganih sprememb:

	število
Absolutno drugi prostori (šola). Dijaški dom nikakor ni primeren.	1
Če je izvedljivo, bi bilo lepo, če bi večkrat hodili ven, na kakšne sprehode. Včasih bi lahko učno uro imeli kar zunaj (telovadba, SPO).	1
Ja mogoče da gre v drugo šolo, vendar trenutno ne.	1
Menim, da bi bilo potrebno pri vsakem otroku videti, kaj ga veseli in ga usmerjati v to smer. Kar mu ne leži pa zmanjšati (samo toliko kot bi rabil).	1
Njegovo prepričanje, da ga nihče ne varuje in da se mu godi krivica. Glede na to, s kako specifičnimi otroci delajo, bi pričakovala večjo zavzetost pomožnega kadra.	1
Odločba Zavoda za šolstvo bi morala vsebovati prilagoditve, kljub temu, da se smatra, da so na šoli vsi usposobljeni za delo z našimi otroci.	1
Rabili bi pomoč še ene osebe v razredu.	1
Težave pri prehodih iz dejavnosti v dejavnost.	1
Težave so se pojavile zaradi Covid situacije, otrok se je počutil utesnjen.	1
V podaljšanem bivanju se s strani učiteljice ne počuti varno pred učencem, ki je nasilen, zato se tega dela šole boji.	1
Več izziva.	1
Več spodbude k učenju in branju.	1
Vedno je prostor za izboljšave.	1
Vzpostaviti komunikacijo z delovnim terapevtom.	1
Želeli bi si več krožkov, predvsem takšnih v katerih avtisti blestijo: kuharski, gledališki, vrtnarski, glasbeni krožek, robotika... NA šoli bi bilo potrebno organizirati poletno počitniško varstvo. Več učenja na terenu.	1

Za šol. leto 2021/22:

Kako se vaš otrok počuti v šoli/zavodu?

Pojasnilo pri odgovoru »srednje«:

	število
Je na pravem mestu. Imamo podporo in razumevanje. Pojavljajo se težave, za katere bi potrebovali dodatno strokovno pomoč.	1
Običajno se sicer dobro počuti, pridejo pa kakšna obdobja različnih stisk, zaradi posebnosti otroka. Predvsem zaradi strahu, da ne bo sprejet oz. Da ga bodo sošolci hecali.	1
Odvisno od lastnega razpoloženja, ni možnosti umika (velikost7majhnost učilnice)	1

Pojasnilo pri odgovoru »dobro«:

	število
Dovolj časa za razlago in individualni pristop do učenca.	1
Gre zelo rad v šolo, sodeluje, zadovoljen.	1
Hodi z veseljem v šolo, ima dobre učitelje in pa veliko drugih prijateljev, tudi iz drugih razredov.	1
Ima čas za igro in sprostitve, druženje s sošolci.	1
Ima letos super učiteljico ter vzgojiteljici v domu ter dodatno podporo strokovnega kadra, ki se letos za hčer zelo trudi.	1
Ima podporo učiteljev, svetovalne delavke. Poskušajo razumeti njegovo vedenje. Mu prisluhnejo. Bo pa potrebna stalna komunikacija starši-šola za premagovanje težjega razumevanja socialnih interakcij.	1
Ima prijatelja. Ob ponedeljkih je težje. Občasno ima izpade jeze, ker česa ne razume. S sodelovanjem z učitelji se trudimo, da bi bilo še bolje.	1
Ima prijatelje ter super učitelje/učiteljice	1
Ima prijatelje, ker ima rad učiteljice.	1
Ima prijatelje, učitelji so ga sprejeli takšnega kot je. Zanimajo ga stvari v šoli. Uspešen je, ker je zelo pomembno.	1
Ima prijazne učitelje, sošolce, ter mu je lažje v šoli. Enostavno je srečen in postal čisto drugi otrok.	1
Ima prilagojen program, pomoč pri učenju, razumevanje učiteljev, manj učencev v razredu,...	1
Ima rad učiteljice in sošolce in rad hodi v šolo.	1
Ima rad učiteljice in sošolce.	1
Ima tam prijatelje, rad sodeluje in vedno doma pove kako je bilo v šoli.	1
Ima učitelje, kateri ga razumejo, podpirajo in mu dovolijo, da se sam tudi izjasni.	1
Ima vso podporo in pomoč, ki jo potrebuje. Zelo smo zadovoljni z učitelji in še posebej z razrednikom.	1
Je majhno število učencev v razredu in ima dovolj pozornosti od učiteljice.	1
Je prilagodljiv, ker se učiteljice in strokovni delavci trudijo, da se spodbuja njegova močna področja, hkrati pa se ga čim bolj motivira in mu pomaga na področju, kjer ima težave.	1
Je sprejet takšen kot je	1
Je učno zelo napredovala in se zaradi tega počuti kar dobro, po drugi strani žalostna ker nima družbe - potrebuje vč učencev v razredu.	1
Je v manjši skupini, upoštevajo njegove specifične, se prilagajajo njegovim posebnostim, npr. Prehrani, pogostemu obiskovanju stranišča, strahovom. Pomagajo mu pri pisanju, ga spodbujajo k risanju ipd.	1
Je v razredu samo 5 učencev in ker se prilagajajo učiteljica in strokovni delavci glede njegovih potreb pri pouku in pri socializaciji z drugimi učenci na šoli. Prijazen in tople odnos predvsem od njihove razredničarke ga osrečuje v šoli.	1
Je zadovoljen z učitelji, so vsi zelo prijazni in zelo dobro delajo oz. Učijo otroke. Druženje z drugimi otroci. Lepo vzdušje.	1
Je zelo dobro sprejet, napreduje v socialnih in komunikacijskih veščinah. Učiteljica razume njegove slabe strani in področja in skupaj z nami počasi dela na izboljšanju.	1
Ker je za njega preskrbljeno tako, kot mora biti. Zelo rad gre v zavod in konec tedna.	1
Kljub začetnemu negodovanju se je lepo privadil na sistem šole. To se vidi zlasti pri vsakodnevem odhodu v šolo saj ni več odpora in pa tudi v njegovem napredku nasploh.	1

Mu nov razred bolj ustreza.	1
Navaja dobre, spoštljive odnose s strani učiteljev in kolegov (sošolci, OPB...)	1
Nikoli ne izrazi želje po neobiskovanju pouka, ravno nasprotno, v času daljših počitnic pove, da bi se rad vrnil v šolo.	1
Počuti se zelo dobro in gre tudi rada v šolo, kjer ima razrednika kateremu povsem zaupa in zelo dobro sodelujete, tudi na socialnem področju. Nam staršem je vedno na voljo.	1
Rad hodi v šolo. Pogreša družbo deklic.	1
Red gre v šolo.	1
Se dogaja ogromno stvari, ki so zanimive in hkrati poučne	1
Se mu omogoča, da lažje dojema določene snovi in mu približajo snovi, da so mu hitro dojemljiva, da se ga razume, ko ima stisko, svoj izgred.	1
Se mu posvečajo, ga hvalijo, vzpodbujajo, pomagajo pri osvajanju znanja, velikokrat gredo na sprehode v naravo, so strpni pri njegovem obnašanju.	1
Se odlično razume z učenci in učitelji.	1
Se počuti sprejet, razumljen, upoštevan.	1
Se počuti sproščeno in varno. Zelo rad ima svoje učitelje ter sošolce. Vse težave se sproti rešujejo...	1
Se počuti varnega in rad hodi v šolo.	1
Se počuti varnega, sprejetega, zaveda se pomoči, ki jo ima v tem oddelku, zaradi pridobljenega znanja in napredka na vseh področjih je bolj samozavesten. Vse to pa mu bo pomagalo pri lažjem vključevanju v redni program naslednje šolsko leto.	1
Se vsak dan nauči kaj novega, učni proces je prilagojen otrokovim specifikam, posledično lažje sledi učni snovi.	1
So majhne skupine otrok po razredih	1
So prijazni učitelji, so vsi sošolci njegovi prijatelji.	1
So sošolci in učitelji prijazni in odprti.	1
So učitelji sočutni in imajo specialne metode za delo z otroci s posebnimi potrebami. Odkar je naš otrok v vaši šoli, je začel uživati in se veseliti šole. Pridobil je zaupanje in inspiracijo za učenje. Hvala vam od srca!	1
So vsi zaposleni zelo dobro poučeni in imajo srce za otroka.	1
Sproti z učiteljico in strokovnimi delavci rešujemo probleme oz. Stiske učenca. Učiteljica nam je vedno na razpolago (tel. Pogovor), kar nam veliko pomeni.	1
Še bolj podpirati področja, ki mu ležijo (matematika, tuji jeziki). Izbrati športno dejavnost, ki mu ustreza.	1
Število učencev je manjše, nič ga ne moti med poukom	1

Pojasnilo pri odgovorih »dobro in slabo«:

	število
Slabo, ker ne more peti v razredu (sošolca to moti), ker mu sošolci govorijo, kaj točno naj se igra, ker je v podaljšanem bivanju manj reda in primerne komunikacije z učiteljico. Dobro, ker so veliko na zraku, se lahko med odmori igrajo.	1
Slabo, ker nimajo dovolj kreativnih pristopov do učenja, zato ga ne uspejo naučiti učinkovito in posledično se počuti neumen. Celotno kar doma zna, ko začne jemati v šoli, potem meša. Ima zaradi siljenja odpor do stvari, ki jih je prej imel zelo rad. Dobro, ker ima prijatelje, so z njim zelo prijazni.	1
Slabo, ker pravi, da mu sošolci niso všeč. Dobro, ker učiteljice so mu po večini všeč.	1
Slabo, ker včasih kateri od učiteljev na učence v PB kriči. Dobro, ker se program in dejavnosti prilagajajo glede na sposobnosti posameznika.	1
Srednje, ker mu niso vsi predmeti všeč. Dobro, ker ima podporo.	1

Ali ste zaznali kakšne težave pri šolanju vašega otroka?

Navedba težav:

	število
diagnoza Asperg. Občasno so težave zaradi nezadovoljstva s samim sabo, a jih rešuje. Mislim, da je postopek uspešen. Dobro je, da v šolispodbujajo njegove prednosti in ga pohvalijo.	1
ker ima enega sošolca katerega ne mara preveč (ker ga moti).	1
manj motivacije za šolsko delo, več medsebojnih konfliktov v razredu, več motenj pozornosti, manj aktivnosti (predvsem na področju športa, motorike).	1
med sedemletnim šolanjem smo ugotovili, da ima otrok težave s predstavljanjem količin, števil, ima diskalkulijo in težko piše - manjkajo mu motorične spretnosti.	1
ni kompatibilen s sošolko in je večkrat v stiski.	1
o njegovih primanjkljajih teče sprotne komunikacija.	1
občasno se pojavijo težave pri upoštevanju pravil in navodil, hitro mu popusti koncentracija.	1
občasno vedenje - izbruh jeze, ampak se izboljšuje.	1
Odklanja predmete, ki ga ne interesirajo.	1
pogosto zjutraj ne želi od doma, ne želi dolgo ostajati v OPB.	1
poslabšanje v vedenju, težave pri koncentraciji so se povečale.	1
pri otrocih, ki imajo več pridruženih motenj prihaja do posameznih vedenjskih eskalacij in se včasih otroci zavedno in nezavedno učijo neustreznih vzorcev in jih ponotranjajo.	1
slabše razumevanje določene snovi, rabi večkratno razlago, potem gre.	1
težaven prehod v nov razred na začetku leta, ker je zamenjal sošolce in dobil novo učiteljico.	1
upad zanimanja za šolske obveznosti, vedenje (začetek pubertete).	1
upoštevanje pravil šolskega reda in neprimerno obnašanje do sošolcev in učiteljev, kadar ima zaradi težav v času pouka na šoli stisko in se ne more umiriti.	1
začetne težave pri nadomeščanju, zamenjavi učiteljice v podaljšanem bivanju.	1

Ali menite, da bi bilo treba kaj spremeniti pri šolanju vašega otroka?

Navedba predlaganih sprememb:

	število
da se mu na jasn in prijazen način razloži kaj se od njega zahteva oz. pričakuje in tudi pohvala, ko to doseže oz. izpolni. V primeru neuspeha pa vzpodbuda, da razume kaj je potrebno za uspeh.	1
Izpustitev manj pomembne snovi. Več utrjevanja.	1
morda več interesnih dejavnosti. Sam šolski program oz. podpora učiteljev	1
naš otrok ima težave z vedenjem in včasih s koncentracijo, se razburi ko je pri kakšni učni snovi kaj bolj težkega - pol se malo jezi.	1
Razredi organizirani kot skupine v vrtcu, bi bilo najbolj spodbujevalno, za njihov pravilen duševni in intelektualni razvoj.	1
smiselno bi bilo, da bi se uvedli tudi krožki oz. obšolske dejavnosti, ki jih v teh dveh letih na šoli sploh ni bilo, kljub temu, da so nekatere šole to vseskozi izvajale - to je zelo slabo za otroke.	1
uvesti obšolske dejavnosti, ki so letos kljub boljšim epidem. pogojem povsem zastale in otroke oropale dragocenih veščin, izkušenj.	1
več strokovne pomoči v razredu za reševanje težav socialno dinamiko, ki vpliva na učni proces in počutje učencev.	1
več strokovnih izobraževanj in informacij za strokovni kader. Več in individualnih obravnav, predvsem pri konkretnih socialnih situacijah, da se otroke nauči ustreznih vedenjskih vzorcev.	1
več športa, družabnih dogodkov, poudarek na izboljšanju posebnih veščin (glasba, matematika, računalništvo...)	1
višja mera upoštevanja posebnosti pri preverjanju znanja.	1